

**AMMATTILAISTEN JA VANHEMPIEN KÄSITYKSIÄ YHTEISTOIMIJUUDESTA
VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTATERAPIAN YHTEISTOIMINNASSA**

Hennariikka Heinijoki

Fysioterapian pro gradu -tutkielma

Liikuntatieteellinen tiedekunta

Jyväskylän yliopisto

Syksy 2020

”Yhteistoimijuus?

No se on sitä, että yhdessä tehdään sitä työtä, että molemmat tuo sieltä omasta ammatista ja omista kokemuksista sitä tietoo, ja se tietotaito yhdistetään niitten lasten parhaaks.”

TIIVISTELMÄ

Heinijoki, Hennariikka. 2020. Ammattilaisten ja vanhempien käsityksiä yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnassa. Jyväskylän yliopisto, fysioterapian pro gradu -tutkielma, 49 s., 9 liitettä.

Varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminta on verrattain uusi työskentelytapa, jossa toimintaterapiaa toteutetaan suoraan varhaiskasvatusympäristössä yhdessä varhaiskasvatuksen työntekijöiden, erityistyöntekijöiden ja vanhempien kanssa. Tutkimus liittyy Opetushallituksen Yhdessä esteetön-hankkeeseen. Hanke on toteutunut vuosina 2018-2020 ja sen tavoitteena on ollut innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittäminen fyysisesti ja vuorovaikutuksellisesti esteettömiksi. Hankkeessa varhaiskasvatuksen toimintaterapeutti työskenteli kahdessa päiväkodissa yhdessä puheterapeutin kanssa. Tutkielman tarkoituksena oli tutkia ammattilaisten ja vanhempien käsityksiä yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnassa.

Aineisto kerättiin tammikuussa 2020 fenomenografisilla yksilöhaastatteluilla. Haastateltavia oli yhteensä 10 kpl, joista neljä oli lasten vanhempia, neljä varhaiskasvatuksen ammattilaista ja yksi toimintaterapeutti sekä yksi puheterapeutti. Haastateltavat olivat iältään 28-50-vuotiaita, joista yhdeksän naista ja yksi mies. Haastattelut litteroitiin ja analysoitiin fenomenografisella aineiston analyysimenetelmällä.

Ammattilaisten ja vanhempien käsitykset yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnassa jakaantuivat neljään eri kuvauskategoriaan, joissa yhteistoimijuus käsitettiin tiedon jakamisena, eri näkökulmien yhdistelynä, yhteistä päämäärää kohti työskentelynä ja yhdessä tekemisenä arjessa. Yhteistoimijuudessa nähtiin kolme eri teemaa, jotka olivat: roolit, yhteistoiminnan eri muodot ja lopputulos. Kuvauskategoriat olivat hierarkkisessa laajenevassa suhteessa toisiinsa siten, että seuraava kuvauskategoria piti sisällään myös edellisen. Kategorioiden välillä, niiden eroja ilmentäviä kriittisiä Aspekteja olivat: toimijoiden tiedon yhdistäminen vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa, yhteisen tavoitteen tunnistaminen ja siihen toiminnassa sitoutuminen sekä arjen toimintaympäristöissä yhdessä toimiminen. Tutkimuksen tulokset mukailevat aiempaa tutkittua tietoa yhteistoimijuudesta ja terapeutisesta yhteistoiminnasta erityisesti tiedon jakamisen, yhteistä päämäärää kohti työskentelyn ja yhdessä tekemisen kategorioiden osalta. Tulokset tuovat myös uutta pohjatietoa vielä vähän tutkitusta varhaiskasvatuksen yhteistoiminnasta, ja laajentavat käsitystä yhteistoimijuudesta erityisesti näkökulmien yhdistelyn kategorian osalta. Tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi yhteistoimijuuden ja yhteistoimintaan pohjautuvan työtavan ymmärtämisessä ja kehittämisessä sekä kuntoutuksen että kasvatuksen piirissä.

Asiasanat: fenomenografia, yhteistoimijuus, varhaiskasvatus, lasten kuntoutus, toimintaterapia

ABSTRACT

Heinijoki, Hennariikka. 2020. Professionals and parents conceptions of shared agency in community based occupational therapy in early education. University of Jyväskylä, Department of Health Science, Physiotherapy Master's thesis, 49 pp. 9 appendices.

Community based occupational therapy, when conducted directly in early education settings together with the early educators, health care professionals and parents, is quite a new way of working. This study is a part of a project which is funded by Finnish National Agency for Education. The aim of this Yhdessä Esteetön-project was to develop innovative learning environments which are physically and socially unobstructed. During the project an occupational therapist was working directly in early education settings in two kindergartens in 2018-2020. There was also a speech and language therapist working in the same settings. The aim of this study was to explore professionals and parents conceptions of shared agency in community based occupational therapy in early education settings. The professionals were early educators and occupational and speech and language therapists.

The qualitative data were collected in January 2020 by phenomenographic individual interviews. Ten interviews were conducted and four early educators, four parents and two therapists (one occupational therapist and one speech and language therapist) were interviewed. The participants were from 28 to 50 years of age and nine were women and one man. Interviews were transcribed verbatim and analysed using the phenomenographic analysis.

According to this study the conceptions were divided into four categories of description. In these categories shared agency was seen as sharing knowledge, connecting different aspects, working towards shared goals and doing things together in everyday life situations. There were three themes that varied in categories and they were: roles, methods and the end results of shared agency. The categories of description were expanding in a way that the next category also included the former categories. The critical aspects between the categories were: connecting the agent's knowledge in reciprocal communication, identifying and engaging in the common goals and working and doing things together in ordinary life situations. The results of this study showed the same trend that is seen in the former study of shared agency and therapeutic collaboration regarding to the categories of sharing information, working towards shared goals and doing things together in everyday life situations. On the other hand the study brings new basic information about community based occupational therapy in early education settings which is not yet well studied and expands the conceptions of shared agency by adding the category of connecting different aspects. The results can be utilized in understanding and developing community based occupational therapy in early education settings.

Key words: phenomenography, community based occupational therapy, shared agency, early education, occupational therapy

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

1 JOHDANTO.....	1
2 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN TAUSTA	4
2.1 Kirjallisuushaku	4
2.2 Yhteistoimijuus lasten toimintaterapiassa kasvatuksen kontekstissa.....	5
2.2.1 Yleiset yhteistyömallit.....	6
2.2.2 Perhekeskeinen lähestymistapa	7
2.2.3 Kasvatuksen toimintaympäristöissä tapahtuva toimintaterapian yhteistoiminta	
8	
2.2.4 Yhteistyömallien ja - lähestymistapojen eroja ja yhtäläisyyksiä	9
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	10
4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	11
4.1 Fenomenografinen tutkimus.....	11
4.2 Fenomenografinen haastattelu.....	13
4.3 Fenomenografinen analyysi	16
4.3.1 Merkitys	16
4.3.2 Rakenne.....	21
5 YHTEISTOIMIJUUS VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTATERAPIAN	
YHTEISTOIMINNASSA	23
5.1 Yhteistoimijuus on tiedon jakamista (Kuvauskategoria I).....	23
5.2 Yhteistoimijuus on eri näkökulmien yhdistelyä (kuvauskategoria II)	24
5.3 Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä (kuvauskategoria III)	25

5.4	Yhteistoimijuus on yhdessä tekemistä arjessa (Kuvauskategoria IV)	25
5.5	Kategoriat suhteessa toisiinsa.....	27
5.5.1	Teema: ”Roolit”	28
5.5.2	Teema: ”Yhteistoiminnan eri muodot”	29
5.5.3	Teema: ”Lopputulokset”	29
5.6	Kriittiset aspektit kategorioiden välillä	30
6	POHDINTA	32
6.1	Tutkimustulosten tarkastelua.....	32
6.2	Johtopäätökset	37
6.3	Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet	38
6.4	Tutkimuksen eettiset kysymykset	39
6.5	Tutkimuksen luotettavuus	41
	LÄHTEET	45
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Lasten kuntoutuksessa painopisteen tulisi olla lapsen osallistumisen ja toimijuuden tukemisessa hänen omassa ympäristössä ja yhteisössä (Järvikoski 2013; Kela 2019; ICF 2004). Toimintaterapian tärkeimpänä tavoitteena on mahdollistaa yksilön osallistumista arjen toimintoihin (WFOT 2012), joka nähdäänkin lapsen kehityksessä, hyvinvoinnissa ja terveydessä tärkeänä vaikuttavana tekijänä (Law ym. 2010). Osallistumisella ei tarkoiteta vain läsnäoloa arjen tilanteissa vaan siihen kuuluu myös aktiivinen toimijuus motivaation, sosiaalisen liittymisen ja toimintaan sitoutumisen kautta (Imms ym. 2017). Lasten toimintaterapiassa ei ole näyttöä siitä, että esimerkiksi valmiuksien kehittyminen tai taitojen oppiminen johtaisi suoraan myös osallistumiseen vaan tarvitaan osallistumisen tason terapiamenetelmiä, lapsen omassa ympäristössä tapahtuvaa kuntoutusta sekä vanhempien osallistamista (Adair 2018 ym.; Imms ym. 2017; Novak 2019).

Yhteiskunnalliset olot ja muutokset vaikuttavat kuntoutuksen käytäntöihin (Sipari 2008, 9). Inklusiiviseen kasvatukseen siirtyminen ja perheiden monimuotoistuminen muun muassa perherakenteiden, monikulttuurisuuden ja elämäntilanteiden suhteen, on asettanut uusia tarpeita varhaiskasvatuksessa toteutettavalle pedagogiikalle (Hermanfors 2017), ja myös oppimisympäristöille, jotka tulisi suunnitella niin, että kaikilla lapsilla olisi niissä yhdenvertainen mahdollisuus oppia ja kehittyä omassa vertaisryhmässä (Pihlaja & Neitola 2017). Tätä taustaa vasten varhaiskasvatuksessa on lähdetty etsimään uusia ratkaisuja tuen toteuttamiseen. Yhtenä ratkaisuna on ollut erityistyöntekijöiden palkkaaminen suoraan varhaiskasvatukseen. Opetushallitus on lähtenyt tukemaan varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin kehittämistyötä muun muassa hankerahoittamisella, jolla on tuettu innovatiivisten ratkaisujen kehittämistä (Opetushallitus 2018).

Vaikka kuntoutus ja kasvatusta kuuluvat eri palvelujärjestelmiin ja näin ollen myös pohjaavat eri teorioihin ja käsitteisiin, on niille löydettävissä myös paljon yhteisiä rajapintoja. Erityisesti lapsen ja perheen näkökulmasta kuntoutus ja kasvatusta kietoutuvat tiivisti yhteen yhteisen tavoitteensa vuoksi (Kauppila ym. 2016). Lisäksi kuntoutuksen ja kasvatuksen yhteistoiminnan on jo pitkään kuvattu olevan murrosvaiheessa, jossa yksilöasiantuntijuuteen perustuvista

toimintamalleista pyritään kohti yhteisöasiantuntijuutta sekä ryhmä- ja verkostotoimintaa (Sipari, 2008, 12). Bronfenbrennerin (1979) ekokulttuurinen lähestymistapa tarjoaa laajan ja yhteisen tavan tarkastella esimerkiksi kuntoutusta ja kasvatusta, ja se ottaa myös huomioon perheen merkityksen lapsen ensisijaisena kehitysympäristönä (Sipari 2008, 17) sekä tasavertaisena asiantuntijana yhdessä muiden ammattilaisten kanssa (Korrensalo ym. 2012). Kuntoutuksessa käytetään edelleen usein moniammatillisen yhteistyön käsitettä, joka ainakin käsitteen tasolla, jättää lapsen ja hänen perheensä yhteistyön ulkopuolelle. Moniammatillisuuden sijaan pitäisikin puhua esimerkiksi monialaisesta yhteistoimijuudesta, moniasiantuntijuudesta tai kumppanuudesta (Lautamo ym. 2019; Sipari 2008, 38). Yhteistoimijuuden periaatteisiin kuuluvat muun muassa dialogisuus ja kumppanuus, joiden avulla pyritään kohti uutta jaettua ymmärrystä niin että jokaisella osapuolella on mahdollisuus tulla kuulluksi (Launiainen & Sipari 2012, Sipari ym. 2017).

Varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä tapahtuva toimintaterapian yhteistoiminta on verrattain uusi tapa tehdä työtä. Kansainvälisesti yhteistoimintaan perustuvaa työskentelytapaa on lähdetty kokeilemaan ja tutkimaan perusopetuksen piirissä muun muassa Kanadassa, jossa on kuvattu toimintaterapian yhteistoiminnan Partnering for change-malli (Missiuna ym. 2012). Perusopetuksen puolella Suomessa käyttöön on otettu koulutoimintaterapeutin nimike ja perusopetuksen toimintaympäristössä tapahtuvasta toimintaterapiasta käytetään käsitettä koulutoimintaterapia, kun halutaan erottaa se epäsuoralla mallilla tehdystä terveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon toimintaterapiasta (Aronpuro ym. 2019). Varhaiskasvatuksessa toteutettavalle toimintaterapian yhteistoiminnalle ei ole vielä vakiintunutta käsitettä suomalaisen kuntoutuksen tai toimintaterapian kentässä. Voidaan puhua muun muassa yhteisöllisestä toimintaterapiasta, yhteisöllisen toiminnan toimintaterapiasta tai päiväkodin arjessa tapahtuvasta toimintaterapiasta. Myös arkikuntoutus-käsitettä on alettu käyttää toimintaterapiassa, kun tarkoitetaan (ikääntyneen) omassa elinpiirissä toteutuvaa moniammatillista kuntoutusta (Niskanen 2017).

Tässä tutkimuksessa puhutaan varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnasta, kun tarkoitetaan päiväkodeilla toteutettua suoraa toimintaterapian mallia, jossa terapeutti toimii varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä yhteistoimintaa hyödyntäen. Yhteistoiminnalla tarkoitetaan ammattirajat ylittävää yhteistä työskentelyä kohti yhteisiä tavoitteita sekä yhdessä määriteltyjä toiminnan sisältöjä (Sipari 2008, 40). Tämä tutkimus liittyy Yhdessä esteetön eli

YHES-hankkeeseen, joka on vuosina 2018-2020 Hyvinkäällä toteutunut Opetushallituksen (2018) rahoittama hanke innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittämiseksi fyysisesti ja vuorovaikutuksellisesti esteettömiksi. Hankkeessa toimintaterapian yhteistoimintaa on kokeiltu kahdessa hyvinkääläisessä päiväkodissa palkkaamalla toimintaterapeutti suoraan varhaiskasvatukseen. YHES-hanke on jatkumoa puheterapian yhteistoiminnalle, jota on Hyvinkäällä toteutettu jo vuodesta 2005.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tutkia terveydenhuollon ammattilaisten ja vanhempien käsityksiä yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnassa. Luonnollisesti yhteistoimijuuden piiriin kuuluvat myös lapset, mutta tutkimusmetodien erilaisuuden ja resurssikysymysten vuoksi yhteistoimijuus on tässä tutkimuksessa rajattu koskemaan ammattilaisia ja vanhempia. Tutkimuksen lähestymistapa on fenomenografinen, ja se ohjaa koko tutkimusprosessia tutkimustehtävästä tulosten tarkasteluun saakka. Tutkimuksessa on toimintatutkimuksellisia elementtejä, ja tutkimuksesta saatua tietoa voidaan hyödyntää toimintaterapian yhteistoiminnan ja yhteistoimijuuden kehittämisessä varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä.

2 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN TAUSTA

Tutkimuksen teoreettisen taustan kartoittamiseksi tehtiin järjestelmällisesti toteutettu kirjallisuushaku. Hakuprosessi ja haun tulokset on esitetty tässä luvussa.

2.1 Kirjallisuushaku

Kirjallisuuskatsaus toteutettiin integratiivisena kirjallisuuskatsauksena laadullisen PICO-asetelman pohjalta, joka on esitetty hakusanoineen ja rajauksineen alla olevassa taulukossa (taulukko 1). Haku toteutettiin 24.4.2020 kolmesta kansainvälisestä tietokannasta, (CINAHL, Medline ja ERIC) ja yhdestä suomenkielistä kirjallisuutta sisältävästä tietokannasta (FINNA). Lisäksi kirjallisuutta täydennettiin käsihauilla esimerkiksi hyödyntämällä alkuperäisen kirjallisuushaun kautta löytyneiden artikkeleiden lähdeluetteloita.

Järjestelmällisesti toteutetun haun pohjalta poimittiin aiheeseen liittyvää tarkoituksenmukaista tutkimustietoa mahdollisimman kattavasti, tutkijan harkinnanvaraista valintaa noudattaen (Eskola & Suoranta 2008). Sisäänottokriteereitä olivat tutkimuksen julkaisuvuosi 2009-2020, suomen tai englannin kieli, vertaisarvioitu tutkimusartikkeli, tutkimusjulkaisu tai väitöskirja. Lisäksi kriteerinä oli, että tutkimus liittyi kuntoutuksen piirissä toteutettuun yhteistoimijuuteen tai yhteistoimintaan kahden tai useamman eri toimijan kesken. Pääpaino pidettiin toimintaterapiaan liittyvässä kirjallisuudessa. Toimintaterapian osalta todettiin jo hakuprosessin alkuvaiheessa, että varhaiskasvatuksessa tapahtuvasta toimintaterapian yhteistoiminnasta ei suoraan löydetty artikkeleita, joten hakua laajennettiin koskemaan myös perusopetusta. Tiedon haun pohjalta mukaan valikoitui sekä määrällistä, laadullista ja mixed-methods- tutkimusta. Kaikki katsaukseen sisällytetyt artikkelit on koottu liitteenä olevaan taulukkoon (liite 1).

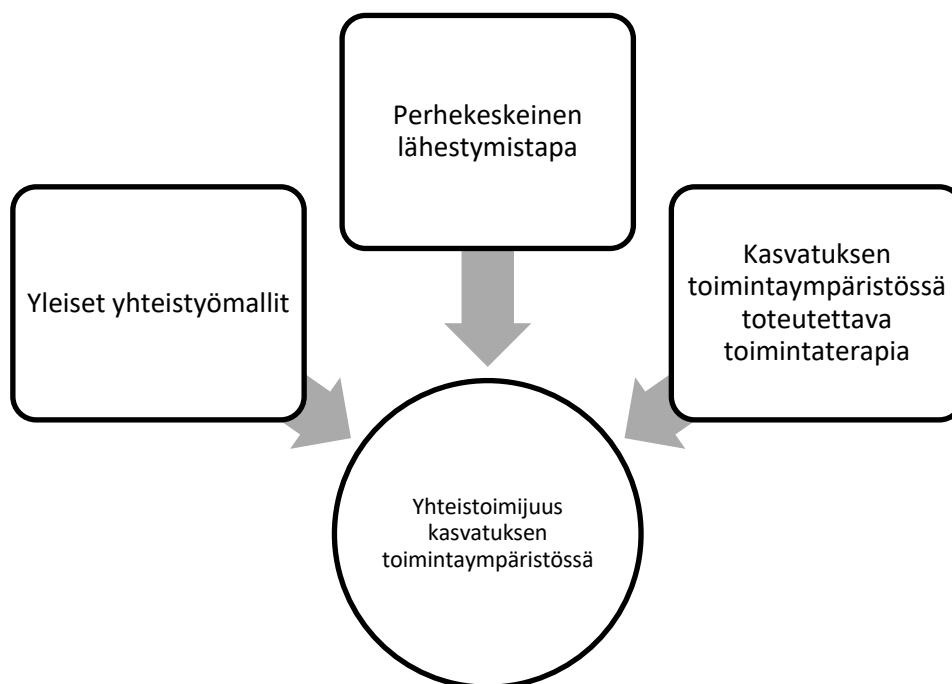
TAULUKKO 1. Tutkimuskysymyksestä hakustrategiaksi PICO-menetelmää hyödyntäen

PICO		Hakusanat CINAHL, Medline, ERIC	Hakusanat Finna
Participants	Vanhemmat, lapset, (varhais)kasvatuksen työntekijät	(child* OR famil* OR parent* OR "care giver" OR "early educator" OR educator OR "early education teacher" OR preschool OR "pre school" OR kindergarten OR daycare OR "day care" OR "special education" OR "early childhood education" OR teacher*)	perhe OR huoltaja OR vanhemmat OR vanhempi OR "varhaiskasvatuksen työntekijä" OR "lastentarhanopettaja" OR "varhaiskasvatuksen ohjaaja" OR "varhaiskasvattaja" OR opettaja OR asiakas
Interest	Yhteistoimijuus	("shared agency" OR collaboration OR partnership OR cooperation OR "co- operation" OR partnering OR "parent participation" OR coaching OR "family- centered" OR "family-centred" OR "parent- professional" OR "collective agency" OR "multi-agency" OR "collaborative consultation")	yhteistoimijuus OR moniasiantuntijuus OR "jaettu asiantuntijuus" OR varhaiserityiskasvatus OR perhekeskeinen OR perhelähtöinen OR yhteistoiminta OR kumppanuus OR moniammatillinen OR monialainen
Context	(Varhais)kasvatuksen yhteisöllinen toiminta- ja puheterapia	("occupational therapist" OR "occupational therapists" OR "occupational therapy" OR "speech therapist" OR "speech therapy" OR "speech and language therapist" OR "speech and language therapy" OR "community based therapy")	toimintaterapia" OR "toimintaterapeutti" OR "puheterapia" OR "puheterapeutti"
Muut rajaukset:		2009-2020 englanti Peer-Reviewed Abstract available	2009-2020 suomi ja englanti väitöskirjat, artikkelit, e-artikkelit ja tutkimusjulkaisut
Haun tulokset:		CINAHL 709 kpl Medline 628 kpl ERIC 96 kpl	FINNA 19 kpl

2.2 Yhteistoimijuus lasten toimintaterapiassa kasvatuksen kontekstissa

Tiedonhaussa löydettiin useita tämän tutkimuksen aihealueeseen liittyviä tutkimuksia, jotka jaoteltiin teemoihin kokonaisuuden hahmottamiseksi (kuvio 1). Teemoiksi muodostuivat: (1) Yhteistoimijuuden yleiset mallit, (2) Perhekeskeinen lähestymistapa sekä (3) Kasvatuksen toimintaympäristössä toteutettava toimintaterapia, jolla tarkoitetaan sekä kasvatuksen että opetuksen puitteissa toteutettua toimintaterapiaa.

KUVIO 1. Tiedonhaussa löydettyjen tutkimusten sisältöteemat

2.2.1 Yleiset yhteistyömallit

Ammattilaisten välistä yhteistyötä on tutkittu kuntoutuksen parissa melko paljon, esimerkiksi kuinka se toteutuu terveydenhuollon piirissä esimerkiksi moniammatillisissa tiimeissä tai terapiasuhteissa (Isoherranen 2012; Harra 2014, Bruder 2009). Hillier ym. (2010) ovat tutkineet terveysalan ammattilaisten ja kasvattajien yhteistyömalleja koulukontekstissa. He jakavat yhteistyön kolmeen eri tyyppiseen yhteistyöhön: 1. moniammatillinen (multidisciplinary), alojen välinen (interdisciplinary) ja yliammattillinen tai poikkitieteellinen (transdisciplinary), jossa roolit jakautuvat eri tavalla. Lisäksi he erittelevät yhteistyömuotoina konsultatiivisen, kollaboratiivisen ja tiimiytymiseen perustuvan yhteistyötavan. Fysioterapiassa Mihee ja Palisano (2013) ovat koonneet mallin vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön, jossa pääperiaatteina ovat 1. perhelähtöiset tavoitteet 2. jaettu päätöksenteko 3. perheen voimaantumisen. Suomessa Harra (2014, 185) on tutkinut asiakkaan ja toimintaterapeutin yhteistoimintaa väitöskirjassaan, ja luonut Terapeuttisen yhteistoiminnan mallin, jossa

terapeuttisen yhteistoiminnan osatekijöinä nähdään toimintakontekstin reunaehdot, yhteistoimintaprosessit ja vastavuoroinen yhteistoimijuus. Salla Sipari (2008) on tutkinut kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoimijuutta väitöskirjassaan KELAn vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen piirissä.

2.2.2 Perhekeskeinen lähestymistapa

Vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä löytyy kansainvälistä tietoa muun muassa perhekeskeisestä tavasta toteuttaa terapiaa (family-centered care, family-centered practice) sekä coaching eli valmennus-tyyppisistä terapiasta, joka on myös tärkeä osa perhekeskeistä lähestymistapaa. Grahamin ym. (2009) mukaan perhekeskeisyys nähdään kuntoutuksessa jatkumona asiakaslähtöiselle lähestymistavalle, ja se onkin yleistynyt terveydenhuollossa suositeltavaksi malliksi kansainvälisesti, kun toteutetaan hoitoa lapsille ja perheille. Lähestymistavan pääperiaatteita ovat: kunnioitus lasta ja perhettä kohtaan, perheen vaikutuksen näkeminen lapsen hyvinvoinnissa, ammattilainen-huoltaja-yhteistyö sekä perheiden yksilöllisten piirteiden ja tarpeiden huomioiminen kuntoutuksessa (Almasri ym. 2018; Fingerhut ym. 2013). Mallissa terapeutti nähdään ohjaajana tai informanttina, joka tarjoaa perheelle oikea-aikaista käytännön tietoa, ja perhe nähdään oman tilanteensa asiantuntijana ja tasavertaisena toimijana (Graham ym. 2009). Fingerhut ym. (2013) ovat tutkineet perhekeskeisyyden toteutumista kotona, koulussa ja vastaanotolla toteutetussa toimintaterapiassa, ja hänen tutkimuksensa perusteella perhekeskeisyys toteutui parhaiten kotiympäristössä ja vähimmäisessä määrin kouluympäristössä toteutetussa terapiassa.

Novak (2014) määrittelee artikkelissaan coachingin olevan ratkaisukeskeinen lähestymistapa, jonka avulla lapsi tai perhe voi saavuttaa tietoa, taitoja ja kompetenssia, ja joiden kautta osallistuminen mahdollistuu. Coaching sisältää emotionaalista tukea, tiedon jakamista sekä strukturoidun oppimisprosessin. Grahamin ym. (2019) mukaan coaching-lähestymistavassa terapeutti työskentelee ohjaajana tai valmentajana, joka huomioi perheeltä nousevat tavoitteet ja toteuttaa yhdessä perheen kanssa tapahtuvaa ongelmanratkaisua, jossa painotetaan perheen omia ratkaisuja toiminnallisen suoriutumisen edistämiseksi. Sekä coaching että perhekeskeinen lähestymistapa perustuvat muun muassa ekologiseen teoriaan, ja sisältävät näin ollen samoja periaatteita (Graham ym. 2009).

2.2.3 Kasvatuksen toimintaympäristöissä tapahtuva toimintaterapian yhteistoiminta

Toimintaterapian yhteistoimintaa on tutkittu peruskoulun kontekstissa jonkin verran kansainvälisesti muun muassa Kanadassa, Yhdysvalloissa, Iso-Britanniassa ja Sveitsissä (Missiuna ym. 2012; Chu 2017; Kennedy & Stewart 2012, Echsel ym. 2019; Kaelin ym. 2019; Hutton 2009). Tutkimusta löydettiin määrällisenä, laadullisena ja menetelmiä yhdistelevinä mixed-methods tutkimuksina, mutta pääpaino oli laadullisessa, eri toimijoiden kokemuksia tutkivassa kirjallisuudessa (liite 1). Näyttäisi siltä, että yhteisöllinen tapa toteuttaa toimintaterapiaa kasvatuksen ympäristössä on lisääntymässä, joka näkyy myös tutkimuksessa. Joissakin sisäänottokriteerit täyttävissä tutkimuksissa oli mukana myös varhaiskasvatusikäisten opettajia johtuen koulutusjärjestelmien eroavaisuudesta Suomessa ja muualla, kuten Kanadassa tai muualla Euroopassa (Kennedy & Stewart 2012; Wilson & Harris 2018). Näin ollen voidaan olettaa, että tieto on hyödynnettävissä myös tässä tutkimuksessa varhaiskasvatuksen kontekstissa.

Kanadalainen toimintaterapian Partnering for change-malli (P4C) korostaa kumppanuutta terapeutin, kasvatuksen ammattilaisten ja vanhempien välillä lapsen arjen toiminnallisen suoriutumisen tukemisessa kouluympäristössä (Missiuna ym. 2012). Mallissa terapeutin tärkeimmät menetelmät ovat tiedon välittäminen (knowledge translation) ja yhteistyösuhteen rakentaminen (relationship building) coaching-lähestymistavan mukaisesti. Samankaltainen lähestymistapa on Huttonin (2009) esittelemä malli, jossa Iso-Britanniassa toimintaterapiapalveluita on lähdetty tarjoamaan yksilöiden sijaan koko koululle yhteisöllistä toimintatapaa noudattaen. Sekä Kanadassa ja Iso-Britanniassa malleihin liittyy kolmiportainen ajattelu tuen tarjoamisesta: 1. Yleisellä tasolla kaikille lapsille 2. pienryhmä/tasolla esimerkiksi jonkun tietyn luokan tai lapsiryhmän jäsenille 3. Yksilötasolla tuen tarpeisille lapsille (Missiuna ym. 2012; Chu 2017). Muita yhteistoimijuuteen perustuvia koulutoimintaterapian yhteistoiminnallisia menetelmiä, joita tutkimuksissa näyttäytyi, oli Kanadassa vakiintuneessa käytössä oleva collaborative consultation eli yhteistoiminnallinen konsultaatio, jossa toimintaterapeutti tukee oppilasta hänen kouluympäristöön ja oppimiseen liittyvissä haasteissa ohjaamalla opettajaa yhteisessä ongelmanratkaisuprosessissa käyttämällä yhteistä asiantuntijuutta tasavertaisessa yhteistyösuhteessa (Villeneuve 2009; Villeneuve ym. 2012).

Laadullisen tutkimuksen avulla on tutkittu eri toimijoiden kokemuksia yhteistoiminnasta kansainvälisesti (Campbell ym.2017; Echsel ym. 2019; Hutton 2009; Wilson & Harris 2016; Rens & Joosten 2014). Yhteistä näille malleille ja kokemuksille on, että yhteistoimijuudessa korostuu terapeutin läsnäolo arjen tilanteissa, kuten luokissa, välitunneilla, yhteisissä ruokailuissa, tiedon siirtäminen toimijoiden välillä sekä tasavertaisen ja luottamuksellisen yhteistyösuhteen luominen toimijoiden välille (Echsel 2019; Hutton 2019; Campbell 2017; Rens & Joosten 2014; Wilson & Harris 2016).

2.2.4 Yhteistyömallien ja -lähestymistapojen eroja ja yhtäläisyyksiä

Haun avulla löydetyistä tutkimuksissa oli nähtävissä sekä eroja että yhtäläisyyksiä. Suurimmassa osassa tutkimuksista on yleistä, että ammattilaisten välinen yhteistyö erotellaan vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä (Isoherranen 2012; Hillier ym. 2010), tai yhteistoimijuutta tutkitaan kahden toimijan välisenä yhteistyönä, kuten opettaja-terapeutti tai terapeutti-vanhempi (Carlson ym. 2010; Kennedy & Stewart 2012; Mihee & Palisano 2013; Wilson & Harris 2012). Useiden toimijoiden välisestä yhteistoimijuudesta löytyy vähemmän tutkittua tietoa, ja näin ollen yhteistoimijuus näyttäytyy useimmiten ammattilaisten välisenä toimijuutena.

Yhtenä yhdistävänä tekijänä löydetyissä tutkimuksissa tuli esille coaching-lähestymistapa, joka sisältää muun muassa emotionaalista tukea, tiedon jakamista ja yhteistä ongelmanratkaisua (Novak 2014). Coachingiin perustuva työskentely näyttäytyi sekä perhekeskeisessä mallissa että yhteistoimintaan perustuvassa kanadalaisessa P4C-mallissa (Missiuna 2012). Myös Mihee & Palisanon (2013) mallissa näyttäytyivät coaching-lähestymistavan mukaiset periaatteet toteuttaa yhteistyötä vanhempien kanssa. Tämän työn Pohdinta-luvussa 6 on tehty syvällisempää synteesiä löydetyistä tutkimuksista, ja kuinka yhteistoimijuus niissä näyttäytyy suhteessa tämän tutkimuksen tuloksiin.

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimustehtävänä on selvittää ja kuvata ammattilaisten, joita tässä tutkimuksessa ovat varhaiskasvatuksen työntekijät ja hankkeen toimintaterapeutti ja puheterapeutti, sekä lasten vanhempien käsityksiä yhteistoimijuudesta päiväkodissa toteutetun toimintaterapian yhteistoiminnassa. Koska työtapana on verrattain uusi ja sitä on tutkittu vielä vähän, voidaan tutkimuksen avulla saada uutta tietoa ja yleistä ymmärrystä siitä, miten yhteistoimijuus käsitetään varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnassa.

Tutkimuksessa etsitään vastausta seuraavaan tutkimuskysymykseen:

Millaisia ovat ammattilaisten ja vanhempien käsitykset yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnassa?

4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa on kuvattu tutkimusmenetelmät sekä tutkimusprosessi, joka sisältää aineistonkeruun ja analyysin.

4.1 Fenomenografinen tutkimus

Eskola ja Suoranta (2008, 15) esittävät, että laadullisen tutkimuksen tunnusmerkkejä ovat esimerkiksi se, että tutkimus tuo esille tutkittavien näkökulmaa, ja lähtee liikkeelle ilman ennako-oletuksia. Lisäksi otanta voi laadullisessa tutkimuksessa olla harkinnanvarainen tai teoreettinen, ja aineisto analysoidaan induktiivisesti eli aineistolähtöisesti. Myös aineistonkeruutapa, tutkimuksen tyyppi sekä tapa esittää tuloksia kertovat tutkimuksen laadullisesta luonteesta. Ominaista on myös tutkijan asema ja sen avaaminen tutkimusprosessin aikana. Näiden kriteerien alle mahtuu monta erilaista tapaa toteuttaa laadullinen tutkimus. Alla on kuvattu tarkemmin tämän laadullisen tutkimuksen fenomenografista lähestymistapaa ja sen erityispiirteitä.

Fenomenografiassa lähtökohtana on ajatus siitä, että ihmiset kokevat ja käsittävät saman ilmiön eri tavoin, ja antavat sille laadullisesti erilaisia merkityksiä (Marton 1988; Huusko & Paloniemi 2006). Fenomenografian oppi-isän Martonin (1988) mukaan jokainen ilmiö voidaan ymmärtää laadullisesti erilaisin tavoin, ja näitä tapoja on rajallinen määrä kutakin ilmiötä kohden. Fenomenografista tutkimusta kuvaillaan kirjallisuudessa usein käsityksiä tutkivaksi lähestymistavaksi tai tutkimusotteeksi, mutta tutkimuksen kohteena eivät kuitenkaan ole ainoastaan käsitykset vaan myöskin kokemukset sekä merkitykset (Åkerlind 2008).

Käsityksillä voidaankin fenomenografiassa tarkoittaa muun muassa reflektoitua kokemusta, merkityksenantoprosessia tai ihmisen tapaa kokea tutkimuksen kohteena oleva ilmiö (Huusko & Paloniemi 2006). Käsityksemme heijastavat kokemuksiamme, ja näin ollen käsitys ja kokemus kulkevat rinnakkain fenomenografisessa ajattelussa (Niikko 2003, 25). Käsityksillä on myös sosiaalinen ulottuvuus: ne saavat merkityksensä suhteessa toisiinsa ja kokonaisuuteen. Käsitys on näin ollen syvempi kuin vaikkapa mielipide asiasta (Huusko & Paloniemi 2006). Olennaista fenomenografiassa onkin juuri yksilön aktiivinen rooli käsityksen luojana ja

merkityksen antajana (Niikko 2003, 25). Koska yksilö luo oman käsityksensä ilmiöstä, voidaan tutkittavasta ilmiöstä löytää variaatiota, kun tutkitaan useamman yksilön käsityksiä samasta ilmiöstä (Åkerlind 2012). Jokaisella yksilöllä on oma ymmärryksensä, kokemuksensa ja merkityksensä ilmiölle, jonka pohjalta käsitys muodostuu (Niikko 2003, 25-26).

Tässä tutkimuksessa on haluttu tutkia ja tuoda esille varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnassa mukana olleiden erilaisia käsityksiä yhteistoimijuudesta. Fenomenografisella lähestymistavalla on siten pyritty tavoittamaan ensisijaisesti mukana olleiden kokemuksia ja käsityksiä tarkasteltavasta ilmiöstä, eikä niinkään teoreettista määritelmää yhteistoimijuudesta. Muun muassa Martonin (1986) ja Uljensin (1988) mukaan fenomenografiassa eritellään ensimmäisen ja toisen asteen näkökulman avulla, kuinka asia on (ensimmäisen asteen näkökulma), ja kuinka se käsitetään (toisen asteen näkökulma). Toisen asteen näkökulma on kiinnostunut toisen ihmisen tavasta kokea ja käsittää asioita, ja se on näin ollen totuuskäsitykseltään subjektiivinen. Voidaankin ajatella, että totuus, jota tutkija tutkii, on yksilön käsitys tutkittavasta ilmiöstä.

Vaikka fenomenografia nähdään vahvasti toisen asteen näkökulmaa tutkivana tutkimussuuntauksena, löytyy kirjallisuudesta eroja siinä, kuinka tuloksia tulkitaan ja hyödynnetään. Marton (1988) on todennut, että fenomenografiassa voidaan olla kiinnostuneita myös ilmiöön liittyvistä virhekäsityksistä, jolloin oletettavasti on olemassa jokin objektiivisempi totuus, johon subjektiivisia käsityksiä verrataan. Laadullisena tutkimusmenetelmänä fenomenografia on kuitenkin vahvasti induktiivinen eli aineistolähtöinen lähestymistapa. Tutkittavien käsityksiä ei siten lähdetä tulkitsemaan esimerkiksi jonkin valmiin mallin tai teoreettisen viitekehyksen pohjalta. vaan aineistolähtöisen analyysin lopputuloksena syntyy ns. käsitysten tulosavaruus, jossa tutkimuksen kohteena olleet käsitykset ovat hierarkkisessa suhteessa toisiinsa (Åkerlind 2008; Huusko & Paloniemi 2006). Huusko & Paloniemi (2006) toteavat artikkelissaan, että fenomenografisen tutkimuksen pohjalta voidaan esittää jonkinlaatuisia yleistyksiä ilmiöstä suhteessa tiettyyn ihmisjoukkoon. Åkerlindin (2008) mukaan fenomenografisen tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi siten, että ymmärtämällä eri käsityksiä ja niiden ulottuvuuksia, voidaan ymmärrystä ilmiöstä laajentaa ja opettaa.

4.2 Fenomenografinen haastattelu

Fenomenografisessa lähestymistavassa ei ole määritelty tarkasti, mitä haastattelumetodia tulee käyttää, mutta yleisin käytetty menetelmä on yksilöhaastattelu (Marton 1986, Niikko 2003, 31, Åkerlind 2005). Haastattelu valittiin myös tämän tutkimuksen aineistonkeruun menetelmäksi, koska se oli luontevin tapa saada tietoa käsityksistä. Tämän tutkimuksen haastattelumetodia voisi kuvata avoimen ja teemahaastattelun välimalliksi. Martonin (1988) mukaisesti haastattelukysymykset pyrittiin tekemään mahdollisimman avoimiksi, jotta haastateltava voisi itse määrittellä haastattelun ulottuvuudet, ja haastattelu voisi edetä haastateltavan esille tuomien asioiden pohjalta. Koska tutkimusote oli aineistolähtöinen, oli haastateltavalla mahdollisuus tuoda esille asioita myös etukäteen pohdittujen teemojen ulkopuolelta. Haastattelun tueksi oli koottu muutamia tukikysymyksiä (Niikko 2003, 31), joista muodostui haastattelurunko (liite 2). Tilanne pyrittiin kuitenkin pitämään mahdollisimman vapaana siten, että haastateltavilla on mahdollisuus vaikuttaa haastattelun etenemiseen. Näin ollen esimerkiksi kysymyksille ei ollut määritelty tarkkaa järjestystä tai muotoa.

Haastattelun aluksi tutkittaville kerrottiin, että he saavat vastata kysymyksiin vapaasti, omin sanoin eikä kysymyksiin ole olemassa oikeita tai väriä vastauksia. Haastateltavia pyydettiin myös kuvailemaan asioita tarkasti ja konkreettisesti sekä kertomaan käytännön esimerkkejä yhteistoiminnasta ja yhteistoimijuudesta. Lisäksi haastateltavia pyydettiin kertomaan toiveistaan, mitä he haluaisivat yhteistoimijuuden ja yhteistoiminnan olevan.

Laadullisessa tutkimuksessa riittävää haastattelujen määrää on pohdittu eri näkökulmista. Hyvärinen (2017) viittaa muun muassa saturaation eli aineiston kylläntymisen käsitteeseen. Toisaalta haastattelujen määrään vaikuttaa myös analyysimenetelmä ja tutkittavien heterogeenisyys. Olennainen kysymys on, montako haastattelua tarvitaan, jotta tutkija voi esittää tuloksensa ja asiansa uskottavasti. Fenomenografisessa kirjallisuudessa mainitaan yleensä, että 15-20 haastattelua olisi sopiva määrä analyysia varten (Marton & Booth 1997). Tässä tutkimuksessa haastateltavia oli yhteensä kymmenen: neljä varhaiskasvatuksen työntekijää, neljä vanhempaa sekä yksi puhe- ja toimintaterapeutti. Yksi vanhempien haastattelu toteutui parihaastatteluna (kaksi saman perheen vanhempaa). Haastattelujen määrään vaikuttivat muun muassa käytettävissä olevat resurssit sekä tutkimukseen osallistujien halukkuus osallistua tutkimukseen.

Tutkittavat rekrytoitiin hankkeissa mukana olleiden päiväkotien kautta. Pyyntö osallistua tutkimukseen (liite 3) laitettiin sähköisesti kaikille hankepäiväkodeissa olevien lasten vanhemmille sekä varhaiskasvatuksen työntekijöille. Vapaaehtoiset haastateltavat saivat varata haastattelu-aikaa päiväkodeilla olleesta varauslomakkeesta. Terapeuttien suostumusta haastatteluun tiedusteltiin heiltä suoraan hankkeen yhteistyöpalaverissa joulukuussa 2019, ja samalla sovittiin haastatteluajat.

Fenomenografisessa aineistonkeruussa on tärkeää huomioida haastateltavien variaatio, jotta saadaan monipuolisesti erilaisia käsityksiä tutkittavasta ilmiöstä (Åkerlind 2012). Haastateltavat olivat iältään 28-50-vuotiaita. Yksi haastateltavista oli mies ja muut naisia. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden koulutustaustat olivat vaihtelevia, ja työkokemus varhaiskasvatuksessa vaihteli viidestä vuodesta yli kolmeen kymmeneen vuoteen. Kaikki työntekijät olivat olleet mukana hankkeessa lähes sen koko toiminta-ajan. Lapset, joiden vanhempia haastateltiin, olivat olleet hankkeessa mukana (päiväkodissa hoidossa) vähintään seitsemän kuukautta ja pisimmillään koko hankkeen ajan.

Tutkittavat haastateltiin tammikuussa 2020 kahden viikon aikana. Haastattelut toteutuivat hankepäiväkotien tiloissa sekä terapeuttien työtiloissa. Haastattelut nauhoitettiin kahdella eri laitteella tallennuksen varmistamiseksi. Äänitallenteiden kesto oli välillä 15 minuuttia - 1h 11min. Haastattelut litteroitiin sanatarkasti eli litteroitiin myös tauot, äännähdykset ja toistot. Litteroitua tekstiä tuli yhteensä 104 sivua (Times New Roman 12 riviväli 1,5). Litteroinnin jälkeen aineistot pseudonymisoitiin. Niistä poistettiin nimet ja muut tunnistetiedot. Tulosten käsittelyä varten haastateltaville luotiin pseudonyymit, jossa oli nimiketieto ja numero haastattelujärjestyksessä, jotka on koottu taulukkoon (taulukko 2).

TAULUKKO 2. Haastateltavat

PSEUDONYymi	TAUSTATIEDOT		HAASTATTELUAINeISTO
Terapeutti 1	Puheterapeutti Nainen		Haastattelu 1=H1
Terapeutti 2	Toimintaterapeutti Nainen		Haastattelu 2=H2
Varhaiskasvattaja 1	Varhaiskasvatuksen Nainen	opettaja	Haastattelu 4=H4
Varhaiskasvattaja 2	Varhaiskasvatuksen Nainen	opettaja	Haastattelu 5=H5
Varhaiskasvattaja 3	Varhaiskasvatuksen Nainen	opettaja	Haastattelu 8=H8
Varhaiskasvattaja 4	Varhaiskasvatuksen Nainen	opettaja	Haastattelu 9=H9
Huoltaja 1	Mies		Haastattelu 3=H3
Huoltaja 2	Nainen		Haastattelu 3=H3
Huoltaja 3	Nainen		Haastattelu 6=H6
Huoltaja 4	Nainen		Haastattelu 7=H7

4.3 Fenomenografinen analyysi

Åkerlindin (2008) mukaan fenomenografisessa analyysissä pyritään kohti kollektiivista ilmaisua tavoista käsittää tutkittava ilmiö. Analyysissa pyritään häivyttämään yksilöllisyyden rajat, ja rakentamaan yhteinen käsittehierarkia, josta ei ole eroteltavissa yksilöllisiä käsityksiä. Fenomenografiselle analyysille ei ole määritelty tulkintasääntöjä, ja tutkijalla on näin ollen oma roolinsa analyysissa, jossa tutkija ikään kuin tulkitsee aineistoa (Niikko 2003, 32, Åkerlind 2012). Fenomenografinen analyysi on aineistolähtöinen, mutta analyysin aikana tutkija peilaa aineistoa teoretietoon, ja käyttää teoreettista ymmärrystä ilmiöstä. Analyysia ei kuitenkaan rakenneta minkään valmiin teoreettisen mallin tai käsitteistön pohjalta (Niikko 2003, 34).

Åkerlindin (2012) mukaan tutkijan tehtävänä on säilyttää avoin mieli koko analyysin ajan. Hänen tulee myös eläytymällä yrittää tavoittaa haastateltavien antamia merkityksiä. Johtopäätöksiä ei tule myöskään lyödä lukkoon liian aikaisessa vaiheessa vaan tutkijan tulee olla valmis muuttamaan johtopäätöksiään ja ajatuksiaan koko prosessin ajan. Fenomenografisessa analyysissa ajatellaan, että tutkijan vaikutus on niin ilmeinen, että eri tutkijat voivat päätyä eri tuloksiin samasta aineistosta (Åkerlind 2008). Tutkijan aseman tarkastelussa käytettiin tässä tutkimuksessa apuna reflektiivistä päiväkirjaa, johon kirjoitettiin tutkijan omia analyysin aikana nousseita huomioita ja ajatuksia.

Tässä tutkimuksessa analyysi toteutettiin Åkerlindia mukaillen ja analyysiprosessissa eroteltiin kaksi eri vaihetta: merkitysulottuvuus ja rakenneulottuvuus. Åkerlindin (2012) mukaan nämä kaksi on syytä tarkastella erillisinä mahdollisimman pitkään analyysiprosessissa, joten tässä tutkimuksessa analyysi on pyritty toteuttamaan ja kuvaamaan niin.

4.3.1 Merkitys

Åkerlindin (2008) mukaisessa analyysin ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus tutustua huolellisesti aineistoon sekä etsiä aineistosta ilmiöön liittyviä merkitysulottuvuuksia. Nämä merkitysulottuvuuksia kuvaavat merkitysilmaisut voivat olla yksittäisiä sanoja tai pidempiä lausekokonaisuuksia. Tämän tutkimuksen analyysin ensimmäisessä vaiheessa aineistoa luettiin aluksi useaan kertaan tutkijan omia ajatuksia säädellen, jotta saavutettaisiin hyvä kokonaiskuva

aineistosta, ja siitä mitä haastateltavat kertovat. Heti alusta asti kävi selväksi, että aineiston lukeminen herätti tutkijassa paljon ajatuksia. Saaranen-Kauppinen & Puusniekka (2006) toteavat, että laadullisessa tutkimuksessa kriittinen työasenne on yksi tapa edistää luotettavuutta. Reflektion avulla tutkija voi muun muassa analysoida kriittisesti omaa toimintaansa. Ashworth & Lucas (2000) taas tuovat artikkelissaan esille, että reflektioita voidaan käyttää yhtenä keinona fenomenografisessa lähestymistavassa analyysin aikana tutkijan ajatusten sulkeistamisessa esimerkiksi reflektiivisen itsekuulustelun avulla.

Tässä tutkimuksessa tutkijan ajatuksia ja analyysiprosessin etenemistä kirjattiin ylös reflektiiviseen analyysipäiväkirjaan, jonka avulla voitiin reflektoida analyysiprosessin aikana nousseita ajatuksia ja analyysin etenemistä sekä palata niihin tarvittaessa. Ohessa lyhyt lainaus analyysipäiväkirjasta, jossa tulee esille kriittinen tarkastelutapa sekä tutkijan ajatusten sulkeistaminen:

”Teemoja pohtiessani huomasin palaavani apukysymyksiin: mitä ovat yhteistoimijuuden menetelmät, mitä tapahtuu ja mitä toimijat tekevät, jotta syntyy yhteistoimijuutta. Tätä kautta aloin löytää teemoja, jotka näyttäytyivät kategorioissa. Kun teemat olivat hahmottuneet, huomasin niiden olevan vahvasti omasta tietoperustastani nousevia asioita, joita vilahdelee myös kuntoutuksen ja opetuksen teorioissa. Tämä saikin pohtimaan, kuinka aineistolähtöisesti olin analyysia pystynyt tekemään ja kuinka hyvin olin pystynyt hallitsemaan omia käsityksiäni? Nousivatko kategoriat kuitenkin liian vahvasti omasta tietoperustastani? Toki koko graduni viitekehys on sekä kuntoutuksen että kasvatuksen viitekehysistä lähtöisin, ja haastateltavat myös koulutukseltaan kasvatuksen ja kuntoutuksen ihmisiä vanhempia lukuun ottamatta. Näin ollen olen hierarkian valmistumisen jälkeen yrittänyt lukea aineistoa vielä hyvin kriittisesti ja pohtien, sopivatko ilmaukset todella luomiini kategorioihin.”

Kun aineistoa oli ensin luettu kokonaisuutena, alettiin haastatteluista poimia tutkimuskysymyksen mukaisia merkityksellisiä ilmaisuja. Merkityksellisiä ilmaisuja tulee Åkerlindin (2005) mukaan tarkastella niiden omassa kontekstissa, joten on tärkeää ettei ilmaisuja lähdetä pilkkomaan liikaa. Niikon (2003, 32) mukaan konteksteja tarkastelulle on kaksi: haastattelun konteksti ja koko aineiston konteksti. Ilmaisuja tarkastellessa huomattiin, että haastateltavat toivat esille paljon myös käsityksiä puheterapian yhteisöllisestä toiminnasta, jota on toteutettu aiemmin samassa kaupungissa varhaiskasvatuksessa. Välillä oli mahdotonta erottaa, puhuuko haastateltava toiminta- vai puheterapian yhteisöllisestä toiminnasta, joten

analyysiin päätettiin sisällyttää kaikki yhteistoimintaa ja yhteistoimijuutta kuvaavat käsitykset, vaikka tutkimuksessa ja alkuperäisessä tutkimuskysymyksessä painottuikin toimintaterapian näkökulma.

Analyysia lähdettiin tekemään kahdella rinnakkaisella tavalla: konkreettisesti paperilappuja käyttäen sekä tietokoneelle prosessin tuotoksia taulukoiden. Paperilappuissa oli koko aineiston litteraatioista leikatut merkitysilmaukset, joita pystyttiin siirtämään helposti eri pinoihin ja uudelleen järjestelemään analyysin aikana. Lisäksi paperilappuihin oli kirjattu tutkijan huomioita ilmauksista sekä tunnistetiedot, jotta ne pystyttäisiin sijoittamaan takaisin alkuperäiseen litteraatioon. Taulukoissa taas kuljetettiin ensin koko litteroitua aineistoa ja myöhemmin samoja merkitysilmauksia, jotka olivat myös paperilappuissa. Konkreettisten lappujen käyttö helpotti kokonaisuuden hahmottamista ja uudelleen järjestelyä analyysin aikana. Koneella taulukointi taas teki analyysiin systemaattisuutta ja läpinäkyvyyttä.

Tuomi & Sarajärvi (2018) toteavat, että tutkijan velvollisuus on antaa riittävästi tietoa tutkimuksen kulusta, jotta lukija pystyy sen pohjalta arvioimaan tutkimuksen tuloksia. Myös Hirsjärvi ym. (2003, 214) painottavat tutkimusprosessin kuvauksen merkitystä yhtenä luotettavuutta edistävänä tekijänä, jossa keskeistä on muun muassa aineiston analyysin perusteiden ja syntymisen näkyväksi tekeminen. Analyysivaiheiden taulukot yhdestä haastattelulitteraatiosta löytyvät kokonaisuudessaan työn liitteenä (liite 4 ja 5). Tekstissä oleva taulukko 3 ja 4 esittävät lyhyen esimerkin analyysin etenemisestä, joiden avulla on tarkoitus esittää lukijalle analyysin eri vaiheet.

Ensimmäisessä vaiheessa yritettiin tavoittaa ymmärrystä siitä, mitä haastateltava on haastattelussa tarkoittanut, ja mitä hän puhuu yhteistoimijuudesta. Niikon (2003, 35) mukaan tutkijan rooli tässä kohtaa on eläytyä. Lisäksi kiinnitettiin huomiota myös siihen, miten haastateltava ilmiöstä puhuu, ja minkä asioiden kautta yhteistoimijuus tulee ilmi haastateltavien käsityksissä. Näistä havainnoista alkoi tutkijalle muodostua ajatuksia mahdollisista teemoista ja alustavista kategorioista, joita tutkija alkoi kirjaamaan paperilappuihin ja taulukkoon. Tiedut teemat nousivat vahvasti heti alusta asti aineistosta, mutta myös uusia tekijöitä tuli esille, mitä enemmän aineistoa luettiin. Analyysin tässä vaiheessa ei ollut vielä selvää, mitkä asiat tulisivat olemaan teemoja ja mitkä kategorioita.

Taulukon (taulukko 3) vasemmassa reunassa on kuvattavan analyysiesimerkin alkuperäinen litteroitu teksti, keskellä tutkijan ymmärrys haastateltavan käsityksistä ja kokemuksista ja oikealla tiivistetyt merkitysisällöt ja teemat.

TAULUKKO 3: Alkuperäinen aineisto sekä alustavat kategoriat ja teemat

Varhaiskasvattaja 2	Tutkijan ymmärrys käsityksistä ja kokemuksista	Tiivistetyt merkitysisällöt ja teemat
<p>T: Oikeestaan voitais aloittaa siitä, että mitä sä aattelet, että mitä se yhteistoimijuus sun mielestä tarkoittaa?</p> <p>H: <i>Mmm, no mitä minä ajattelen asialla eli niinkun me toimitaan yhdessä siis niinku meillä on sama tavote, sama päämäärä ja sitten eri ammatti---niinku ammattikokemus tai vanhempien kanssa, jos ajatellaan niin vähän eri näkökulma tietysti siinä tota siinä niinku toimijuudessa tai toiminnassa on, mutta me toimitaan yhdessä sen saman päämäärän, saman tavoitteen niinku saavuttamiseksi.</i></p> <p>T: Joo-o. Jes. Haluutko vielä lisätä jotakin vai---(Päällekkäin puhumista)</p> <p>H: <i>No en. Tuntuu et se on se, minkä mä niinku nään asian.</i></p>	<p>Kokemus /käsitys yhdessä toimimisesta niin, että sama tavoite ja päämäärä eri ammattiryhmillä ja vanhemmilla.</p> <p>Eri näkökulmat (ammatit/vanhemmat) toiminnassa, mutta sama päämäärä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteiset tavoitteet ja päämäärät - Eri näkökulmat (ammattialat/vanhemmat)

Taulukossa 4 on nähtävissä esimerkki aineiston analyysin tiivistämisen vaiheesta, jossa aineistoista on poistettu tutkittavaan ilmiöön liittymätön aines. Taulukon (taulukko 4) keskellä olevassa sarakkeessa on kuvattu merkitysilmaukset sisältävä osa alkuperäisestä aineistosta, vasemmanpuoleisessa sarakkeessa tiivistetyt merkitysisällöt ja teemat ja oikealla lopulliset kuvauskategoriat ja teemat. Tässä vaiheessa analyysissä ei enää erotella yksilön käsityksiä omina kokonaisuuksinaan, ja tutkijan fokus on siirtynyt pois yksilöllisistä haastatteluista, ja aineistoa aletaan tarkastella kollektiivisesti.

TAULUKKO 4: Tiivistynyt aineisto ja kuvauskategoriat

Tiivistetyt merkityssisällöt ja teemat:	Aineiston merkitykselliset ilmaisut:	Kuvauskategoriat:
<ul style="list-style-type: none"> - Yhteiset tavoitteet ja päämäärät - Eri näkökulmat (ammattialat/vanhemmat) 	<p><i>Mmm, no mitä minä ajattelen asialla eli niinkun me toimitaan yhdessä siis niinku meillä on sama tavote, sama päämäärä ja sitten eri ammatti---niinku ammattikokemus tai vanhempien kanssa, jos ajatellaan niin vähän eri näkökulma tietysti siinä tota siinä niinku toimijuudessa tai toiminnassa on, mutta me toimitaan yhdessä sen saman päämäärän, saman tavoitteen niinku saavuttamiseksi. (H5,1).</i></p>	<p>Kuvauskategoriat: Yhteistoimijuus on eri näkökulmien yhdistelyä</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Yhteiset tavoitteet ja päämäärät 	<p><i>H: Joo-o. Jos mä nyt ajattelen niinku toiminta- ja puheterapeuttia niin mitä me niinkun yhdessä, eli siis meillä on niinku asetettu yhdessä samat tavoitteet, samat päämäärät, joita me sitte työskennellään. H5,1.</i></p>	<p>Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Terapeutin läsnäolo varhaiskasvatuksen arjessa (toimintaympäristössä) yhtenä aikuisena 	<p><i>---jos me ajatellaan tätä yhteisöllistä puolta verrattuna sitten taas tohon kuntouttavaan puoleen niin yhteisöllinen puhe-tai toimintaterapeutti on niinku saatavilla olevat aikuiset. Eli jos me ajatellaan, et vaikka kuntouttavan puolen---, mä haluaisin, mua mietityttää jotkut vaikka toimintaterapia tai puheterapia-asiat lapsella tai tuen tarpeet niin mähän en voi heihin olla yhteydessä, mä en voi heitä pyytää konsultoimaan tänne meille vaan heillä pitää olla aina mukana se lapsi ja mitä se lapsi taas hyötyy asiasta mut nytten taas niinku nää yhteisöllisen puolen mä saan ne tänne meille. s.1-2</i></p>	<p>Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä</p>
<p>Miten yhteisöllisen terapeutin rooli eroaa kuntouttavasta? Mikä rooli varhaiskasvatuksessa?</p>		<p>Yhteistoimijuus on arjen kontekstissa toimimista</p>

Alustavia kategorioita alettiin luomaan siten, että merkitysilmausten pohjalta kategorian alustava nimi, ja niihin liittyviä ajatuksia ja havaintoja kirjoitettiin ylös, esimerkiksi yhteinen päämäärä/tavoite tai yhteinen suunnittelu ja rakentaminen, ja mitä tekijöitä siihen liittyy. Uusia kategorioita tehtiin sitä mukaa, kun tuntui, että jokin ilmaisu ei sopinut mihinkään aiempaan eli erosi selkeästi aiemmista. Analyysissa jouduttiin välillä palaamaan joidenkin ilmauksien kohdalla vielä alkuperäiseen aineistoon kontekstin ja ymmärryksen varmistamiseksi. Toisaalta taas toiset ilmaisut olivat selkeästi keskenään samanlaisia, jopa niin, että niissä käytettiin samalaisia sanoja ja ilmauksia. Yhtä aikaa kategorioiden kanssa myös hierarkia alkoi rakentua vaikkakin sen annettiin jäädä vielä avoimeksi, jotta se ei lähtisi liikaa ohjaamaan analyysia vielä tässä vaiheessa. Kun kaikki haastattelut oli käyty läpi useaan kertaan, alustavia kategorioita oli yhteensä yhdeksän.

Martonin ja Boothin (1997, 125) mukaan kriteerit kuvauskategorioille ovat: 1. Jokainen kategoria kuvaa selkeästi tapaa, miten ilmiö käsitetään, 2. kategoriat ovat loogisessa suhteessa toisiinsa, 3. kategorioita on tietty rajallinen määrä. Kategorioiden tekijöitä tarkennettiin vielä edellä mainittujen kriteerien pohjalta, jotta saataisiin mahdollisesti vielä tiivistettyä alustavien

kategorioiden lukumäärää, koska yhdeksän kategoriaa tuntui liian isolta määrältä. Lisäksi tarkennettiin, mitkä ovat varsinaisia kuvauskategorioita, ja mitkä teemoja. Näin ollen palattiin vielä aineistoon, ja pohdittiin myös kriittisesti kategorioiden aineistolähtöisyyttä. Tässä apuna käytettiin muun muassa aiemmin mainittua reflektiivistä analyysipäiväkirjaa. Tämän pohjalta muutettiin vielä joidenkin ilmaisujen kategorioita sekä tiivistettiin kategorioiden määrää muun muassa yhdistämällä alustavia kategorioita.

4.3.2 Rakenne

Åkerlindin (2012) mukaan analyysin toisessa vaiheessa on tarkoitus tarkastella aineiston rakenneulottuvuutta eli sitä, miten tutkittavien käsityksiä ilmentävät kuvauskategoriat asettuvat hierarkkisesti suhteessa toisiinsa ja minkälaiset eri sisältötekijät kuvaavat kategorioiden mahdollisia eroja ja samankaltaisuuksia. Hierarkian pohjalta muodostuu tulosavaruus, joka kuvaa kaikkia ilmiön käsityksien ulottuvuuksia ja niiden suhdetta toisiinsa (Åkerlind 2012). Åkerlindin (2008) mukaan fenomenografiassa käsitykset nähdään laajenevana jatkumona siten, että alempiin kategorioihin kuuluvat käsitykset ovat epätäydellisempiä ja edustavat suppeampaa käsitystä ilmiöstä ja hierarkkisesti ylemmissä kategorioissa myös ymmärrys laajenee. Edelliset kategoriat näin ollen sisältyvät seuraaviin, ja ilmentävät laajenevaa käsitystä ilmiöstä. Åkerlindin (2008) mukaan ilmiön laajenevuutta ilmentävät kategorioiden väliset kriittiset aspektit, jotka tuovat esille kategorioiden väliset laadulliset erot sekä korostavat ilmiön olennaisimpia piirteitä. Näin ollen kriittisten aspektien kautta voidaan tarkastella kategorioita suhteessa toisiinsa: mitkä ovat yhdistävät ja erottavat tekijät eri käsitysten välillä sekä mitkä piirteet nousevat olennaisimmiksi ilmiötä ymmärrettäessä.

Tässä tutkimuksessa alustavia kategorioita lähdettiin tarkastelemaan edellä mainitulla tavalla niiden samankaltaisuuksien ja eroavaisuuksien kautta, jotta löydettäisiin teemat, jotka tuovat esille kategorioiden väliset kriittiset aspektit, ja kulkevat läpileikkaavasti eri kategorioissa. Analyysin edetessä huomattiin, että osa alustavista kategorioista ja niihin liittyvistä asioista olikin itse asiassa teemoihin liittyviä variaatioita. Teemoja määriteltäessä palattiin vielä alkuperäiseen aineistoon käyttäen apukysymyksenä, miten haastateltavat puhuvat yhteistoimijuudesta ja minkä asioiden kautta he siitä puhuvat. Tämän prosessin kautta vakiintuivat tutkimuksessa löydetty kolme teemaa.

Koko analyysiprosessin pohjalta muodostui hierarkkinen kuvauskategoriajärjestelmä, jossa käsitykset yhteistoimijuudesta nähdään laajenevana jatkumona siten, että alempiin kategorioihin kuuluvat käsitykset ovat epätäydellisempiä ja edustavat suppeampaa käsitystä ilmiöstä ja kategorioiden edetessä myös ymmärrys laajenee. Edelliset kategoriat näin ollen sisältyvät seuraaviin, ja ilmentävät laajenevaa käsitystä ilmiöstä. Seuraavassa luvussa on kuvattu tarkemmin yhteistoimijuuden hierarkia, kuvauskategoriat, teemat ja kriittiset aspektit.

5 YHTEISTOIMIJUUS VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTATERAPIAN YHTEISTOIMINNASSA

Tässä kappaleessa on kuvattu analyysin tulokset. Tulokset koostuvat yhteistoimijuuden hierarkiasta, johon aineiston pohjalta muodostettiin neljä kuvauskategoriaa ja kolme teemaa. Hierarkia on kuvattu taulukossa (taulukko 5). Kuvauskategorioita ja teemoja on avattu tarkemmin tässä kappaleessa omissa luvuissaan. Lisäksi kappaleen lopussa on esitetty kategorioiden kriittiset erot eli kriittiset aspektit, jotka erottavat kategoriat toisistaan.

TAULUKKO 5: Yhteistoimijuuden hierarkia

	(1) Yhteistoimijuus on tiedon jakamista	(2) Yhteistoimijuus on eri näkökulmien yhdistelyä	(3) Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä	(4) Yhteistoimijuus on yhdessä tekemistä arjessa
TEEMA: Roolit	Toimijoiden eriytyneet roolit	Toimijoiden eriytyneet roolit	Toimijoiden limittyvät roolit	Toimijoiden limittyvät roolit
TEEMA: Yhteistoiminnan eri muodot	Toiminnasta kertominen, yleinen materiaalin jakaminen, koulutus	Keskustelu, palaveri, soveltaminen	Yhdessä suunnittelu ja rakentaminen	Yhdessä tekeminen arjen tilanteissa, arjen kontekstin huomioiminen
TEEMA: Lopputulokset	Yleinen tietous	Kokonaisvaltaisempi ymmärrys tilanteesta	Yhteiseen päämäärän sitoutuminen	Oikea-aikainen tuki arjessa

5.1 Yhteistoimijuus on tiedon jakamista (Kuvauskategoria I)

Tiedon jakamisen kategoria kuvaa käsityksiä yhteistoimijuudesta *tiedon jakamisena*. Käsityksen mukaan tiedon jakamista sisältävä yhteistoiminta voi olla esimerkiksi yhteistoiminnasta tai hankkeesta kertomista, tiedon jakamista esteettömyydestä tai lapsen kehityksestä sekä tiedon jakamista yhteistoiminnan puitteissa tarjotuissa koulutuksissa. Toimijoiden roolit ovat tässä kategoriassa eriytyneet, ja tietoa jaetaan esimerkiksi vanhemman tai ammattilaisen asemasta käsin. Tämän kategorian kaltaisen yhteistoimijuuden tuloksena saavutetaan ja jaetaan yleistä tietoa esimerkiksi yhteistoiminnasta, päiväntapahtumista tai kuntoutuksen ja kasvatuksen menetelmistä.

”---meillä on se Muksunetti kaupungilla käytössä elikkä siel Muksunetin kautta on pystynyt sitte jonki verran niinku kertomaan tästä hankkeesta, mikä on meneillään, ja vähän mejän ryhmän kuulumisia, ja tällä tavalla. Ja sit tietty päivittäisissä kohtaamisissa, mutta ehkä tietty jotain se siihen yhteistoimijuuteen---” (VARHAISKASVATTAJA 3)”Joo---mutta joo---varmaan ne hetket, kun on ollut aikaa niille keskusteluille niin onhan ne ollut tosi hyviä--- hyviä sitte puolin ja toisin sitä tiedonjakamista ja ymmärryksen ja tai sitten, että jos ei oo ehitty jutella, niin sitten on ihan vaan vienyt tietoa jostain aistisäätelyn niin---on---on tota noinnii Sityn sivuilta tulostanu niitä, et mitä se tarkoittaa, että on vaikka--- ja sitten tota aistiyliherkkä tai aistipuutosta niin siitä” (TERAPEUTTI 2).”Et enemmän se on ollu ehkä semmosta laajalla skaalalla vanhempien kanssa tehtävää, niin semmosta yleistä tietoutta, että on tämmönen hanke, ja nää on ne keskeiset oppimisympäristö, esteetön viestintä, ja mitäs ne sitten tarkoittaa----” (TERAPEUTTI 2)” No siis ihan konkreettisesti varmaan et keskustellaan niinku että siis ihan päivän tapahtumista ja tota sit tietysti on nää kaikki varhaiskasvatussuunnitelmat ja sit jos tarvii, tarvii niinku huomiota taas neuvolaa, jos lapsi tarvii sitte taas jotain puheterapiaa tai toimintaterapiaa--- ” (HUOLTAJA 2)

5.2 Yhteistoimijuus on eri näkökulmien yhdistelyä (kuvauskategoria II)

Eri näkökulmien yhdistelyn kategoria kuvaa yhteistoimijuutta, jossa *yhdistyvät eri näkökulmat*, jotka jokainen toimija tuo omasta roolistaan käsin yhteiseen toimintaan. Näkökulmat voivat haastateltavien käsitysten mukaan olla kahden tai useamman eri toimijan välisiä, kuten kasvatuksen ja kuntoutuksen näkökulmat, yksilön ja ryhmän huomioimisen näkökulmat, vanhemman ja ammattilaisen näkökulmat ja niin edelleen. Yhteistoiminnan muotoina tämän kategorian mukaisessa yhteistoimijuudessa ovat esimerkiksi toimijoiden väliset keskustelut ja palaverit tai näkökulmien soveltaminen, kuten kuntoutuksen menetelmien soveltaminen päiväkotiryhmään. Yhteistoimijuudella, jossa yhdistellään eri näkökulmia, saavutetaan kokonaisvaltaisempi ymmärrys ja tuki.

”No se on sitä, että yhdessä niinku tehdään sitä työtä, että molemmat tuo niinku sieltä omasta ammatista ja omista kokemuksistaan sitä tietoa, ja sitte se tietotaito yhdistetään sitten niitten lasten parhaaks.” (VARHAISKASVATTAJA 4) ”Niin se on varmaan niinku noille työntekijöillekin vähän erilaista näkökulmaa, ja vähän semmosta niinku vaihtelevuutta niihin päiviin, et ei oo aina sitä samaa, ja saa vähän niinku niihin omiinkin tekemisiin vähän erilaisen näkökulman siitä, miten niinku toimia tietyis jutuissa, ja miten lähtee rakentaan jotain toista ideaa johonki toiseen juttuun. Näin mä olettaisin, että se ois.” (HUOLTAJA 3)---et varhaiskasvatuksessa vaikka me ollaan erilaisia koulutuksia niin silti me tehdään sitä samaa työtä, nii sitte ku tulee puheterapeutit ja toimintaterapeutit, jotka on enemmän tuolta terveydenhuollon puolelta niin tota katsantokanta on tietysti pikkusen eri niin kyl mää niinku koen, et me saadaan tämmöses yhteistyössä niinku semmonen niinkun vielä kokonaisvaltaisempi kuva lapsesta niinku kun tehdä yhdessä, me katotaan kaikki kuitenkin lasta pikkusen eri silmälasien läpi ja toiset---tai no vaikka puheterapia-ammattilainen, niin hänhän huomaa tiettyjä asioita, mitä taas me ei niinku huomata samalla lailla, ja pystyy niit vinkkejä antaa, että kyllä näin saadaan semmonen hyvin kokonaisvaltanen tuki sille lapselle yhteistoimijuudella.” (VARHAISKASVATTAJA 2)

5.3 Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä (kuvauskategoria III)

Yhteistä päämäärää kohti työskentelyn kategoria kuvaa käsityksiä yhteistoimijuudesta, jossa *toimitaan kohti yhteistä päämäärää*. Tässä kategoriassa yhteistoiminta on toiminnan suunnittelua ja yhdessä rakentamista eri menetelmien avulla, joita ovat esimerkiksi yhteinen sopiminen, suunnittelu ja rakentaminen. Tähtäimessä on yhteinen päämäärä, johon myös sitoudutaan yhdessä. Toimijoiden rooleissa voi olla limittymistä siten, että suunnittelu ja tekeminen tapahtuvat yhdessä, eivätkä toimijoiden omat roolit korostu toiminnassa. Tavoitteena tai lopputuloksena yhteistä päämäärää kohti työskentelemistä sisältävässä yhteistoimijuudessa on toimijoiden yhteiseen päämäärään sitoutuminen.

”---mut että yhteistoimijuus ja mitä se nyt niinku tää koko käsite, terminippu tarkoittaa eli se on sitä yhdessä tekemistä elikkä annetaan ja saadaan eli et ollaan yhdessä niitten yhteisten asioiden äärellä ja yritetään sillä tavalla rakentaa sitä toimintaa ja menetelmiä tai mitä se ikinä nyt sitten onkaan se konkretia. Niin niin tota. Niin siit meidän yhteisestä tietotaustasta, yhteisestä kokemuksesta, yhteisistä havainnoista ja sit toisaalta jokaisen yksilön niinkun yksillöllisistä--- ja niinku yhteiseen toimintaan tuomista--- ja esiin nostamista asioista niinkun ---- rakentaa se mitä tehdään ja yhteisesti sovitaan ja sitä kautta pyritään sitä päämäärää kohti.” (TERAPEUTTI 1) ”Mmm, no mitä minä ajattelen asialla eli niinkun me toimitaan yhdessä siis niinku meillä on sama tavote, sama päämäärä ja sitten eri ammatti---niinku ammattikokemus tai vanhempien kanssa, jos ajatellaan niin vähän eri näkökulma tietysti siinä tota siinä niinku toimijuudessa tai toiminnassa on, mutta me toimitaan yhdessä sen saman päämäärän, saman tavoitteen niinku saavuttamiseksi.” (VARHAISKASVATTAJA 2) ”No sitoutumisenhan on hyvin tärkeä, että niinku pystyy oikeesti sitoutumaan eikä niin, että se jää jonkun tiimikaverin---yhen tiimikaverin vastuulle esimerkiks tai jonkun tiimin vastuulle talossa vaan, että ihan yhdessä kaikki sitoudutaan kuitenkin toimimaan ja niinku olemaan siinä mukana” (VARHAISKASVATTAJA 2)

5.4 Yhteistoimijuus on yhdessä tekemistä arjessa (Kuvauskategoria IV)

Laajin kategoria kuvaa käsityksiä *yhteistoimijuudesta arjen tilanteissa*. Yhteistä päämäärää kohti työskentelyn kategorian tavoin roolit voivat olla limittyviä, kun toimitaan yhdessä arjen tilanteissa. Tässä kategoriassa yhteistoiminnan muotoja ovat esimerkiksi arjen tilanteissa mukana oleminen ja niihin jalkautuminen, arjen hyvien toimintatapojen kokeileminen ja mallittaminen, ryhmätilanteiden yhteinen ohjaaminen ja arjen toimintaympäristön monipuolistaminen ja muokkaaminen yhdessä. Yhteistoimijuudella, joka on arjessa yhdessä tekemistä, saavutetaan oikea-aikainen tuki, josta on hyötyä kaikille yhteisön jäsenille esimerkiksi varhaiskasvatuksessa koko ryhmä voi hyötyä arjen tasolla toteutetusta

yhteistoiminnasta tai voidaan saavuttaa arjen hyviä toimintatapoja sekä kodin että varhaiskasvatuksen arkeen.

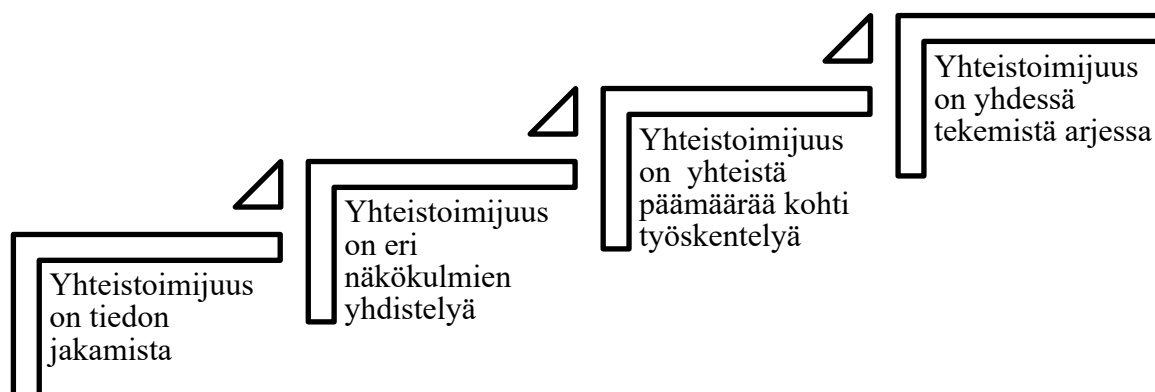
” Ja tota mun mielestä yks isoimpia asioita on se tiedon jakaminen. Eli et mä ihan oikeesti annan sen kaiken mun osaamisen ja tiedon ja yritän edes pieniä osia saada siirrettyä siitä niitten yhteisöjen käyttöön myöskin. Mä en voi siirtää jotain toimintatapaa ja mallia antamatta sitä tietoa--- ja se termi mitä siä voi käyttää niin onko se niinku kouluttamista, ohjaamista, konsultointia----- niin sitä se niinku must siellä varhaiskasvatuksen ympyröissä ja yhtenä ihan oikeesti tosi isoimpana asiana kuitenkin niinku konkreettisena toimenpiteenä on mallittaminen ja se yhdessä tekeminen. Et mä olen tekemässä niitä asioita, mitkä mä toivon siirtyvän sit sinne niinku yhteisön tehtäviksi tai tekemiksi asioiksi. Siinä ei riitä pelkkä niinkun kouluttaminen eikä pelkkä neuvominen eikä ohjeiden antaminen vaan mejän pitää niinku tehdä--- tai mun pitää antaa sitä mallia---- toistuvasti, toistuvasti, toistuvasti--- ja kaikille niille ihmisille, joita mä toivon, että omaksuu sitä tekemistä, mutta sit siihen pitää nivoutua se tiedon--- et heijän pitää ymmärtää, et miks he tekee jotain. Toisaalta sitten niinku siihen varhaiskasvatuksen sisällä toimimiseen niin mun mielestä vuosien myötä et nyt tosiaan sen kolmentoista vuoden jälkeen nii entist kirkaampana näkyy se, että mun täytyy ensin saada heiltä aika paljon tietoa, jotta mä voin ymmärtää et mitä asioita mä voin olettaa sinne vieväni. Elikkä sit se niinku se heijän yhteisön ja arjen tunteminen on se oleellinen asia ja se vie aikaa ja se on mun mielestä sitä yhteistoimijuutta ja yhteisöllistä toimintaa myöskin, et mä tiän mihin mä yritän sitä toivomaani menetelmää viedä.” (TERAPEUTTI 1) ”No sit toimintaterapeutilla on ollut---paljo saatu apua, esimerkiks, jos on levoton lapsi ruokailussa niin on tullu kaikkee niinku tyynyä, ja kuminauhaa tuolijalkoihin ja vinkkejä ihan et näitä arjen toistuvia perushoitotilanteita sillä lailla rauhotettua.” (VARHAISKASVATTAJA 3) ”---ja sitte tota se yhteistoimijuus tarkoittaa sitä, että just tää pt ja tt on niinku jalkautuneet kentälle eli he tulevat tänne päiväkotiin ja me yhdessä mietitään niitä, niinkun, ratkaisuja ja ideoita, niinku ideoidaan yhdessä, ja suunnitellaan yhdessä ja toteutetaan yhdessä, et se on niinku jalkautunu.” (VARHAISKASVATTAJA 3) ”---elikkä kun mä ajattelen ajatuksissani sen yhteisöllisen toiminnan, yhteistoimijuuden niin että se on sitä konkreettia, että mä yksittäisenä terapeutina toimin jonkun lapsen asioiden hyväksi ja teen konkreettisia asioita ---arjen---arjessa ja sen arjen muokkaamiseksi ehkä. ---mut sit se työ voi olla myös sitä, että mä olen antamassa sitä asiantuntijuuttani sen niinku laajemman kentän hyväksi ja rakentamiseksi ihan organisaatiotasolla ja pohtimassa niitä rakenteita, jotta niin sit se arki ja käytäntö mahdollistuis.” (TERAPEUTTI 1).”---niinku semmonen, jos me ajatellaan tätä yhteisöllistä puolta verrattuna sitten taas tohon kuntouttavaan puoleen niin yhteisöllinen puhe-tai toimintaterapeutti on niinku saatavilla olevat aikuiset. Eli jos me ajatellaan, et vaikka kuntouttavan puolen----, mä haluaisin, mua mietityttää jotkut vaikka toimintaterapia tai puheterapia-asiat lapsella tai tuen tarpeet niin mähän en voi heihin olla yhteydessä, mä en voi heitä pyytää konsultoimaan tänne meille vaan heillä pitää olla aina mukana se lapsi ja mitä se lapsi taas hyötyy asiasta mut nyten taas niinku nää yhteisöllisen puolen mä saan ne

tänne meille... Ne (terapeutit) oppii tunteen meidän lapset, ne oppii meidät, meidän vahvuudet, meidän tuen tarpeet ja me pystytään tekemään sitä niinkun yhteisöllistä toimintaa, mistä hyötyy koko ryhmä, sitä ryhmännäköstä toimintaa.” (VARHAISKASVATTAJA 3) ”Niin nyten taas yhteisöllisen puolen terapeutit niin he pystyy olemaan meillä tämmösessäkin kuntouttavan puolen niinku tukena tai että me voidaan tehdä jo ennalta ehkäsevää tukea ennenku se lapsi----koska kyllähän me täällä huomataan, onko lapsella keskivartalon hallinnassa ongelmaa tai joku kirjain---tai niinku puheessa vaikka suun motoriikassa jotakin kummallisuutta tai tuen tarvetta nii, nii me saadaan se nyt niinku heti ja ennenku mitään diagnooseja on tullu tai mitään niin me pystytään jo tekemään sitä niinku työtä täällä varhaiskasvatuksessa mikä on sen lapsen arki, missä se lapsi elää ei vaan millään kuntouttavilla kerroilla vaan me pystytään tekeen sitä koko ajan, joka päivä.” (VARHAISKASVATTAJA 2) ”---mut et nimenomaa jotenki se hyvin matala kynnyks, et me ollaan siellä missä ne perheetkin, et me ei olla mitään kriisipalvelua tai sellast et tullaan paikalle ja tueksi sitten kun meillä on jo ongelma vaan että me voidaan antaa sitä osaamistamme, on se sit perhe tai kasvattaja tai opettaja niin sinne avuks jo siinä vaiheessa, kun vähän mietityttää tai jopa ennen sitä et on riski tiedossa. ----Niin tota niin se oli must ehkä jotenkin se tärkein asia, että on oltu ajoissa, ja siellä missä ne perheet ja avuntarvitsijat on, ja on erilaisia mahdollisuuksia et mellä oli sitä vanhempien tukiviittomakoulutusta silloin tarjolla ja oli niitä käyntejä siellä avoimessa yksikössä ja ne pitää niinku toteutua ja olla---- jotenkin niinku sit taas äsken puhuttiin siitä, että rakenteet pitää olla kunnossa. Niin tää on sitä rakenteita et missä ne eri ammattilaiset on mukana ja osallistuu siihen niinku ikäkausi tai ikä mikä tää nyt on ikä siis kauhee--- nyt on ihan termi hukassa. Siis kaari---elinkaari. Koko niinku elinkaari palveluihin et mitä siellä missäkin vaiheessa sitten on. (TERAPEUTTI 1)

5.5 Kategoriat suhteessa toisiinsa

Kategoriat eroavat toisistaan kolmen eri teemavariaation kautta siten, että kolme eri teemaa näyttäytyvät eri tavoin eri kategorioissa. Teemoja ovat: roolit, yhteistoiminnan eri muodot ja yhteistoiminnan tavoite. Kategoriat ovat osittain yhteneväisiä ja luonteeltaan laajenevia siten, että siirryttäessä kategoriasta toiseen, sisältää seuraava aina myös edellisen kategorian. Kategoriat on kuviossa 2 kuvattu porrasaskelmina, jossa edellinen kategoria muodostaa ikään kuin pohjan seuraavalle askelmalle. Arjessa yhdessä tekemisen -kategoria on laajin ja sisältää kaikki edelliset kategoriat.

KUVIO 2: Yhteistoimijuuden hierarkkinen kuvaus

5.5.1 Teema: ”Roolit”

Käsitykset toimijoiden *rooleista* yhteistoimijuudessa kehittyivät eriytyneistä rooleista limittyviksi rooleiksi. Eriytyneissä rooleissa korostettiin omasta roolista käsin tuottamista, kun taas limittyvissä korostettiin yhdessä tekemistä. Roolien eriytyneet merkitykset näkyivät vahvimmin kategorioissa, joissa yhteistoimijuus nähtiin tiedon jakamisena ja eri näkökulmien yhdistelemisenä. Näissä kuvauskategorioissa tietoa jaettiin toimijoiden omista rooleista käsin. Toimijoista käytettiin (ammatti)nimikettä ja korostettiin sen merkitystä ja eroja eri rooleissa ja näkökulmissa. Kategorioissa, joissa yhteistoimijuus nähtiin yhteistä päämäärää kohti työskentelynä sekä arjen tilanteissa yhdessä tekemisenä haastateltavat eivät tuoneet ammattinimikkeitä tai rooleja niin selvästi esille vaan kuvailivat yhdessä tekemistä, suunnittelua ja rakentamista siten, että toiminnassa saatettiin sujuvasti vaihdella roolista toiseen tai olla yhtenä aikuisena ilman tiettyä ammattiroolia. Rooli-puhe ei korostunut näissä kahdessa kategoriassa.

5.5.2 Teema: ”Yhteistoiminnan eri muodot”

Yhteistoiminnan eri muotojen teemassa tulivat esille erilaiset tavat toteuttaa yhteistoimijuutta ja yhteistoimintaa. Haastateltavat kuvailivat todella paljon erilaista yhteistoimintaa, jota oli joko toteutettu varhaiskasvatuksen yhteistoiminnassa tai jota haluttaisiin toteuttaa jatkossa. Tiedon jakamiseen pohjautuvassa yhteistoimijuudessa yhteistoiminta on laajalla skaalalla tehtävää yleisen tietouden sanallista jakamista tai isomman joukon kouluttamista esimerkiksi aistisääteilyhäiriöistä tai esteettömyydestä. Se voi haastateltavien mukaan olla myös hankkeesta kertomista, yhteistoiminnasta kertomista tai esimerkiksi päivän kuulumisista kertomista toimijalta toiselle.

Eri näkökulmien yhdistelyyn pohjautuvassa yhteistoimijuudessa yhteistoiminta on tiedon jakamisen lisäksi eri näkökulmien yhdistelemistä. Haastateltavat tuovat esille, että näkökulmia voidaan yhdistellä esimerkiksi palaverissa ja keskusteluissa. Tietoa esimerkiksi kuntoutuksen menetelmistä sovelletaan kasvatukseen. Tai kuntoutuksen yksilöllisen näkökulman rinnalle tuodaan varhaiskasvatuksen lapsiryhmän näkökulma ja yhdistetään näitä. Yhteistä päämäärää kohti työskentelemiseen pohjautuvassa kategoriassa yhteistoiminta on yhteistä toiminnan suunnittelua ja rakentamista, johon liittyy sitoutuminen yhteiseen päämäärään. Tämä voi olla esimerkiksi yhteisiä työiltoja tai ohjauspalavereita. Arjen tilanteissa yhdessä tekemisen kategoriassa yhteistoiminta on hyvin toimintakeskeistä ja tapahtuu arjen tilanteissa yhdessä toimien. Konkreettisesti haastateltavat kuvaavat esimerkiksi ryhmätilanteissa yhdessä tekemistä ja olemista, arjen toimintatapojen löytymistä ja arjen toimintaympäristön rikastamista ja muokkaamista sekä mallittamista.

5.5.3 Teema: ”Lopputulokset”

Yhtenä teemana haastateltavien käsityksissä olivat käsitykset yhteistoimijuuden *lopputuloksesta* eli mitä yhteistoimijuudella saavutetaan. Tiedon jakamisen kategoriassa haastateltavat kuvasivat, että yhteistoimijuudella saavutetaan yleistä tietoutta, jota voidaan soveltaa tai hyödyntää omiin tarkoituksiin. Eri näkökulmien yhdistämisen kategoriassa haastateltavat taas kuvasivat lopputuloksena kokonaisvaltaisemman ymmärryksen saamista näkökulmien yhdistelyn kautta. Yhteistä päämäärää kohti työskentelyn kategoriassa haastateltavat kuvasivat yhteiseen päämäärään sitoutumista yhteistoimijuuden lopputuloksena

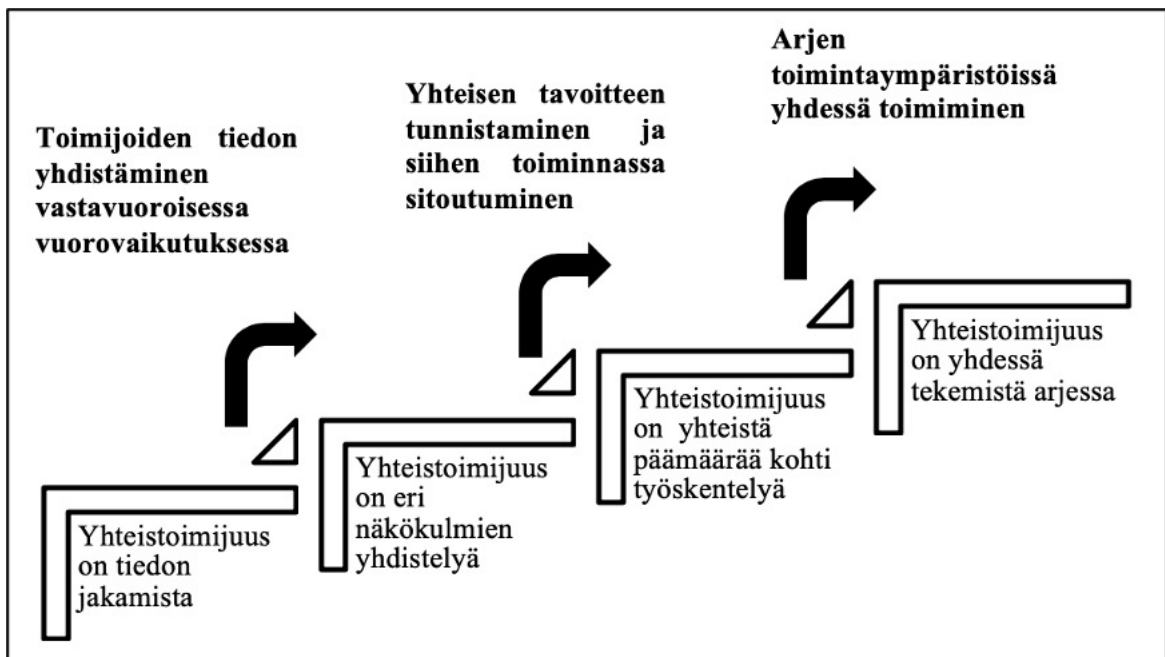
ja arjen tilanteissa yhdessä tekemisen kategoriassa yhteistoimijuudella kuvattiin saavutettavan oikea-aikainen tuki arjessa, joka voi haastateltavien mukaan olla ennaltaehkäisevää, toimintatai puheterapian tarvetta tai arjen hyvien toimintatapojen löytymistä.

5.6 Kriittiset aspektit kategorioiden välillä

Kuvauskategorioiden välisillä kriittisillä aspekteilla tuodaan esille kategorioiden väliset erot, jotka erottavat kategoriat toisistaan. Lisäksi niillä voidaan ilmentää ilmiön kannalta olennaisimpia piirteitä (Åkerlind 2008). Näitä kriittisiä aspekteja yhteistoimijuudessa olivat: 1. Tiedon yhdistäminen vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa 2. Yhteisen tavoitteen tunnistaminen ja siihen sitoutuminen 3. Arjen toimintaympäristössä yhdessä toimiminen. Nämä kriittiset aspektit laajentavat yhteistoimijuutta varhaiskasvatuksen yhteisöllisen toiminnan kontekstissa, ja tuovat esille kategorioiden väliset kriittiset erot.

Tunnistamalla ilmiön kriittiset aspektit, voidaan tuoda esille käsitysten laajeneminen ja syveneminen (Åkerlind 2008). Tässä tutkimuksessa yhteistoimijuuden perustana käsitettiin tiedon jakaminen toimijoiden välillä. Jotta yhteistoimijuus voitaisiin nähdä laajempaan vaatii se tiedon yhdistämistä toimijoiden vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa. Siirryttäessä yhteistä päämäärää kohti työskentelyn kategoriaan, yhteinen tavoitteen asettelu ja siihen sitoutuminen nähtiin kriittisenä aspektina kategorioiden välillä. Yhteinen toiminta jaetussa arjen toimintaympäristössä oli kriittinen aspekti siirryttäessä yhteistoimijuuden laajimpaan käsitykseen eli arjessa yhdessä tekemisen kuvauskategoriaan. Kriittiset aspektit kategorioiden välillä on kuvattu oheisessa kuviossa (kuvio 3).

KUVIO 3: Yhteistoimijuuden kriittiset aspektit kuvauskategorioiden välillä

6 POHDINTA

Tässä luvussa on tarkasteltu tutkimuksen tuloksia, ja peilattu niitä kirjallisuuskatsauksessa aiheesta löydettyyn tutkimustietoon. Koska tutkimuksen yhtenä tarkoituksena oli soveltaa kehityksellistä otetta, on tuloksia tarkasteltu myös sen kautta, miten yhteistoimijuutta varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä voitaisiin ymmärtää ja käsittää laajemmin. Lisäksi luvussa on käyty läpi tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta.

6.1 Tutkimustulosten tarkastelua

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia ammattilaisten ja vanhempien käsityksiä yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnassa. Yhteistoimijuutta tutkittiin varhaiskasvatuksessa toteutetun hankkeen kontekstissa. Jos käsityksiä yhteistoimijuudesta tutkittaisiin jossain eri kontekstissa eri aikana, saataisiin todennäköisesti erilaisia tuloksia. Tämä on hyvä pitää mielessä tarkastellessa tutkimuksen tuloksia ja johtopäätöksiä. Fenomenografinen tutkimus pohjautuu myös tutkijan omaan asemoitumiseen ja taustaan. Näin ollen toinen tutkija voisi saada toisenlaisia tuloksia tarkastelemalla samaa aineistoa.

Tiedon jakaminen nähtiin tutkimuksessa yhtenä peruselementtinä yhteistoimijuudessa. Tiedon jakamiseen perustuvassa yhteistoimijuuden käsityksessä toimija oli selkeästi omassa roolissaan esimerkiksi toimintaterapeuttina tai kasvattajana jakamassa tietoa esimerkiksi yhteisöllisestä toiminnasta tai omasta asiantuntijuudestaan käsin. Myös kirjallisuudesta käsin tarkasteltuna tiedon jakaminen näyttäytyy yhtenä elementtinä yhteistoimijuudessa. Esimerkiksi Harra (2014, 33) kuvaa Denningin ja Yeholkovskyn (2008) tutkimusta, jonka mukaan tiedon jakaminen on yksi yhdessä toimimisen toteutumistavoista. Villeneuve (2009) toteaa tutkimuksessaan, että kouluympäristössä tehtävässä yhteistyössä on tärkeää, että toimintaterapeutti tuo esille tietoa toimintaterapian näkökulmasta muun muassa kertomalla, mitä toimintaterapia on. Kanadalaisessa Partnering for change-mallissa tiedon siirtäminen on yksi terapeutin tärkeimmistä menetelmistä, kun toteutetaan yhteistoimintaa kasvatuksen ympäristössä (Missiuna 2012). Vaikka tiedon jakaminen kuvautuu tässä tutkimuksessa yhteistoimijuuden suppeimmassa kategoriassa, on sillä tärkeä rooli yhteistoimijuudessa. Tämä korostui

esimerkiksi opettajien ja toimintaterapeuttien kokemuksissa, kun tutkittiin yhteistyötä koulukontekstissa (Echsel 2019; Rens & Joosten 2014). Myös vanhemmat toivat esille tiedonsiirron tärkeyttä muun muassa Carlsonin ym. (2010) tutkimuksessa. Almasri ym. (2018) tutkivat perhekeskeisen lähestymistavan toteutumista vanhempien näkökulmasta, ja tiedon jakaminen näyttäytyi osa-alueena, johon vanhemmat toivoivat lisää tukea ammattilaisilta.

Eri näkökulmien yhdisteleminen. Näkökulmien yhdistelemisen kategoriassa yhteistoimijuuden käsitettiin olevan näkökulmien yhdistelyä, jossa eri toimijat tuovat omaa näkökulmaansa yhteiseen prosessiin. Isoherrasen (2012, 122) tutkimuksessa yhteisen tiedon luominen nähtiin yhtenä osana asiantuntijatiimin toimintaa, ja hänen mukaan yhteisen tiedon luomisella tarkoitetaan yhteistä tiedon prosessointia, ei vain sen kokoamista. Yhteisen tiedon luomiseen osallistuvat asiantuntijat ja myöskin asiakas, ja sen pohjalta luodaan muun muassa yhteisiä tavoitteita. Tässä tutkimuksessa tavoitteiden luominen tuli esille yhteistä päämäärää kohti työskentelyn kategoriassa ja näkökulmien yhdistelemisen kategoriassa oli kyse ennemminkin jaetun ymmärryksen luomisesta kuin tavoitteiden asettamisesta.

Kirjallisuudessa nämä yhteistä päämäärää kohti työskentelyn ja näkökulmien yhdistelemisen kategorioiden mukaiset käsitykset näyttäytyvät usein yhtenä kokonaisuutena ja painottavat yhteisen ymmärryksen saavuttamista pohjana yhteiselle tavoitteiden asettelulle. Harra (2014, 194) kuvaa mallissaan yhteistoimintaprosessissa keskustelemaa harkintaa ja sen kautta kehittyvää yhteistä ymmärrystä. Harran mukaan myös lisäymmärrys voi itsessään jo olla riittävä ”ratkaisu” asiakkaan toimintamahdollisuuksien edistymisessä, ja on tärkeää huomioida erilaiset näkökulmat ja niiden merkitykset. Myös Friedman ym. (2017) kuvaavat yhden coaching-menetelmän toimintatavoista olevan yleishyödyllinen vastavuoroiseen keskusteluun pohjautuva strategia, jossa vaihdetaan esimerkiksi ajatuksia perheen viikon tapahtumista, ja tähdätään muun muassa vuorovaikutussuhteen luomiseen ja ylläpitämiseen. Tässä tutkimuksessa haastateltavien käsityksissä kategoriat olivat selvästi toisistaan eroavat, joilla oli erilainen lopputulos yhteistoimintaprosessissa.

Haastateltavat toivat myös esille, että resursseja tarvitaan juuri havaintojen ja ajatusten vaihtamiseen yhteistoiminnassa. Taustalla voi olla esimerkiksi yhteistoimintatilanteiden luonne, joka yhteisöllisessä toimintatavassa sallii enemmän vapaita ns. informaaleja keskustelutilanteita, joissa vaihdetaan ajatuksia ja havaintoja eikä aina pyritä sillä

päätöksentekoon, kuten perinteisissä moniammatillisissa tiimeissä ja palavereissa. Muun muassa Partnering for change-mallin tutkimuksissa tuotiin esille myös informaaliin tilanteiden, kuten lounastaukojen, tärkeyttä yhteistoiminnassa (Campbell ym. 2017).

Yhteistä päämäärää kohti työskentely. Yhteistä päämäärää kohti työskentelyn kategoriassa yhteistoimijuudella voitiin saavuttaa sitoutumista. Menetelminä olivat yhteinen suunnittelu ja rakentaminen. Isoherranen (2012, 120) tuo esille tutkimuksessaan tähän liittyvän kollektiivisen vastuun näkökulman moniammatillisessa yhteistyössä. Kun tavoite on yhdessä asetettu, jakautuu vastuu sen toteutumisesta. Näin ollen jokaisella toimijalla on vastuu tuoda oma näkökulmansa keskusteluun ja hoitaa oma osa-alueensa, mutta myös vastuu kokonaisuuden toteutumisesta (Isoherranen 2012, 122). Mihee ja Palisano (2013) määrittelevät vanhempi-terapeutti yhteistyösuhteessa yhdeksi pääperiaatteeksi jaetun suunnittelun ja päätöksenteon, jossa vanhemmat ja terapeutti jakavat ajatuksia ja ideoita, tekevät yhteisiä päätöksiä ja jakavat vastuuta intervention suunnittelusta ja toteutuksesta. Tämä sitouttaa osapuolia yhteisiin tavoitteisiin ja toimintaan. Myös Harra (2014, 195) tuo esille keskustelevan harkinnan kautta saadun jaetun ymmärryksen, jonka pohjalta voidaan löytää haluttu asiantila, johon johtavaan toimintaan osapuolet ovat myös valmiita sitoutumaan.

Arjessa yhdessä tekeminen. Friedman ym. (2017) painottavat, että coaching-tyyppisessä terapiassa pyritään saamaan kuntoutus perheen arjen rutiineihin ja käytäntöihin. Sipari ja Mäkinen (2012) esittävät, että modernit ajattelutavat kuntoutuksessa perustuvat siihen, että kuntoutus integroidaan yhä vahvemmin osaksi mielekästä toimintaa asiakkaan omassa arjessa ja toimintaympäristössä. Myös Harra (2014, 209) tuo vahvasti esille mielekkään toiminnan merkityksen terapeuttisessa yhteistoiminnassa. Mielekkäessä toiminnassa toimijoilla on yhteisen tekemisen pohjana yhdessä valittu päämäärä ja strategia sen saavuttamiseksi. Tässä tutkimuksessa yhteistoimijuus käsitettiin laajimmillaan arjen tilanteissa yhdessä tekemisenä, jossa yhteistoiminta on vahvasti yhdessä tekemistä arjen tilanteissa ja arjen konteksti huomioiden. Haastateltavat kuvasivat, kuinka tällaisella yhteistoimijuudella voidaan saada muun muassa hyötyä koko ryhmälle ja oikea-aikainen tuki toteutuu lapsen edun mukaisesti. Arjessa yhdessä toimimisen tärkeys tuli esille myös opettajien kokemuksissa, muun muassa Rens ja Joostenin (2019) sekä Villeneuve'n (2009) tutkimuksessa, joissa opettajat toivoivat, että toimintaterapeutit viettäisivät enemmän aikaa muun muassa luokkatilanteissa työskentelemässä

yhdessä oppilaiden ja opettajan kanssa ja oppimassa koulun rutiineja. Campbellin ym. (2017) tutkimuksessa toimintaterapeutit kokivat, että he tulivat eri tavalla osaksi kouluyhteisöä toimimalla ja viettämällä aikaa kouluarjen eri tilanteissa.

Roolit. Isoherranen (2012) on väitöskirjassaan tutkinut moniammatillisuutta ja siihen liittyen muun muassa roolien kehittymistä. Moniammatillisen työskentelyn ja asiantuntijuuden kehittyessä myös roolit muuttuvat ja voivat olla joustavia. Roolirajoja voidaan ylittää harkitusti ja sovitusti, ja hyvä moniammatillinen työskentely vaatii joustavia rooleja tiimissä. Hillierin ym. (2010) mukaan kasvattajien ja terveysalan ammattilaisten yhteistyössä voidaan nähdä erilaisia roolijakoja yhteistyön syvyydestä riippuen. Myös Harra (2012) kuvaa väitöskirjassaan roolien vaihtelua terapeuttisessa yhteistoiminnassa. Tässä tutkimuksessa yhteistoimijuuden käsitteiden syventyessä myös roolirajat käsitettiin väljempinä. Kirjallisuudessa tuli esille myös roolien tasavertaisuus. Perhekeskeisessä mallissa ja coaching-lähestymistavassa ammattilainen nähdään valmentajana tai ohjaajana (Graham ym. 2010). On jopa esitetty, että perhekeskeisessä mallissa ammattilainen olisi ”ystävä” ja vastuuta terapian toteutuksesta annetaan paljon perheelle (Graham ym. 2009). Näin ollen roolit ovat joustavat ja hierarkkisuus vähäisempää.

Mihee ja Palisano (2013) tuovat esille, että rooleista on tärkeä sopia vanhempi-terapeutti-yhteistyössä. Yhteistoiminnassa on tärkeä tuoda esille toimintaterapian osaamista, mutta ei asettua ns. asiantuntijan rooliin siten, että rooliinsa olisi nähtävissä hierarkiaa vaan terapeutti ja opettaja olisivat tasavertaisessa suhteessa toisiinsa. Tämä näkyi tutkimuksissa, kun tutkittiin toimijoiden kokemuksia yhteistyöstä koulukontekstissa (Rens & Joosten 2012). Tässä tutkimuksessa haastateltavat eivät tuoneet esille roolien tasavertaisuuteen liittyviä asioita vaan roolit nähtiin ennemminkin niiden ammattiasetelman ja tehtävien kautta joko limittyvinä tai eriytyneinä.

Yhteistoiminnan eri muodot. Haastateltavat kuvasivat laajasti erilaisia yhteistoiminnassa käytettäviä menetelmiä, jotka olivat ominaisia eri yhteistoimijuuden kuvauskategorioille. Menetelmät pystyttiin karkeasti jakamaan keskusteluun pohjautuviin ja toimintaan pohjautuviin menetelmiin. Tiedon jakamisen ja eri näkökulmien yhdistelemisen kategoriassa yhteistoiminta oli selvästi keskusteluun pohjaavaa ja laajimmassa arjen yhdessä tekemisen kategoriassa toimintaan pohjaavaa. Yhteistä päämäärää kohti työskentelyn kategoriassa saatettiin kuvata sekä sanallisia että toiminnallisia menetelmiä. Campbellin ym. (2017) mukaan

P4C-mallissa on kuvattu useita eri yhteistoiminnan menetelmiä. Näitä ovat muun muassa tiedon ja materiaalien jakaminen perheille, luokkahuoneen muokkaaminen, opettajan kanssa ohjeidenanto strategioiden kokeilu, lyhyet lounasta ja opi -hetket ja strategioiden mallittaminen yhdelle oppilaalle, ryhmälle tai koko luokalle. Friedman ym. (2017) ovat listanneet coaching-menetelmän eri toimintatapoja vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä. He kuvaavat muun muassa keskustelua ja ajatusten vaihtamista, havainnointia, mallittamista ja yhdessä tekemistä, jossa terapeutti ja vanhempi toimivat lapsen kanssa vuorotellen samassa tilanteessa, ja kokeilevat esimerkiksi toiminnon tai ympäristön muokkaamista. Harra (2014, 194) taasen kuvaa muun muassa keskustelevaa harkintaa ja mielekästä toimintaa yhdessä.

Yksittäisenä menetelmänä mallittaminen nousi esille sekä kirjallisuudessa että haastateltavien puheissa useaan otteeseen. Haastateltavat kuvasivat mallittamista työskentelytapana, jossa esimerkiksi puheterapeutti mallittaa ryhmätilanteessa ohjaustapaa, ja varhaiskasvatuksen työntekijä ensin havainnoi, ja sitten havainnoinnin pohjalta alkaa käyttämään mallitettua ohjaustapaa ryhmätilanteessa. Mallittaminen näyttäisikin olevan (varhais)kasvatuksen kontekstissa tyypillinen yhteistoiminnan menetelmä, jos verrataan vaikkapa moniammatillisissa tiimeissä käytettäviin lähinnä keskusteluun pohjaaviin menetelmiin (Isoherranen 2012). Mallittamista kuvataan tyypillisesti myös coaching-tyyppisessä terapiassa sekä perhekeskeisessä lähestymistavassa, joissa esimerkiksi työntekijä mallittaa vanhemmalle tiettyä ohjaustapaa, jota vanhempi lähtee toteuttamaan arjessa. (Fingerhut 2013; Friedman 2017).

Loppupulos. Tässä tutkimuksessa haastateltavat kuvasivat, että yhteistoimijuudella voidaan saavuttaa yleistä tietoutta, kokonaisvaltaisempaa ymmärrystä tilanteesta, yhteiseen päämäärään sitoutumista ja oikea-aikaista tukea. Perhekeskeisessä lähestymistavassa asiakaslähtöisyyttä on laajennettu perhelähtöisyydeksi, jolloin kuntoutuksen hyödyt voidaan nähdä koko perheen etuna (Fingerhut 2013). Opettajat kokivat, että yhteistoimijuuteen pohjaavalla työskentelyllä voitiin saada parempia tuloksia, ja että koko ryhmä hyötyi annetusta tuesta (Wilson & Harris 2009). Toisaalta Kaelin ym. (2019) toivat esille, että kuntoutus toteutui kuitenkin usein yksilötasolla. Tässä tutkimuksessa haastatteluissa tuli esille vahvasti yhteisön taso, joissa korostettiin koko lapsiryhmän hyötyä ja yksittäisen lapsen kuntoutuksen järjestämistä niin, että se sopii ryhmän toimintakulttuuriin ja hyödyttää myös muita lapsia.

Haastateltavat toivat myös esille, että yhteistoimijuudella voitiin yhdistää esimerkiksi kasvatuksen ja kuntoutuksen näkökulmaa, jonka kautta ymmärrys laajentui ja kuntoutuksen menetelmät saatiin varhaisemmin käyttöön kasvatuksen toimintaympäristössä.

6.2 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen perusteella ammattilaisten ja vanhempien käsitykset yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnassa jakaantuivat neljään hierarkkiseen kuvauskategoriaan. Suppeimmillaan yhteistoimijuus käsitettiin tiedon jakamisena, laajentuen eri näkökulmien yhdistelyksi ja yhteistä päämäärää kohti työskentelyksi. Laajimmillaan yhteistoimijuuden käsitettiin olevan arjen tilanteissa yhdessä tekemistä. Yhteistoimijuudessa nähtiin kolme eri teemaa, jotka olivat: roolit, yhteistoiminnan eri muodot, lopputulos.

Yhteistoimijuuden erilaiset käsitykset ja niitä ilmentävien kuvauskategorioiden hierarkia mukailee jossain määrin kuntoutuksen alalla nähtävissä olevaa kehityskaarta asiantuntijalähtöisemmästä kohti kuntoutuskäytäntöjä, joissa korostuvat kuntoutuksen siirtyminen asiakkaan omaan ympäristöön, rajapintoja ylittävät asiantuntijaverkostot ja kaikkien toimijoiden aktiivinen rooli ja näillä saavutettava varhainen tuki (Sipari & Mäkinen 2012). Sipari ja Mäkinen (2012) ovat määritelleet kuntoutuksen tulevaisuuden näkymiä, ja niissä kuntoutuksen asiantuntijat nähdään työskentelemässä rajapintoja ylittävissä verkostoissa. Yhteisöllisyys nähdään vahvana, ja kuntoutustoimintaa siirretään yhä enemmän asiakkaan omaan toimintaympäristöön. Tämän kautta mahdollistuu myös varhainen puuttuminen. Näin ollen varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminta näyttäytyy kuvattujen käsitysten valossa nykyaikaisena, ja myös lapsen hyvinvointiin perustuvana kuntoutuksena (Launiainen & Sipari 2011).

Tässä tutkimuksessa tuotettu tieto tuo kuitenkin uutta näkökulmaa siihen, miten yhteistoimijuus käsitetään vanhemman, kasvattajan ja terapeutin välisessä toimijuudessa, laajentaen siten näkökulmaa kahdenvälisistä yhteistyösuhteista yhteistoimijuuteen varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä tapahtuvassa terapeutisessä ja kasvatuksellisessa yhteistoiminnassa. Varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä yhteistoimijuuden erityispiirteenä näyttäisi olevan yhteistoiminta arjen toimintaympäristössä sekä eri toimijoiden edustamien näkökulmien

yhdistäminen kokonaisvaltaisemman ymmärryksen saamiseksi esimerkiksi lapsen tai lapsiryhmän tilanteesta ja tuen tarpeista eikä ainoastaan tavoitteiden asettamiseksi.

Haastateltavien puheissa tuli vahvasti esiin yhteistoimijuudella mahdollistuva varhainen, oikea-aikainen ja ennaltaehkäisevä tuki, ja kuinka varhaiskasvatuksen yhteistoiminnassa toteutetulla yhteistoimijuudella voitiin yhdistää esimerkiksi yksilön näkökulma ja ryhmän näkökulma tai kasvatuksen ja kuntoutuksen näkökulma lapsen parhaaksi. Hyödyn nähtiin siis laajenevan yhteistoiminnan kautta.

Vanhempien käsitykset yhteistoimijuudesta sijoittuivat hierarkian suppeampiin kategorioihin verrattuna ammattilaisten käsityksiin. Tämä vahvistaa kirjallisuudesta nousutta havaintoa siitä, että moniammatillisuutta kuvataan usein asiantuntijoiden välisenä toimijuutena, ja vaikka perhekeskeisten mallien vaikuttavuus on tieteellisesti todettu, on mahdollista, että niitä ei aina siitä huolimatta toteuteta parhaalla mahdollisella tavalla (Graham ym.; Hillier ym. 2010; Isoherranen 2012; Harra 2012).

6.3 Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet

Fenomenografian on ajateltu olevan otollinen tutkimusmenetelmä, kun halutaan tietoa vähän tutkitusta ilmiöstä (Huusko & Paloniemi 2016). Åkerlindin (2008) mukaan fenomenografisen tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi siten, että ymmärtämällä eri käsityksiä ja niiden ulottuvuuksia, voidaan ymmärrystä ilmiöstä laajentaa ja sen pohjalta myös opettaa. Tässä keskeiseksi nousevat käsitysten kriittiset aspektit eli niitä erottavat tekijät, joiden avulla voidaan tuoda esille ilmiön eri ulottuvuuksia.

Koska yhteistoimijuutta varhaiskasvatuksen yhteistoiminnan toimintaterapiassa on tutkittu vielä vähän, voidaan tämän tutkimuksen tuloksista saada lisää ymmärrystä ilmiöön liittyvistä tekijöistä. Erityisesti ymmärrystä saadaan suomalaisessa kontekstissa tapahtuvasta toiminnasta. Tätä ymmärrystä voidaan hyödyntää esimerkiksi, kun halutaan kertoa yhteistoiminnasta tai suunnitella yhteistoimintaa. Haastatteluissa tuli esille, että hankkeen käynnistymisessä meni paljon aikaa siihen, että toimijat ymmärsivät, mitä yhdessä oli tarkoitus lähteä tekemään. Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää, kun halutaan kertoa, mitä varhaiskasvatuksen

toimintaterapian yhteistoimijuus voi olla ja minkälaisia rooleja ja menetelmiä siihen voi liittyä ja mihin sillä mahdollisesti voidaan pyrkiä.

Vanhemmat ilmaisivat kiinnostusta yhteistoimintaa kohtaan haastatteluissa, ja toivoivat voivansa osallistua enemmän. Toisaalta erityisesti varhaiskasvatuksen ammattilaiset kokivat, että he kaipasivat keinoja vanhempien osallistamiseen. Haastatteluissa kävi myös ilmi, että hankkeessa oli rajallisten resurssien vuoksi keskitytty erityisesti päiväkodeilla tapahtuvaan yhteistoimintaan resurssien vuoksi, mikä saattoi myös osaltaan vaikuttaa vanhempien käsityksiin. Tärkeä jatkotutkimus ja kehittämiskohde olisi myös varhaiskasvatuksen yhteistoiminnan kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden, kuten vanhempien kanssa. Hillier ym. (2010) nostavat tutkimuksessaan esille myös, kuinka yhteistyötä voitaisiin opettaa jo alan opiskelijoille, ja tämä olisi myöskin yksi tärkeä jatkotutkimus- ja kehittämisasihe, ja johon tämän tutkimuksen tuloksia voitaisiin myös hyödyntää. Lisäksi Pro Gradu tutkielman pohjalta nouseva todella tärkeä jatkotutkimusaihe olisi lasten näkökulma yhteistoimijuudessa, joka rajattiin pois tästä tutkimuksesta resurssien vuoksi. YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksessa lapselle on määritelty oikeus osallistua ja tulla kuulluksi itseään koskevissa asioissa. Tähän oikeuteen vedoten olisikin tärkeää lisätä kuntoutuksessa myös lasten kokemusten ja käsitysten tutkimusta.

Lisäksi tästä tutkimuksesta saatua tietoa voidaan hyödyntää myös toimintaterapiassa, kun pyritään yhteistoimijuuteen terapeutin toteuttaessa päiväkotij- ja kotikäyntejä. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että näkökulmien jakamiseen ja ajatusten vaihtamiseen toimijoiden kesken varataan aikaa myös palavereiden lisäksi ja pyritään tilanteisiin, joissa yhteinen tekeminen arjessa mahdollistuu esimerkiksi mallittamisen kautta.

6.4 Tutkimuksen eettiset kysymykset

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012) on määritellyt tieteellisen käytännön periaatteet, joiden noudattaminen takaa tutkimuksen eettisen kestävyuden ja luotettavuuden sekä sen, että tutkimuksen tulokset ovat uskottavia. Tutkimuksessa on pyritty noudattamaan näitä periaatteita niin tutkimuksen teossa kuin aineiston keruussa, analysoinnissa ja raportoinnissa. Ennen tutkimuksen käynnistymistä tutkimukseen on haettu tutkimuslupa Hyvinkään kaupungilta (liite

6). Eettistä ennakoarviointia ei ole ollut tarpeellista suorittaa tutkimusaiheen luonteen vuoksi, ja koska tutkittavina ei ollut esimerkiksi lapsia.

Tutkimuksen tärkeimmät eettiset kysymykset liittyvät tutkittavien yksityisyyden suojaan ja yksilön päätäntävapauden toteutumiseen tutkimuksessa. Clarkeburnin ja Mustajoen (2007, 66-67) mukaan tutkimukseen osallistumisen tulee olla vapaaehtoista. Lisäksi tutkittavalla tulee olla tarpeeksi tietoa suostumuksensa pohjaksi. Näitä tietoja ovat muun muassa tutkimuksen aihe ja hyödyt, kuinka osallistumisen voi keskeyttää, miten tutkimustuloksia hyödynnetään, miten yksityisyydensuoja toteutuu ja mistä saa lisätietoa. Tutkimuksessa rekrytointiin on otettu mukaan kaikki hankepäiväkodeissa työskentelevät varhaiskasvatuksen työntekijät sekä kaikkien päiväkodeissa olleiden lasten vanhemmat. Heille on toimitettu rekrytointikirje (liite 3), jossa on kerrottu tutkimuksesta, ja jonka pohjalta he ovat saaneet vapaaehtoisesti ottaa osaa tutkimukseen. Lisäksi haastattelutilanteessa on käyty läpi tutkimuksen kulku sekä tietosuojan ja suostumukseen liittyvät asiat. Tutkittaville on ollut mahdollisuus keskeyttää tutkimukseen osallistuminen missä tahansa vaiheessa.

Suostumukseen, tutkimuksen kulkuun ja tietosuojan on laadittu Jyväskylän yliopiston Henkilötietojen käsittely tieteellisessä tutkimuksessa ohjeen mallipohjien mukaiset lomakkeet: 1. tiedote (liite 7), 2. tietosuojailmoitus (liite 8) ja 3. suostumus (liite 9). Tutkimuksessa kerättiin vain tarvittavat taustatiedot: nimi, ikä, ammattinimike, työkokemus alalla ja hankepäiväkodissa sekä äänitallenne. Vanhemmilta kerättävät taustatiedot olivat: nimi, ikä, ammattinimike, lapsen hoidossaoloaika hankepäiväkodissa ja äänitallenne. Lisäksi haastattelijä teki muistiinpanoja haastatteluiden aikana.

Tutkittaville on pyritty turvaamaan anonymiteetti niin etteivät he olisi tunnistettavissa tutkimuksessa, ja aineisto on pseudonymisoitu. Koska kyseessä on julkinen hanke suomalaisessa kunnassa ja sen kahdessa päiväkodissa, on todennäköistä, että kaikille tutkittaville ei voida taata anonymiteettiä yhteisön sisällä. Tutkittavien joukossa on muun muassa harvinaisia ammattiryhmiä (esimerkiksi yksi toimintaterapeutti ja yksi puheterapeutti hankkeessa), jotka ovat tunnistettavissa aineistosta ainakin yhteisön sisällä. Tämä on tehty tietäväksi tutkittaville ennen haastattelua. Tämä on voinut vaikuttaa myös tutkittavien tahtoon puhua kaikista aiheeseen liittyvistä käsityksistä.

Kerättyä aineisto on säilytetty mahdollisimman tietoturvallisesti salasanan takana rekisterinpitäjän tietokoneella, ja aineistoa jaettaessa tutkijan ja ohjaajien kesken on käytetty yliopiston ohjeistuksen mukaisia tietoturvallisia tapoja jakaa aineistoa. Rekisterinpitäjänä on toiminut Hennariikka Heinijoki. Tutkimusrekisteri äänitallenteineen hävitetään tutkielman valmistuttua.

Tutkimuksesta julkaistaan Pro Gradu opinnäytetyö ja tulokset on raportoitu luotettavasti ja noudattaen hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) mukaan tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että tulosten raportoinnissa ja esittämisessä noudatetaan tarkkuutta ja rehellisyyttä. Lähdeviitteiden käytössä on oltava huolellinen, jotta toisten tutkijoiden osuus tulee selkeästi esille. Tuloksia käsitellään Pro gradu tutkielman lisäksi myös hankkeen loppuseminaareissa. Tarkoituksena on, että tutkija esittelee tulokset, jotta ne tulevat käsitellyksi tarpeeksi luotettavasti. Tutkija edustaa yhtä tutkimuksessa mukana olevaa toimintaterapian ammattiryhmää, joka on voinut vaikuttaa analyysia tehdessä.

6.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tieteelliseen tutkimukseen liittyy tärkeänä osana sen luotettavuuden arviointi. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kannalta tärkeää on tutkimusprosessin avaaminen ja tutkijan rooli (Eskola & Suoranta 2008, 208-210). Tutkimusprosessin luotettavuutta tulee pohtia muun muassa seuraavien käsitteiden kautta: tutkimuksen vahvistettavuus ja uskottavuus, tarkastelun kestävyys sekä tutkimuksen siirrettävyys ja sen hyödyntäminen ja soveltaminen (Miles ym. 2014, 310).

Tutkimusprosessi on pyritty tämän tutkimuksen aikana kuvaamaan mahdollisimman tarkasti ja läpinäkyvästi, jotta lukijan olisi mahdollista seurata prosessia ja tehdä omia havaintoja sen luotettavuudesta. Tutkimuksen aineistonkeruu suoritettiin itse, ja haastattelija oli kokematon fenomenografisen haastattelun suhteen. Tällä on voinut olla merkitystä sille, kuinka hyvin haastatteluissa on saatu esille haastateltavien eri käsityksiä ja niihin liittyviä tekijöitä. Tutkijan kokemattomuutta haastattelijana pyrittiin kuitenkin huomioimaan siten, että

haastattelutilanteisiin valmistauduttiin huolellisesti ja pidettiin reflektiivistä päiväkirjaa. Tutkija sai myös ohjausta haastattelun toteuttamiseen ja palautetta ensimmäisen haastattelun jälkeen ennen seuraavia haastatteluja. Hirsjärven ym. (2003, 193) mukaan muun muassa haastattelun ilmapiiri voi vaikuttaa haastattelussa saatuihin vastauksiin. Tutkimuksen aikana ilmapiiri pyrittiin pitämään haastatteluissa rentona, ja tutkittaville painotettiin, että kysymyksiin ei ole olemassa oikeita tai vääriä vastauksia vaan haastattelussa ollaan kiinnostuneita heidän käsityksistään sellaisena, kun ne ovat tässä haastattelutilanteessa.

Harran (2012, 39) mukaan terapeuttisessa yhteistoiminnassa voidaan erottaa yhteistoiminnan prosessin toteutukseen, vuorovaikutukseen ja yksilötekijöihin liittyviä tekijöitä. Analyysissa ei tullut juuri ilmi yhteistoimijoiden vuorovaikutukseen tai yksilötekijöihin liittyviä tekijöitä vaan käsityksissä painottuivat yhteistoiminnan prosessiin liittyvät tekijät. Myös rooleissa painottuivat tehtäviin ja ammattirooleihin liittyvät tekijät eivätkä niinkään luottamuksellisuus tai tasavertaisuus. Se miksi näitä käsityksiä ei tullut esille analyysissa voi liittyä esimerkiksi edellä mainittuihin haastattelutilanteeseen liittyviin tekijöihin tai siihen, että haastateltavat painottivat yhteistoimintaa ja toivat yhteistoimijutta esille yhteistoiminnan kautta.

Luotettavuudessa on yhtenä asiana pohdittava aineiston riittävyttä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei ole määritelty tarkkoja otoskokoja luotettavuuden suhteen (Eskola & Suoranta 2008, 215). Fenomenografisessa tutkimuksessa haastateltavien määrän riittävyys on kuvattu kirjallisuudessa eri tavoin ollen yleensä 15-20 (Marton & Booth 1997). Haastateltavien määrän kasvattaminen ei välttämättä lisää luotettavuutta, koska todella isoa aineistoa voi olla hankala hallita, ja näin ollen aineiston määrä tulee pitää kohtuullisena (Åkerlind 2012). Tässä tutkimuksessa haastateltavia oli kymmenen. Haastateltavien määrästä ja aineiston koosta on keskusteltu tutkimusprosessin aikana, ja sen on ajateltu olevan riittävä. Fenomeografisessa lähestymistavassa haastateltavien määrän riittävyttä pohtiessa on tärkeää muistaa, että tavoitteena on saada riittävä käsitysten variaatio, johon pyritään muun muassa haastateltavien heterogeenisyydellä (Åkerlind 2012).

Tässä tutkimuksessa vain yksi haastateltavista oli mies ja muut yhdeksän olivat naisia. Toisaalta varhaiskasvatuksessa (kuten myös toiminta- ja puheterapeutteina) työskentelee huomattavasti enemmän naisia kuin miehiä, joten variaatio noudattelee siltä osin yleistä sukupuolijakaumaa. Tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että kaikilla hankkeen työntekijöillä ja lasten vanhemmilla

oli yhtäläinen mahdollisuus osallistua tutkimukseen eikä haastateltaviksi tietoisesti valittu tiettyjä henkilöitä.

Åkerlindin (2012) mukaan fenomenografisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan vahvistaa rinnakkaisarvioijalla, mutta koska analyysissa ei koskaan saavuteta täydellistä tulosta, ei luotettavan tutkimuksen tekemiseen vaadita rinnakkaisarvioijaa tai isompaa tutkimusryhmää. Tässä tutkimuksessa ei ole käytetty rinnakkaisarvioijaa, mutta analyysi on pyritty taulukoiden avulla kuvaamaan läpinäkyvästi siten, että lukijan olisi mahdollista seurata analyysin eri vaiheita. Analyysin tuloksista on myös prosessin aikana keskusteltu ohjaajan ja graduryhmän kanssa. Analyysin tulokset on esitelty hankkeen seminaarissa, jossa on ollut mukana haastateltavia, ja tutkijan on ollut mahdollista kuulla heidän ajatuksiaan analyysin tuloksista.

Tämän tutkimuksen tutkijalla oli ennestään kokemusta yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen parissa sekä yksityisen sektorin lasten toimintaterapeuttina että varhaiskasvatuksen yhteistoiminnan toimintaterapeuttina. Tutkijalla on ollut hyviä kokemuksia yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksessa ja erityisesti yhteistoiminnassa ja oma kiinnostus aiheeseen onkin herännyt omien käytännön kokemusten kautta. Tätä tutkijan asemaa on tutkimusprosessin aikana pyritty pohtimaan reflektiivisessä päiväkirjassa ja erityisesti analyysivaiheessa, jotta se ei ohjaisi analyysin tuloksia. Toisaalta se on myös voinut auttaa tutkijaa eläytymään haastateltavien käsityksiin analyysin aikana sekä haastattelutilanteissa. Tutkijalla on taustasta johtuen ollut myös ennakkoon jonkin verran teoretietoa aiheeseen liittyen, mutta analyysi on silti pyritty lähestymistavan mukaisesti pitämään aineistolähtöisenä.

Tulosten siirrettävyys on yksi luotettavuuteen liittyvistä tekijöistä. Fenomenografiassa korostetaan kontekstin merkitystä käsitysten ilmenemiselle ja ymmärtämiselle sekä olettamuksille vallitsevista käsityksistä tietyissä kulttuureissa tai yhteisöissä (Huusko & Paloniemi 2006). Monet tämän tutkimuksen kirjallisuuskatsauksessa esillä olleista tutkimuksista on tehty kansainvälisissä konteksteissa, eikä niiden pohjalta voida siten tehdä pitkälle meneviä olettamuksia suomalaisissa konteksteissa. Koulutus- ja varhaiskasvatusjärjestelmät eroavat maiden välillä toisistaan, ja asettavat näin ollen melko erilaiset puitteet yhteistoimijuudelle. Tämän tutkimuksen pohjalta voitaneen kuitenkin muodostaa jonkinasteisia olettamuksia yhteistoimijuuden käsityksistä suomalaisen varhaiskasvatuksen ja toimintaterapian yhteistoiminnan kentässä.

Ilmiön syvämpi ymmärtäminen edellyttää kuitenkin lisää tutkimuksia. Jatkossa olisi hyvä tutkia erityisesti vanhempien osallisuutta yhteistoimivuudessa varhaiskasvatuksen kontekstissa. Mikä on vanhempien rooli ja mitä he toivovat yhteistoiminnalta? Lisäksi myös lasten näkökulma olisi tärkeä saada kuuluviin. Yhteiskunnalliset päätökset perustuvat usein kustannustehokkuuteen, joten myös määrällistä tutkimusta olisi tärkeä saada työskentelytavan kustannusvaikutuksista suomalaisessa järjestelmässä.

LÄHTEET

- Almasri, N. A., An, M. & Palisano, R. J. 2018. Parents' perception of receiving family-centered care for their children with physical disabilities: A meta-analysis. *Physical & Occupational Therapy in Pediatrics*, 38(4), 427-443.
- Ashworth, P. & Lucas, U. 2000. Achieving empathy and engagement: A practical approach to the design, conduct and reporting of phenomenographic research. *Studies in Higher Education*, 25 (3), 295–308.
- Aronpuro, A. Laitinen, A. & Metsäranta, A. 2019. Toimintaterapeutti kouluarjen asiantuntijana. *TOimintaterapeutti* 2/2019, 9-11.
- Bruder, M. B., Catalino, T., Chiarello, L. A., Cox Mitchell, M., Deppe, J., Gundler, D., . . . Ziegler, D. 2019. Finding a common lens: Competencies across professional disciplines providing early childhood intervention. *Infants & Young Children: An Interdisciplinary Journal of Early Childhood Intervention*, 32(4), 280-293.
- Campbell, W. N., Missiuna, C. A., Rivard, L. M., Pollock, N. A., Butler, P. & O'Loughlin, A. 2017. "Support for everyone": Experiences of occupational therapists delivering a new model of school-based service. Thousand Oaks, California: Sage Publications Inc; Ubiquity Press.
- Carlson, G., Armitstead, C., Rodger, S. & Liddle, G. 2010. Parents' experiences of the provision of community-based family support and therapy services utilizing the strengths approach and natural learning environments. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 23(6), 560-572.
- Chu, S. 2017. Supporting children with special educational needs (SEN): An introduction to a 3-tiered school-based occupational therapy model of service delivery in the United Kingdom. *WFOT Bulletin*, 73(2), 107-116.
- Clarkeburn, H. & Mustajoki, A. 2017. *Tutkijan arkipäivän etiikka*. Tampere: Vastapaino.
- Echsel, A., Price, L., Josephsson, S. & Schulze, C. (2019). "Together on the way": Occupational therapy in mainstream Education—A narrative study of emerging practice in Switzerland. *Occupational Therapy International*, 1-10.
- Eskola & Suoranta. 2008. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino

- Fingerhut, P. E., Piro, J., Sutton, A., Campbell, R., Lewis, C., Lawji, D., & Martinez, N. (2013). Family-centered principles implemented in home-based, clinic-based, and school-based pediatric settings. *American Journal of Occupational Therapy* 67, 228–235.
- Friedman, M., Woods, J., Salisbury, C., Riley, B., Hardesty, L., Butler, A., . . . Miceli, A. 2017. Caregiver coaching strategies for early intervention providers: Moving toward operational definitions. Baltimore, Maryland; Bethesda, Maryland: Lippincott Williams & Wilkins; American Occupational Therapy Association.
- Graham, F., Rodger, S. & Ziviani, J. 2009. Coaching parents to enable children's participation: An approach for working with parents and their children. *Australian Occupational Therapy Journal*, 56(1), 16-23.
- Harra, T. 2014. *Terapeuttinen yhteistoiminta. Asiakkaan osallistumisen mahdollistaminen terapiassa. Väitöskirja. Acta Electronica Universitatis Lapponiensis 156. Rovaniemi: Lapin yliopisto.*
- Hermanfors, K. 2017. Inklusiivinen varhaiskasvatus –itsestäänselväkö? *Kasvatus & Aika* 11(3), 91–95.
- Hillier, S.L., Civetta, L. & Pridham, L. 2010. A Systematic Review of Collaborative Models for Health and Education Professionals Working in School Settings and Implications for Training. *Education for Health* 23 (3) Saatavilla: <http://www.educationforhealth.net/>. Viitattu 12.5.2020.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2003. *Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi*
- Hutton, E. 2009. Occupational therapy in mainstream primary schools: An evaluation of a pilot project. *British Journal of Occupational Therapy*, 72(7), 308-313.
- Huusko, M. & Paloniemi, S. 2016. Fenomenografia ja variaatioteoria aikuiskasvatustieteen tutkimuksessa. *Aikuiskasvatus*, 36 (2), 119-121.
- Huusko, M. & Paloniemi, S. 2006. Fenomenografia laadullisena tutkimussuuntauksena kasvatustieteissä. *Kasvatus*, 37(2), 162- 173.
- Hyvärinen, M. 2017. Haastattelun maailma. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander & J. Ruusuvoori (toim.) *Tutkimushaastattelun käsikirja. E-kirja. Tampere: Vastapaino.*
- ICF. 2004. *Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Helsinki: Stakes.*

- Imms, C., Granlund, M., Wilson, P.H., Steenbergen, B., Rosenbaum, P.L. & Gordon, A.M. 2017. Participation, both a means and an end: a conceptual analysis of processes and outcomes in childhood disability. *Developmental Medicine & Child Neurology* 59, 16-25.
- Isoherranen, K. 2012. Uhka vai mahdollisuus - moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Väitöskirja. Valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaalitieteiden laitos. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Jyväskylän yliopisto. 2019. Henkilötietojen käsittely tieteellisessä tutkimuksessa. Ohje henkilötietojen käsittelyyn. Jyväskylän yliopisto. Saatavilla: <https://www.jyu.fi/fi/yliopisto/tietosuojailmoitus/tutkimuksen-tietosuojaohteet-ja-mallipohjat/henkilotietojen-kasittely-tieteellisessa-tutkimuksessa>. Viitattu 31.12.2019.
- Järvikoski A. 2013. Monimuotoinen kuntoutus ja sen käsitteet. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 43.
- Kaelin, V. C., Ray-Kaeser, S., Moioli, S., Kocher Stalder, C., Santinelli, L., Echsel, A. & Schulze, C. (2019). Occupational therapy practice in mainstream schools: Results from an online survey in switzerland. *Occupational Therapy International*, , 1-9.
- Kauppara, J., Sipari, S. & Suhonen-Polvi, H. 2016. Lapsen kokonaiskuntoutus kehitysympäristössään. Teoksessa *Kuntoutuminen. Toim. I. Autti-Rämö, A. Salminen, M. Rajavaara, A. Ylinen*. Helsinki: Duodecim.
- Kennedy, S. & Stewart, H. 2012. Collaboration with teachers: A survey of south australian occupational therapists' perceptions and experiences. *Australian Occupational Therapy Journal*, 59(2), 147-155.
- Kela 2019. Kelan kuntoutuksen palvelukuvaus vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen moniammatillinen yksilökuntoutus 2019. Helsinki: Kela. Saatavissa www.kela.fi/documents. Viitattu 22.8.2019.
- Korrensalo, A., Leppävuori, P. & Veijola, A. 2012. Projektin lähtökohdat-lasten ja nuorten kuntoutus tarvitsee yhteisen viitekehyksen. Vajaaliikkeisten Kunto ry:n raportti Lapsen ja nuoren hyvä kuntoutus. Toimittanut E. Seppälä & A. Veijola. Helsinki: Painopaikka.
- Launiainen H, Sipari S. 2011. Lapsen hyvä kuntoutus käytännössä. Helsinki: Vajaaliikkeisten Kunto.
- Law, M., Petrenchik, T., Ziviani, J. & King, G. 2006. Participation of children in school and community. Teoksessa *Occupational Therapy with children. Understanding children's occupations and enabling participation*. Sylvia Rodger & Jenny Ziviani. 67-90.

- Marton, F. 1988. Phenomenography. A research approach to investigating different understandings of reality. Teoksessa Robert R. Sherman & Rodman B. Webb (toim.) *Qualitative research in education. Focus and methods*. London: Falmer Press, 141 - 161.
- Marton, F. & Booth, S. 1997. *Learning and awareness*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Mihee, A. & Palisano, R. 2013. Family-professional collaboration in pediatric rehabilitation: a practice model. *Disability and rehabilitation*, 36 (5), 434-440.
- Miles, M.B., Huberman, A.M. & Saldana, J. 2014. *Qualitative Data Analysis. A Methods Sourcebook*. 3. painos. Sage Publications Inc.
- Missiuna, C.A., Pollock, N.A., Levac, D.E., Campbell, W.N., Whalen, S., Bennett, S., Hecimovich C., Gaines, B. R., Cairney, J. & Russell, D.J. 2012. Partnering for Change: An innovative school-based occupational therapy service delivery model for children with developmental coordination disorder.
- Niikko, Anneli (2003) Fenomenografia kasvatustieteellisessä tutkimuksessa. Joensuun yliopisto. Joensuun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia 85.
- Niskanen, S. 2017. Arkikuntoutus - tieteellisesti tutkittua pohjoismaista kuntoutusta. *Toimintaterapeutti-lehti* 4/2017.
- Novak, I. (2014) Evidence to Practice Commentary New Evidence in Coaching Interventions, *Physical & Occupational Therapy In Pediatrics*, 34 (2) 132-137.
- Opetushallitus 2018. Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen varhaiskasvatuksessa - valtionavustus. Viitattu 19.5.2020. <https://www.oph.fi/fi/funding/innovatiivisten-oppimisymparistojen-edistaminen-varhaiskasvatuksessa-2018>
- Pihlaja, P. & Neitola, M. 2017. Varhaiserityiskasvatus muuttuvassa varhaiskasvatuksen kentässä. *Kasvatus & Aika* 11(3) 2017, 70–91.
- Rens, L. & Joosten, A. (2014). Investigating the experiences in a school-based occupational therapy program to inform community-based paediatric occupational therapy practice.
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>>. (Viitattu 13.6.2020)
- Sipari, S. 2008. Kuntouttava arki lapsen tueksi. Kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoiminnan rakentuminen asiantuntijoiden keskusteluissa. Väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

- Sipari, S. & Mäkinen, E. 2012. Yhdessä rakentuva kuntoutusosaaminen. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Aatos-artikkelit. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 5.5.2020. http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Julkaisutoiminta/Julkaisusarjat/AATOS/PDF/Metropolia_AATOS_6-12.pdf.
- Sipari S, Vänskä N, Pollari K. Lapsen edun toteutuminen kuntoutuksessa. Osallistumista ja toimijuutta vahvistavat hyvät käytännöt. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 5, 2017.
- Toimintaterapeuttiliitto. Toimintaterapia. Toimintaterapeuttiliiton nettisivut. <http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/toimintaterapia/> Viitattu 17.8.2019.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. E-kirja. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Saatavilla: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. Luettu 31.12.2019.
- Uljens, M. 1996. On the philosophical foundations of phenomenography. Teoksessa G. Dall'Alba & B. Hasselgren (toim.) Reflections on phenomenography. Toward a Methodology? Göteborg Studies in Educational Sciences 109, 103—128.
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Helsinki: Opetushallitus, Määräykset ja ohjeet 17, 2016. Saatavissa https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf. Viitattu 20.8.2019.
- Villeneuve, M. (2009). A critical examination of school-based occupational therapy collaborative consultation. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 76, 206-218.
- Villeneuve, M. A. & Shulha, L. M. (2012). Learning together for effective collaboration in school-based occupational therapy practice. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 79(5), 293-302.
- World Federation of Occupational Therapy. 2012. What is occupational therapy? Viitattu 19.5.2020. <https://wfot.org/about/about-occupational-therapy>
- Wilson, A.L. & Harris, S.R. 2018. Collaborative Occupational Therapy: Teachers' Impressions of the Partnering for Change (P4C) Model, *Physical & Occupational Therapy In Pediatrics*, 38 (2), 130-142.

- Åkerlind, G. 2005. Learning about phenomenography: Interviewing, data analysis and the qualitative research paradigm.
- Åkerlind, G. 2008. A phenomenographic approach to developing academics' understanding of the nature of teaching and learning. *Teaching in Higher Education* 13 (6), 633-644.
- Åkerlind, G. 2012. Variation and commonality in phenomenographic research methods. *Higher Education Research & Development* 31(1), 115-127.

TUTKIMUS	OSALLISTUJAT	TARKOITUS	MENETELMÄ	TULOKSET
Almasri, N. A., An, M. & Palisano, R. J. 2018 Parents' perception of receiving family-centered care for their children with physical disabilities: A meta-analysis.	Vanhemmat	Tutkia vanhempien käsityksiä, kuinka hyvin perhekeskeisyys toteutuu kuntoutuksessa.	Systemaattinen katsaus ja meta-analyysi	Palveluntuottajien tulisi keskittyä yleisen informaation tarjoamiseen perheille, koska se oli heikoin osa-alue perhekeskeisyyden toteutumisessa.
Bruder, M. B., Catalano, T., Chiarello, L. A., Cox Mitchell, M., Deppe, J., Gundler, D., . . . Ziegler, D. 2019 Finding a common lens: Competencies across professional disciplines providing early childhood intervention.	7 kansallista organisaatiota muun muassa Amerikan toiminta-, fysio-, ja puheterapeutit.	Luoda yhteiset osaamisalueet ammattilaisille, jotka työskentelevät erityisiä tukea tarvitsevien 0-5 vuotiaiden kanssa.	Työryhmytyöskentely	Tunnistettiin neljä osaamisaluetta Early Intervention-kuntoutuksessa: 1. Yhteistyö ja koordinointi 2. Perhekeskeinen malli 3. Näyttöön perustuva käytäntö 4. Armatillisuus.
Campbell, W. N., Missiuna, C. A., Rivard, L. M., Pollock, N. A., Butler, P. & O'Loughlin, A. 2017 "Support for everyone": Experiences of occupational therapists delivering a new model of school-based service.	Toimintaterapeutit	Tutkia toimintaterapeuttien kokemuksia P4C-mallista.	Temaattinen analyysi	Tunnistettiin viisi teemaa: 1. Kasvun vuosi, 2. Yhteisöksi tuleminen 3. Avaintekijät P4C-mallissa 4. Tasapainottava liike 5. Vaikuttavien palveluiden tarjoaminen.
Chu, S. 2017 Supporting children with special educational needs (SEN): An introduction to a 3-tiered school-based occupational therapy model of service delivery in the United Kingdom.	-	Esitellä 3-portaista, koulutoimintaterapian palvelumallia Iso-Britanniassa.	"Asiantuntija-artikkeli"	Esitettiin komportaisen tuen malli, kuinka toimintaterapiaa voidaan koulussa toteuttaa ja yhdistää oppimiseen ja kasvatukseen kaikkien lasten hyväksi. Myös haasteista ja hyvistä käytännöistä keskusteltiin.
Carlson, G., Armitstead, C., Rodger, S. & Liddle, G. 2010 Parents' experiences of the provision of community-based family support and therapy services utilizing the strengths approach and natural learning environments.	Vanhemmat	Tutkia vanhempien kokemuksia yhteisöllisistä toimintaterapiasta, jota toteutettiin vahvuusmallin pohjalta.	Temaattinen analyysi	Vanhempien positiivisiin kokemuksiin liittyviä teemoja tunnistettiin kolme: 1. Yhdessä työskentely 2. Positiivinen asenne 3. Tiedon jakaminen.

Echsel, A., Price, L., Josephsson, S. & Schulze, C. 2019	Toimintaterapeutit n=5	Tutkia sveitsiläisten toimintaterapeuttien käytännön kokemuksia ja kliinistä päättelyä perusopetuksessa työskentelyssä.	Narratiivinen analyysi	Kolme pääteemaa: 1. Toimintaterapian näkökulman esiin tuominen 2. koulun liittyviin toimintoihin keskittyminen 3. yhteistyö eri inklusion "pelaajien" kanssa.
"Together on the way": Occupational therapy in mainstream Education—A narrative study of emerging practice in Switzerland.				
Fingerhut, P. E., Piro, J., Sutton, A., Campbell, R., Lewis, C., Lawji, D. & Martinez, N. 2013	Toimintaterapeutit n=28	Tutkia, toteutuneko perhekeskeinen malli toimintaterapeuttien työskentelyssä eri ympäristöissä.	Grounded Theory	Perhekeskeisyys toteutui eniten kotikäynnillä, sitten vastaanotolla ja vasta kolmanneksi koululla toteutetussa toimintaterapiassa.
Family-centered principles implemented in home-based, clinic-based, and school-based pediatric settings.				
Friedman, M., Woods, J., Salisbury, C., Riley, B., Hardesty, L., Butler, A., . . . Miceli, A. 2017	Puheterapeuttien videoidut terapiatilanteet	Kuvata coaching-menetelmän erilaisia strategioita, jotka tukevat vanhempien oppimista	Ei kuvattu	Kuvattiin coaching-menetelmän eri strategioita: keskustelu ja ajatusten vaihtaminen, havainnointi, mallittaminen ja yhdessä tekeminen, jossa terapeutti ja vanhempi toimivat lapsen kanssa vuorotellen samassa tilanteessa, ja kokeilevat esimerkiksi toiminnon tai ympäristön muokkaamista.
Caregiver coaching strategies for early intervention providers: Moving toward operational definitions.				
Graham, F., Rodger, S. & Ziviani, J. 2009	-	Kuvata OPC eli Occupational Therapy Coaching-menetelmää ja sen käyttöä.	Asiantuntija-artikkeli	OPC on nykyisten hyvien käytäntöjen mukainen menetelmä, jossa yhdistyvät perhekeskeinen malli, coaching ja toiminnan analyysi.
Coaching parents to enable children's participation: An approach for working with parents and their children.				
Harra, T. 2014.	Toimintaterapeutit n=13	Tuoottaa teoria, jolla voidaan edistää yhteistoimintaa terapatilanteissa.	Grounded Theory	Terapeuttisen yhteistoiminnan malli, joka koostuu toimintakontekstin reunaehdoista, yhteistoimintaprosesseista ja vastavuoroisesta yhteistoimijuuudesta.
Terapeuttinen yhteistoiminta. Asiakkaan osallistumisen mahdollistaminen terapiassa. Väitöskirja.				
Hillier, S.L., Civetta, L. & Pridham, L. 2010.	Laadulliset ja määrälliset tutkimukset	Tutkia, minkälaisia malleja on käytössä terveysalan ja opetusalan yhteistyössä, ja mitä	Systemaattinen kirjallisuuskatsaus	Moniammatillisesta yhteistyöstä löydettiin useita eri käsitteitä, jotka vaihtelivat sen mukaan, kuinka roolit
A Systematic Review of Collaborative Models for Health and Education				

Professionals Working in School Settings and Implications for Training. Hutton, E. 2009	Opettajat, rehtorit, koulunkäynninohjaajat n=18	voidaan suositella koulutuksen suhteeseen. Tutkia vaikutusta, joka terapeuteilla oli opetustietoihin ja taitoihin ja määrittää koulun näkemyksiä OFIS-intervention rakenteesta ja ajankohdasta.	Sisällönanalyysi	nähdään yhteistyössä ja minkälaista yhteisen työskentelyn on. Opetustietoihin jäsenet kokivat, että interventio oli onnistunut. He kuvasivat, että yhteistyösuhteet perustui luottamukseen, he saivat tukea muun muassa motorisen ohjelman toteuttamiseen ja luokan käyttäjien muutokseen lasten istuma-asettojen osalta. Terapeutin läsnäoloa arjessa pidettiin hyvänä käytäntönä vrt. epäsuoraan malliin.
Isoherranen, K. 2012.	Terveydenhuollon eri ammattilaiset n=81	Tutkia, mitä haasteita ja ilmiötä kohdataan, kun organisaatiossa lähdetään soveltamaan moniammatillista työskentelytapaa?	Grounded Theory	Teoreettinen malli, joka kuvaa moniammatillisen yhteistyön kehittämisen haasteita ja edellytyksiä sosiaali- ja terveysalalla. Mallissa tuli esiin haasteita kommunikaatio- ja asiantuntijoiden valmiudessa yhteisölliseen työtapaan.
Uhka vai mahdollisuus - moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Väitöskirja.				
Kaelin, V. C., Ray-Kaeser, S., Motoli, S., Kocher Stalder, C., Santinelli, L., Echsel, A. & Schulze, C. 2019	Toimintaterapeutit n=309	Kuvata toimintaterapeuttien ja koulujen välisiä yhteistyötä sekä toimintaympäristöön ja prosessiin liittyviä tekijöitä koulutoimintaterapiassa.	Kyselytutkimus ja tilastollinen analyysi	Toimintaterapia toteutui pääasiassa yksilötasolla, ei yhteisöllisellä tai ryhmätasolla. Toimintaterapia tavoitti pääasiassa lapsia, joilla oli diagnoosi. Yhteistyökeinoja oli useita erilaisia.
Occupational therapy practice in mainstream schools: Results from an online survey in Switzerland.				
Kennedy, S. & Stewart, H. 2012	Toimintaterapeutit (päiväkoti- ja koulukäisten) n=45	Tutkia toimintaterapeuttien ja opettajien yhteistyötä.	Kyselytutkimus ja tilastollinen analyysi	Toimintaterapeutit tunnistavat tarpeen yhteistyölle ja näkevät sen hyödyllisenä kaikille osapuolille, mutta se ei toteudu hyvin käytännön työssä. Terapeuttien mielestä yhteistyö vaatii tasa-arvoista yhteistyösuhdetta ja heidän mielestään terapeuteilla ei ole hierarkkista valtaa suhteessa opettajiin.
Collaboration with teachers: A survey of south australian occupational therapists' perceptions and experiences				
Mihee, A. & Palisano, R. 2013.	-	Muodostaa uusimpaan tietoon pohjaavat periaatteet ja käytännön	Asiantuntija-artikkeli	Luotu malli perustuu kolmeen periaatteeseen: 1. Perheen tarpeiden tunnistaminen 2. Vastuun jakaminen 3.

Family-professional collaboration in pediatric rehabilitation: a practice model.	Perheen voimaantumisen. Yhteistoimintaprosessista kuvattiin 4-vaiheinen prosessi.					
Missiuna, C.A., Pollock, N.A., Levac, D.E., Campbell, W.N., Whalen, S., Bennett, S., Hecimovich C., Gaines, B. R., Cairney, J. & Russell, D.J. 2012.	Kuvata koulutoimintaterapian Partnering for Change-malli.	Asiantuntija-artikkeli	Mallissa painottuu yhteistyö toimintaterapeutin, opettajan ja vanhempien välillä lapsen osallistumisen tukena. Yhteistyön tärkeimpinä menetelminä coaching ja tiedon siirto. Malli kuvaa 3-tasoisien tuen.			
Partnering for Change: An innovative school-based occupational therapy service delivery model for children with developmental coordination disorder.						
Novak, I. 2014. Evidence to practice commentary new evidence in coaching interventions.	Tutkia, mikä on coaching-menetelmän vaikuttavuus vanhempien ohjaamisessa?	Strukturoitu kirjallisuushaku	Vahvaa näyttöä riskissä olevien lasten oppimisen tavoitteiden tukemisessa. Keskeistä näyttöä autismin kirjjon lasten oppimisen tavoitteiden tukemisessa, CP-lasten motoristen tavoitteiden tukemisessa ja kehitysvammaisten lasten sanavaraston kehittymisen tukemisessa.			
Rens, L. & Joosten, A. 2014. Investigating the experiences in a school-based occupational therapy program to inform community-based paediatric occupational therapy practice.	Tutkia toimintaterapeutit ja opettajat	Fokusryhmähaastattelu ja kysely	Kolme teemaa 1. Tarve toimintaterapeuttien läsnäololle koulussa, jotta he oppivat koulun rutiinit ja opettajan roolin sekä voivat selittää toimintaterapeutin roolia 2. Tasavertainen yhteistyösuhde opettajien ja toimintaterapeuttien välillä 3. Kaikkien osapuolten tiedonsaaminen koko prosessin ajan			
Sipari, S. 2008. Kuntouttava arki lapsen tueksi. Kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoiminnan rakentuminen asiantuntijoiden keskusteluissa.	Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, kasvatuksen ja sivistystoimen ammattilaiset ja lasten vanhemmat	Diskurssianalyysi	Lasten kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoiminnan merkityssuhdekokonaisuus, jossa arki kuntouttavaksi-keskustelu, toimintatapa-keskustelu ja arvokeskustelu. Yhteistoiminnan nähtiin rakentuvan yhteisen keskustelun kautta.			

	n=66/57			
Villeneuve 2009 A critical examination of school-based occupational therapy collaborative consultation.	Laadulliset ja määrälliset artikkelit	Tutkia, kuinka yhteistoiminnallinen konsultaatio koulutoimintaterapiassa vaikuttaa oppimisen tavoitteisiin erityistä tukea tarvitsevilla oppilailla ja mitkä tekijät vaikuttavat opettajien ja terapeuttien yhteistyöhön.	Kirjallisuuskatsaus	Kaksi pääperiaatetta löydettiin: 1. Toimintaterapeuttien ja opettajien tulee tuntea toistensa roolit ja vastualueet sekä kouluympäristö ja sen käytännöt 2. Toimintaterapeutit ja opettajat tarvitsevat riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia tiedon jakamiseen. Lisäksi opettajat toivoivat, että terapeutit olisivat luokassa työskentelemässä oppilaiden kanssa.
Villeneuve, M. A. & Shulha, L. M. (2012). Learning together for effective collaboration in school-based occupational therapy practice.	Palveluntuottajat, palvelunkäyttäjät ja esimiehet	Kehittävän työn tutkimuksen-mallin (Engeström) avulla kehitää koulutoimintaterapiian käytäntöjä.	Toimintatutkimus	Löydettiin 12 periaatetta toimivaan yhteistoiminnalliseen konsultaatioon. Esitettiin uusi malli yhteistoiminnallisesta konsultaatiosta.
Wilson, A. L. & Harris, S. R. 2018 Collaborative Occupational Therapy: Teachers' Impressions of the Partnering for Change (P4C) Model.	Opettajat (joiden oppilaat 5-12 vuotiaita) n=11	Tutkia opettajien kokemuksia yhteistyöstä toimintaterapeuttien kanssa P4C-mallilla toteutetussa terapiassa.	Grounded theory	Neljä teemaa: 1. Yhteistyö kaiken pohjana 2. Oppiminen ja riskien ottaminen 3. Rajallisen ajan ja resurssien hallitseminen 4. Toimintaterapian tuen arvoistaminen. Opettajat kokivat myös muiden oppilaiden hyötyvän tuesta.

HAASTATTELURUNKO työntekijät

1. Käydään läpi tutkimuksen tarkoitus ja eettiset kysymykset, tietosuojalomake ja suostumus
2. Taustatiedot
 - ikä
 - Ammattinimike
 - Missä päiväkodissa työskentelee?
 - Valmistumisvuosi/työkokemus
 - Kuinka kauan toiminut päiväkotiympäristössä?
 - Onko ollut hankkeessa mukana alusta asti?

Haastattelussa on tarkoituksena, että sinä saat kertoa omin sanoin käsityksistäsi ja kokemuksistasi ja toiveistasi koskien varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteisöllistä toimintaa. Minä olen mahdollisimman vähän äänessä ja teen vain tarkentavia kysymyksiä. Kysymyksiin ei ole oikeita tai väriä vastauksia.

3. Aluksi olisi mukava kuulla, mitä yhteistoimijuus sinulle tarkoittaa?
4. Voisitko kertoa vapaasti omin sanoin päiväkodissa toteutuvasta yhteistoiminnasta? (Minkälaista yhteistyötä vanhempien kanssa on tehty? Minkälaista yhteistyötä muiden ammattilaisten kanssa tai kaikki yhdessä ovat tehneet?)
5. Voisitko kertoa jonkun mieleesi tulevan esimerkin tilanteesta, jossa toimitte yhdessä? Mikä tilanteessa mielestäsi edisti yhteistoimintaa? Oliko jotain, mikä mielestäsi esti yhteistoimintaa?
6. Voitko kertoa mahdollisimman tarkasti omasta toiminnastasi esimerkkitalanteessa? Osaatko kertoa toisen henkilön toiminnasta esimerkkitalanteessa?
7. Mikä on mielestäsi tärkeää varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnan toteutuksessa? Mitä toivoisit yhteistoiminnalta varhaiskasvatuksessa?

HAASTATTELURUNKO vanhemmat

1. Käydään läpi tutkimuksen tarkoitus ja eettiset kysymykset, tietosuojalomake ja suostumus
2. Taustatiedot
 - ikä
 - Ammattinimike
 - Missä päiväkodissa lapsi on hoidossa?
 - Onko lapsi ollut päiväkodissa hankkeen alusta asti?

Haastattelussa on tarkoituksena, että sinä saat kertoa omin sanoin käsityksistäsi ja kokemuksistasi ja toiveistasi koskien varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteisöllistä toimintaa. Minä olen mahdollisimman vähän äänessä ja teen vain tarkentavia kysymyksiä. Kysymyksiin ei ole oikeita tai vääriä vastauksia.

3. Voisitko kertoa vapaasti omin sanoin päiväkodissa toteutuvasta yhteistoiminnasta?
4. Mitä yhteistoimijuus sinulle tarkoittaa?
5. Voisitko kertoa jonkun mieleesi tulevan esimerkin tilanteesta, jossa toimitte yhdessä? Mikä tilanteessa mielestäsi edisti yhteistoimintaa? Oliko jotain, mikä mielestäsi esti yhteistoimintaa?
6. Voitko kertoa mahdollisimman tarkasti omasta toiminnastasi esimerkkitilanteessa? Osaatko kertoa toisen henkilön toiminnasta esimerkkitilanteessa?
7. Mikä on mielestäsi tärkeää varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteistoiminnan toteutuksessa? Mitä toivoisit yhteistoiminnalta varhaiskasvatuksessa?

PYYNTÖ OSALLISTUA TUTKIMUKSEEN

Hei!

16.12.2019

Olen toimintaterapeutti sekä terveystieteiden maisteriopiskelija, Hennariikka Heinijoki.. Teen parhaillani maisteriopintoihin sisältyvää Pro Gradu-tutkimusta Jyväskylän yliopistossa. Tutkimuksessani tarkastelen vanhempien ja ammattilaisten käsityksiä varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteisöllisestä toiminnasta. Tutkimuksessa tuotettavaa tietoa käytetään muun muassa monialaisen toiminnan kehittämiseen varhaiskasvatusympäristössä.

Osallistumalla tutkimukseen sinulla on ainutlaatuinen mahdollisuus vaikuttaa toiminnan kehittämiseen jatkossa - kertomalla omia käsityksiäsi tähänastisesta toiminnasta ja yhteistyöstä eri ammattiryhmien ja vanhempien välillä.

Tutkimuksen aineisto kerätään yksilöhaastatteluin tammikuussa 2020 Hyvinkäällä. Haastatteluihin kutsutaan osallistumaan hankkeessa mukana olleet toiminta- ja puheterapeutti, henkilökuntaa varhaiskasvatuksesta sekä toiminnassa mukana olleiden lasten vanhempia. Tutkimukseen otetaan terapeuttien lisäksi mukaan ainakin neljä varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsentä ja neljä vanhempaa ilmoittautumisjärjestyksessä. Haastattelut nauhoitetaan ja niistä tehdään muistiinpanoja. Haastatteluja ja niistä tehtyjä muistiinpanoja käytetään tutkimuksen aineistona, jota tarkastelevat ainoastaan tutkija itse sekä hänen ohjaajansa. Haastattelutilanne kestää noin puoli tuntia. Tutkimuksen tulokset raportoidaan ja julkaistaan yliopiston JYX-julkaisuarkistossa, joka on avoimesti kaikkien saatavilla. Aineisto anonymisoidaan siten, että yksittäisiä henkilöitä ei voida suoraan tunnistaa aineistosta ja alkuperäinen aineisto tuhoetaan tutkimuksen valmistumisen jälkeen.

Kirjeen ohessa on liitteenä suostumuslomake sekä tietosuojailmoitus, joista käy ilmi tutkimukseen osallistuvien tietosuojaa ja oikeuksia koskevat asiat. Mikäli lisäkysymyksiä ilmenee, voi niiden tiimoilta olla yhteydessä tutkimuksen allekirjoittaneeseen tai työni ohjaajaan, jonka yhteystiedot löytyvät kirjeen lopusta. Käymme suostumus ja tietosuojasiat vielä yhdessä läpi haastattelutilanteessa.

Kiitän jo etukäteen kaikkia tutkimukseen osallistuvia kiinnostuksesta aihettani kohtaan, ja erityiskiitos arvokkaasta ajastanne!

Terveisin
Toimintaterapeutti, Hennariikka Heinijoki
hennariikka.m.heinijoki@student.jyu.fi
p. 050-5258199

Graduohjaaja:
Yliopistonlehtori, Pirjo Vuoskoski
pirjo.h.vuoskoski@jyu.fi

Varhaiskasvattaja 2	Tutkijan ymmärrys käsityksistä ja kokemuksista	Tiivistetyt merkityssisällöt ja teemat
<p>T: Oikeestaan voitais aloittaa siitä, että mitä sä aattelet, että mitä se yhteistoimijuus sun mielestä tarkoittaa?</p> <p><i>H: Mmm, no mitä minä ajattelen asialla eli niinkun me toimitaan yhdessä siis niinku meillä on sama tavote, sama päämäärä ja sitten eri ammatti---niinku ammattikokemus tai vanhempien kanssa, jos ajatellaan niin vähän eri näkökulma tietysti siinä tota siinä niinku toimijuudessa tai toiminnassa on, mutta me toimitaan yhdessä sen saman päämäärän, saman tavoitteen niinku saavuttamiseksi.</i></p> <p>T: Joo-o. Jes. Haluutko vielä lisätä jotakin vai---(Päällekkäin puhumista)</p> <p><i>H: No en. Tuntuu et se on se, minkä mä niinku nään asian.</i></p>	<p>Kokemus /käsitys yhdessä toimimisesta niin, että sama tavoite ja päämäärä eri ammattiryhmillä ja vanhemmilla.</p> <p>Eri näkökulmat (ammatit/vanhemmat) toiminnassa, mutta sama päämäärä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteiset tavoitteet ja päämäärät - Eri näkökulmat (ammattialat/vanhemmat)
<p>T: Jes. Hyvä. No voisiks sä kertoo vapaasti vähän, että minkälaista se yhteistoiminta täällä teidän päiväkodissa on ollu? Mitä tässä nyt tämän hankkeen puitteissa on tapahtunu.</p> <p><i>H: Joo-o. Jos mä nyt ajattelen niinku toiminta- ja puheterapeuttia NIMET POISTETTU niin mitä me niinkun yhdessä, eli siis meillä on niinku asetettu yhdessä samat tavoitteet, samat päämäärät, joita me sitte työskennellään.</i></p>	<p>Kasvatuksen ja kuntoutuksen ammattilaisten yhdessä asetetut tavoitteet ja samat päämäärät, joita työstetään.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteiset tavoitteet ja päämäärät, joita kohti työskennellään
<p><i>No pidempään, tää nyt niinku hanke, mut jos mä ajattelen puheterapeuttia, joka on ollu siis pidempään ja on vakituinen kaupungin työntekijä varhaiskasvatuksessa, niin puheterapeuttihan NIMI POISTETTU on niinku semmonen, jos me ajatellaan tätä yhteisöllistä puolta verrattuna sitten taas tohon kuntouttavaan</i></p>	<p>Kokemus siitä, että terapeutti saatavilla varhaiskasvatuksen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Terapeutin läsnäolo varhaiskasvatuksen arjessa (toimintaympäristössä) yhtenä aikuisena - terapeutin rooli yhteistoimijuus vrt. terveydenhuollon terapeutti

<p><i>puoleen niin yhteisöllinen puhe- tai toimintaterapeutti on niinku saatavilla olevat aikuiset. Eli jos me ajatellaan, et vaikka kuntouttavan puolen---, mä haluaisin, mua mietityttää jotkut vaikka toimintaterapia tai puheterapia-asiat lapsella tai tuen tarpeet niin mähän en voi heihin olla yhteydessä, mä en voi heitä pyytää konsultoimaan tänne meille vaan heillä pitää olla aina mukana se lapsi ja mitä se lapsi taas hyötyy asiasta mut nytten taas niinku nää yhteisöllisen puolen mä saan ne tänne meille.</i></p>	<p>toimintaympäristössä yhtenä aikuisena. (rooli verrattuna kuntouttavaan puoleen)</p>	
<p><i>Ne (terapeutit)oppii tunteen mejän lapset, ne oppii meidät, meidän vahvuudet, meidän tuen tarpeet ja me pystytään tekemään sitä niinkun yhteisöllistä toimintaa, mistä hyötyy koko ryhmä, sitä ryhmännäköstä toimintaa. Jos ajatellaan taas kuntouttavaa puolta, yhteistyötä, mitä me heidän kaa tehdään niin sieltähän niinku monesti tulee meille vaan et siis saatetaan vaan, tietysti vanhemman luvalla, puhelinkeskustelu käydä, jossakin palaverissa käydä yhdessä, mut tosi paljon se tulee meille semmost niinku ohjeistusta: tätä tätä tätä päiväkodissa tämän yhden lapsen kanssa, tulee joku lausunto sieltä, jossa yhteenedot ja muut. No sitten, kun meille tulee niitä--on eri puheterapeuteilla, eri toimintaterapeuteilla, on lastensuojelua, perhetyötä, kaikkee mahollista, fysioterapeuttia, millä lapset täällä käy, niin sitten se on niinkun meidän oman ammattitaidon varassa rakentaa se toiminta varhaiskasvatuksessa, miten me sovelletaan se tieto, mitä me luultavasti on saatu vain ja ainoastaan paperilla. mmm Niin sehän on meidän ammattitaidon ja kokemuksen valossa, että miten me sitten lähetään rakentamaan sitä sen ryhmän parhaaks, miten me</i></p>	<p>Kokemus siitä, että terapeutti oppii tuntemaan toimintaympäristön ja yhteisön, joka toimii konsultoinnin pohjana (lapset, ryhmät, vahvuudet/tuen tarpeet), jolloin koko ryhmä hyötyy konsultaatiosta. (mitä saavutetaan)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toimintaympäristön tunteminen (lapset, ryhmä, vahvuudet/tuen tarpeet) ohjauksen pohjana - Koko ryhmän huomioiminen - kuntoutuksen tavoitteet ja ennaltaehkäisevä tuki arjen joka päiväisissä tilanteissa - Yhteistoimijuuden kuvaaminen sen kautta, mitä yhteistoimijuudella saavutetaan?

<p><i>lähetään niinku soveltamaan sitä yksittäisen lapsen asiaa niin, että se tavoittaa sen ryhmän. Niin nyttten taas yhteisöllisen puolen terapeutit NIMET POIS niin he pystyy olemaan meillä tämmösessäkin kuntouttavan puolen niinku tukena tai että me voidaan tehdä jo ennalta ehkäsevää tukea ennenku se lapsi---koska kyllähän me täällä huomataan, onko lapsella keskivartalon hallinnassa ongelmaa tai joku kirjain---tai niinku puheessa vaikka suun motoriikassa jotakin kummallisuutta tai tuen tarvetta nii, nii me saadaan se nyt niinku heti ja ennenku mitään diagnooseja on tullu tai mitään niin me pystytään jo tekemään sitä niinku työtä täällä varhaiskasvatuksessa mikä on sen lapsen arki, missä se lapsi elää ei vaan millään kuntouttavilla kerroilla vaan me pystytään tekeen sitä koko ajan, joka päivä.</i></p> <p>T: Joo.</p> <p><i>H: Meninköhän määhän nyt kysymyksen ohi?</i></p> <p>T: Ei. Se oli oikein hyvä vastaus. Eikä ole mitään oikeeta ja väärää, mut et ihan niinku, aivan mun mielestä pysyit kyllä siinä, mitä tässä kysyttiinkin.</p> <p><i>H: Joo.</i></p>	<p>Kokemus siitä, että yhteisöllinen terapeutti voi tukea ennaltaehkäisevää työtä sekä tukea kuntoutuksen tavoitteita lapsen omassa arjessa joka päivä, ei vain kuntouttavilla kerroilla. (Mitä saavutetaan?)</p>	
<p>T: Osaisitko kertoa vielä, mitä konkreettisia juttuja se yhteistoiminta on nyt vaikka tän hankkeen puitteissa ollu?</p> <p><i>H: Hmm. No avoimessa tuota tehtiin sillä lailla, että yhteisöllisen puolen terapeutit NIMET POIS jalkautu sinne meille. (Joo). Ne oli vanhempien tavoitettavissa siellä, ja niinku autto esimerkiksi, tehtiin niinku jotaki toimintaratoja tai sitten</i></p>	<p>Terapeutit jalkautuneena varhaiskasvatuksen avoimeen toimintaan. (eri keinot yhteistoiminnassa)</p> <p>Terapeutit vanhempien tavoitettavissa ja antamassa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Terapeutin läsnäolo varhaiskasvatuksessa - Terapeutti vanhempien saatavilla - Terapeutti ohjaamassa arkea - Toiminnan monipuolistaminen yhdessä - Toiminnan yhteinen rakentaminen ja toteuttaminen

<p><i>niinku toimintaterapeutti esitteli jotakin pelejä, mitkä niinku toimii lapsen niinku monella tavalla, mitä kotona voivat tehdä. No tääl päiväkodissa sitte meillä oli tämmöset leikkikerhot. Mä olin toisessa niistä toimintaterapeutin kanssa mukana, siis toimintaterapeutin kanssa toista vetämässä. Eli siellä niinku sen leikkikerhossa harjoiteltiin leikkitaitoja, kaverisuhteita, sosiaalisia taitoja. Et tämmönen ryhmä se oli. Ja se oli hyvin semmonen vauhdikas ryhmä niin meillä oli paljon kaikkee toiminnallista ja---niinku semmosta ohjattuakin leikkiä siinä sit mukana. Mut et harjoiteltiin niitä asioita. No sitte tt on ollut apuna just noissa niinku esimerkiks meillä on paljon S2-lapsia siis lapsia, joilla on suomi toisena kielenä, et äidinkieli on joku muu, niin ollu mukana sit esimerkiksi näissä sovelluksissa, tabletin sovelluksissa ja peleissä et mitä niinku kannattaa tehdä, et saadaan vähä niinku monipuolistettua sit sitä esimerkiks suomen kielen oppimista. Ja kun se kuitenkin kun tabletti on semmonen, mikä imasee niin sitä kautta on niinku helppo sit harjoitella näitä. No sit toimintaterapeutilla NIMI POIS on ollut--paljo saatu apua, esimerkiks, jos on levoton lapsi ruokailussa niin on tullu kaikkee niinku tyyntyä, ja kuminauhaa tuolijalkoihin ja vinkkejä ihan et näitä arjen toistuvia perushoitotilanteita sillä lailla rauhotettua. Hmmm. Et varmaan ne nyt on semmoset isoimmat. Meillähän on siis semmonen tilanne ollut tossa omassa ryhmässä, et mä olin avoimessa-- --avoimella puolella ite täs välissä muutaman vuoden ja mun työpari on ollu sitte tämmönen kiertävä varahenkilö (joo) ja me lähettiin toisia tuntematta, lapsia tuntematta perustaan tätä ryhmää elokuussa, ja sitte taas</i></p>	<p>kotiin vinkkejä. (eri keinot yhteistoiminnassa)</p> <p>Terapeuttien ja vakan henkilökunnan yhdessä ohjaamat leikkiryhmät. (eri keinot yhteistoiminnassa, roolit)</p> <p>Terapeutti mukana monipuolistamassa oppimista motivoivan toiminnan kautta (keinot yhteistoiminnassa).</p>	<p>- Yhteisen tiedon kerääminen toiminnan pohjaksi (koulutus)</p> <p>Yhteistoimijuuden kuvaaminen eri yhteistoiminnan keinojen kautta</p>
---	--	---

<p>ryhmästä, mulle vähän vieraampia. Kaheksan kertaa me oltiin, mutta ne leikkikerratkin vähän niinku lähti rakentuum niinku et me tehtiin semmosta leikin havainnointia Ralla-menetelmällä, jonka kautta sit lähettiin sitä muodostaan, mut se mejän ryhmä oli hyvin heterogeeninen vaikka alun perin oli tarkoitus, et se ois niinku tullu ne samat niinku tavoitteet esimerkiksi leikissä, et mitä ois hyvä harjoitella. (Joo). Niin se toi vähän haastetta siinä, ja sitte tietysti aikatauluongelmat, että ei aina ehtiny niin paljo suunnitella ja arvioida, et ei aina niinku koko videoo, tunnin video se ois ollukki, niin ei ehtiny todellakaan kattoo, et pätkiä vaan sieltä täältä. Et sinällään se aikataulu oli vähän haasteena, mutta tota ehkä mä mietin toimintaterapeutin kanssa, niin hän ei oo tota ite vetäny ryhmämuotosta toimintaa, nii hän sitte enemmän keskitty varmaan sit semmoseen niinku yksittäisen lapsen niinku haasteisiin, ja mä olin taas niinku se, joka näki sen niinku, että kaikki nää neljä lasta kerralla, et ehkä se, jos mä mietin jotaki eroja. Et muuten me hyvin sujuvasti vaihettiin tilanteesta toiseen toimintaa, yhdessä suunniteltiin, yhdessä vedettiin, niinku välillä minä vedin jonku osan ja toimintaterapeutti jonku osan ja muuta, että yhdessä rakennettiin, et ehkä sit semmonen, et kun mä huomasin, et ne lapset oli aika levottomia ja hyvin niinku heterogeeninen ryhmä niin multa sit tuli ehkä idea siitä, et lisätään paljon toiminnallisuutta, et oli kannustuspiiriä alussa ja muuta mikä niinku ryhmäytti alussa ja sit sitä, että et lapset sai vähän purkaa sitä energiaakin, että haasteena et me oltiin salissa, mikä tietysti itsessään on semmonen avoin tila, et lapset</p>	<p>Havainnointi pohjana leikkiryhmän toiminnalle ja tavoitteille (keino yhteistoiminnassa ja mitä saavutetaan).</p> <p>Kokemus eri toimijoiden eri näkökulmista ryhmätilanteissa: Terapeutin näkökulma yksittäisen lapsen näkökulmasta lähtien ja</p>	<p>Yhteistoimijuuden kuvaaminen toimijoiden roolien kautta</p>
--	---	--

<p>haluaakin liikkua ja innostaa. Mikä on siis hyvä asia, mut sit jos ajatellaan, että harjotellaan jotaki tiettyä juttua nii sit ehkä pienempi tila ois ollu parempi. (Kyllä). Mut ehkä jos mä mietin niit--et ehkä se, et mulla oli niinku se näkökulma siitä, et koko ryhmä ja toimintaterapeutilla siitä, nii että nosti sieltä niitä yksittäisen lapsen tarpeita vahvemmin esille. (Joo.)</p>	<p>vakan koko ryhmän toiminta (roolit).</p> <p>Kokemus: Yhteinen leikkiryhmän suunnittelu ja rakentaminen sekä toteuttaminen toimijoiden kesken sujuvasti vuorotellen (roolit).</p>	
<p>T: Tuleeko siinä sun mielestä hyvin se yhteistoimijuus vai haluatko vielä jonkun toisen tilanteen kertoo?</p> <p>H: No joo, no sit, no ylipäätänsä ehkä se, että, et mitä mä jos mietin ihan sitä yhteistoimijuutta niin, et kun me ollaan eri ammattikentältä kaikki valmistuttu ja tehty töitä, hyvin erilaiset taustat meillä niin et niinku miettii et varhaiskasvatuksessa vaikka me ollaan erilaisia koulutuksia niin silti me tehään sitä samaa työtä, nii sitte ku tulee puheterapeutit ja toimintaterapeutit, jotka on enemmän tuolta terveydenhuollon puolelta niin tota katsantokanta on tietysti pikkusen eri niin kyl mää niinku koen, et me saadaan tämmöses yhteistyössä niinku semmonen niinkun vielä kokonaisvaltaisempi kuva lapsesta niinku kun tehdä yhdessä, me katotaan kaikki kuitenkin lasta pikkusen eri silmälasien läpi ja toiset--tai no vaikka puheterapia-ammattilainen, niin hänhän huomaa tiettyjä asioita, mitä taas me ei niinku huomata samalla lailla, ja pystyy niit vinkejä antaa, että kyllä näin saadaan semmonen hyvin kokonaisvaltanen tuki sille lapselle (Joo) yhteistoimijuudella.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen ja kuntoutuksen näkökulmien yhdistäminen työssä, josta syntyy kokonaisvaltaisempi kuva lapsesta (mitä saavutetaan?).</p> <p>Eri asioiden huomaaminen ja tätä kautta kokonaisvaltaisemman kuvan avulla myös kokonaisvaltaisempi tuki yhteistoimijuuden avulla (mitä saavutetaan?).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ammattilaisten näkökulmien yhdistäminen kokonaisvaltaisemmaksi kuvaksi lapsesta - Ammattilaisten näkökulmien yhdistäminen kokonaisvaltaisemmaksi tueksi <p>Mitä saavutetaan yhteistoimijuudella?</p>

<p>T: Mitä sä aattelet, mitkä asiat on semmosia, mitkä niinku tavallaan auttaa, että se yhteistoimijuus syntyy tai mitkä mahdollisesti sitte voi olla semmosia rajoittavia asioita?</p> <p><i>H: No haasteena varmaan siis mä itse nään tässä on ollu se, että---että tota esimerkiks tt tekee vaan osittaista työtä, et häntä ei tietenkään tavota ihan—ihan niin helposti kun puheterapeuttia. Ja sitte se, että heidän toimisto on niinku eri talossa, et et jotenki niinku oisko ollu mahdollista jalkautua enemmän tänne päiväkotiin, et kun mä mietin, vaikka et meillähän on toi kveon toimisto tässä talossa, eli jos tulee joku sellanen tilanne, et hei taas tää toistuu, ja tämmönen, mä---niin mun ei tarvii---se ei jää se tieto siihen, et mitä minä niinku sanotan kveolle vaan hän voi tulla niinku hypätä siihen kattoon sitä tilannetta ja nähdä ihan eri asioita ulkopuolisen silmin kuitenkin, niin me saadaan niinku heti siinä tilanteessa se tuki eli se, että varmasti ois tukenu vielä enemmän, et jos he ois ollu niinku täällä talossa tai enemmän jalkautunut tänne et se ois niinku varmasti tukenu kyllä vielä vahvemmin, et miten se sit ois toteutunu, mut jotenkin siis jos ne ois ollu enemmän läsnä niin kyllä se ois tukenu. Ööö---haasteita---no aikataulu, tietysti yks. No tässä talossa yks iso haaste on ollu se, että et meillä on tosi paljon vaihtunu henkilökunta, et nyttekki alottiko</i></p>	<p>Terapeutin osittainen työaika ja toimistotilojen muualla sijaitseminen haastaa yhteistoimijuutta-→ läsnäolo ja saatavilla oleminen edistää</p>	<p>- Terapeutin ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan läsnäolo ja saatavuus</p>

kolme vai kaks vai kolme uutta nyt tammikuussa (okei). Eli se tiedonsiirto ja sitten niinku viime keväänä oli ihan kauhee niinku sairastelutilanne, että et niinku oikeesti ihmisistä saatto olla vaan yks paikalla ja niinku se oli pitkään, eli se tiedonsiirto ja se et kun sehän---siinä tilanteessa vaikka saatas päteviä sijaisia niin lapsille, kun on vieraita, ja heille on talon tavat---niinku ryhmän struktuurit ja toimintakulttuurit on on niinku vieraita (mmm) niin se menee semmoseks selviämiseks hyvin helposti eli sitte taas tämmöset niinku--tää hanke miten tärkeä on ja hyvä, niin semmonen on sitte niinku toisarvosta niissä tilanteissa helposti (kyllä). Nii se on varmaan ollu yks iso haaste. Et nyt on ollu vähemmän niinku sairaspöissaloloja niin se on varmasti niinku tukenu, ja sitte tietysti aikataulu, et miten sitä aikaa ois ollu enemmän, että niinku yhdessä oikeesti suunnitella. Varhaiskasvatus on alana hyvin hektinen, ja se, että miten niinku irtoa, et vaikka niinku tästäkin, et nyt mun pitäis olla jo vaille kaks tuolla ryhmässä auttamassa, et niinku miten se oikeesti sit järjestyy, et oisko, oisko niinku hankkeessa pitäny olla joku rahotus, et ois ollu vielä joku sijainen, joka ois oikeesti sijaistanu sit niissä ryhmissä, mitkä sitoutuu tai on niinku palaverissa ja muuta, että---et oisko, mutta se raha---rahakysymys on sitte taas siinä se, ja sitte tota toi leikkikerho, me tt:n kanssa arvioitiin nyt viime viikolla tätä leikkikerhoo nii et se, kun se tuli aika alkusyksystä eli---ja just tää tilanne, minka sanoin, et minä ja mun työpari lähettiin vähä niinku ---hyvin vauhdilla vetämään tätä ryhmää, niin se tuntemus lapsista ei ollu heti alkusyksystä niin hyvä. (Joo). Et oisko se sit helpottanu, jos ois ollu niinku näin kevät kaudella

Henkilökunnan vaihtuvuus ja päiväkotien hektinen arki haastaa
→ pysyvät rutiinit ja pysyvä henkilökunta edistää (tuttuus)

<p><i>esimerkiks toi leikkikerho. Sit meillä ois ollu enemmän aikaa havainnoida niitä lasten leikkitaitoja ja ois oikeesti voitu rakentaa ne ryhmät siitä, että— että tota niistä niinku lasten tarpeista käsin. (Kyllä). Mutta siis siihen nähen, että näitä haasteita on niin tosi hyvinhän on menny, että—että tota, tosi hyvin onnistuttu kyllä tässä työssä, yhteistoimijuudessa.</i></p>		
<p>T: Joo, joo. Mikä sen sun mielestä on tehny, että on tullut niitä onnistumisia?</p> <p><i>H: No sitoutuminenhan on hyvin tärkeä, että niinku pystyy oikeesti sitoutumaan eikä niin, että se jää jonku tiimikaverin---yhen tiimikaverin vastuulle esimerkiks tai jonkun tiimin vastuulle talossa vaan, että ihan yhdessä kaikki sitoudutaan kuitenkin toimimaan ja niinku olemaan siinä mukana (Kyllä). Että se. Ehkä yks semmonen haaste mitä mä vielä mietin, että että---meillä on aika paljon eri hankkeita, mitä tulee ja eri juttuja, et jos vielä jotenki niinku tämmönen joku muu kaupunki, joku muu päiväkoti tämmöseen lähtee, niin ite jotenki nään, että se talo pitäis ehkä rauhoittaa monelta muulta, koska</i></p>	<p>Yhdessä toimintaan sitoutuminen tärkeää.</p> <p>Yhteistoimijuus yhteisenä projektina (roolit/keinot)</p>	<p>- Yhteiseen toimintaan sitoutuminen</p> <p>Yhteistoimijuus yhteisenä projektina (roolit/keinot)</p>

<p><i>sitten taas sekin, että mietin vaikka nyt leikkikerhoja, et me saatas oikeesti niitä hyviä ideoita sieltä juurrutettua siihen arkeen ettei se jää vaan kertaluontoiseksi kokeiluksi, niin se vaatii ihan hirveesti aikaa ja panostusta. Sitte ei voi olla hirveen montaa muuta asiaa, ja se ois jotenki pitäny koko talon kesken niinku myös sit niinku oikeesti rakentaa ryhmävasut jo sen mukaan, et nyt meillä on tämä leikkijuttu ja nämä jutut, et nyt tänä vuonna me panostetaan näihin (mmm. joo.) Oisko se sitten kanssa myös helpottanu sit sitä niinku et oikeesti juurtuu ne toimintatavat.</i></p> <p>T: Kyllä. Joo. Tuleeks sulle vielä jotakin muuta mieleen, mitä haluaisit sanoo tästä aiheesta?</p> <p>H: No ei varmaan nyt.</p>	<p>Toiminnan juurruttaminen vaatii aikaa ja panostusta.</p>	
<p>T: Joo. No siinä oli oikeestaan nyt ne mun kysymykset, mitä mä olin tänne laittanu, että olin vielä pistänyt tosta, että—että mitä toivoisit, mutta toisaalta sä ehkä tossa jo aika paljon toitkin sitä, että mitä tavallaan, että jos sais toivoo tai toteuttaa tätä niinku tälleen haaveiden pohjalta tätä toimintaa, mut ha--- tuleeks sulle jotaki muuta siihen vielä mieleen, jos lopuks haluat vielä sanoo, että---</p> <p>H: No varmaan sit, että jos niinku sais tehdä sen semmos--- just niinkun, miten niinku itse haluais ja kaikki mahdollistuis niin sit se, että niinku vanhemmat</p>	<p>Vanhempien paremmin mukaan saaminen ja sitoutuminen, kun</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vanhempien sitouttaminen - Vanhempien toimijuuden monipuolistaminen - Lapsen osallisuuden lisääminen arjen toimintaympäristön muokkaamisella

<p>saatais kans hyvin, tosi hyvin siihen mukaan sitoutumaan ja mukaan, et enemmän myös aikaa siihen vanhempien tapaamiselle ja näin, että et nyt niinku musta tuntuu, että et se pitkälti oli sen varassa, että mitä minä kerroin vanhemmille niistä leikkikerhoista ja sit ku ite ei ollu toisessa mukana niin se oli vähän haaste. Sitte se, että niinkun tässä nyt oli ajatuksenakin, että yli ryhmärajojen niinku toimitaan ja on vaan kaks kasvattajaa niinku mukana, mut että nyt ku sit kuitenkin siihen valikoitu vaan kaks ryhmää niin oisko se sit ollu hyvä, et ois ollu vaan mun ryhmän lapset sit siinä missä minä oon ja toisen ryhmän missä sitten tää toinen on, että oisko se sitten helpottanu, koska nytten sitte tietysti lapset aina vähän testas rajoja, kun on vieraampi aikuinen että--toki tän ikäset toimii niin. (Niinpä.) Sinä meni aina siitä alusta vähä, että muistuteltiin taas niitä, että miten toimitaan.</p> <p>T: Joo.</p> <p>H: Mutta tota tosi niinku hyvä hanke, tosi tärkeä, ihan älyttömän tärkeä ja tosi hyviä tuloksia saatu, et yks tää toimintataulu--kommunikointitaulu tuolla ulkona---(just mietin, että pitääkö mun käydä kattomassa, kun lähen, että minkälaiset ne on). Ne on ollu ihan niinku uskomattoman hyvä, et miten on saatu niinku et vaikka meil tääl on integroidussa erityisryhmässä, on lapsi joka niinku ei tule ymmärretyksi, kun ei oo yhteistä kieltä, ja turhautuu, ja kun hän turhautuu, hän käyttäytyy aggressiivisesti, niin hän oli esimerkiksi yhen kerran yrittäny selittää kaverille, kaveri ei ymmärrä, niin ottanu kädestä ja vieny toimintataulun luo ja näyttäny keinulautaa (oi) ja</p>	<p>olisi enemmän aikaa vanhempien tapaamiselle. Yhteistoiminnan eri keinot vanhempien kanssa</p> <p>Tunne siitä, että vanhempien mukana olo nyt pitkälti sen varassa, mitä vakan henkilökunta kertoo heille.</p>	
--	--	--

<p><i>toinen oli, että joo, mennään keinumaan ja aggressiivisuutta ei tullu, ja mulle tuli sit yks lapsi mun omasta ryhmästä on sosiaalisesti hyvin ahdistunut, ihan niinku siis suomenkielinen, hyvä kielitaito, laaja sanavarasto, mutta niinku ahdistuu sosiaalisesti. Omassa ryhmässä toimii aika vapautuneesti, mutta heti kun on vieraita---vieraampia---siis oman talon aikuisia ja lapsia, niin hän niinku jännittyy. On hyvin niinku jännittynyt niissä tilanteissa, niin hän sitten otti mua yks päivä kädestä kiinni ja vei sanotti näin kuvien avulla: minä haluan halin, ja sit me halattiin, eli se niinku kynnys meni matalammaksi pyytää se hali, koska se oli siinä kuvien kautta saavutettavissa vielä. Ja on lapsi, S2 lapsi, joka tulee ja ottaa kädestä kiinni ja näyttää, että yhdessä, kun kaveri oli haettu kotiin ja mä et okei, sun kaveri haettiin, että mitä sä haluaisit leikkiä ja sitte tulee muita lapsia kattoon, et mitä te kattelette siitä, että tää oli siis uutuuden viehätysten aikaa vielä ja sitte niinku, etä hän on yksin ja katottiin kuvien avulla ja sit sai kaverin ja leikkikaverin eli niinku toimii tosi hyvin siis onhan meillä käytössä kuvia, on näitä kaulassa näit kuvatukia, on tukiviittomia käytössä, pikapiirtämistä, mut esimerkiks näin kurahanska aikaan niin tukiviittomat on aika vaikee tulkita tai nää kuvat, jotka roikkuu aikuisen kaulassa, ei ne oo oikeen lapsen saatavilla tai jos lapsella on kommunikaatiokansio niin en mä oo vielä ikinä tavannu lasta, joka oikeesti haluaa käyttää sitä, et enemmän turhautuu siihen eli tommonen niinku yksinkertasempi paketti, jossa on kuitenkin tosi monialaisesti. Sit on se liitu—liitutaulu, mihin voi sit piirtää, niinku pikapiirtää esimerkiks nii tukee kyllä tosi</i></p>	<p>Kommunikointitaulu edistämässä osallisuutta (yhteistoiminnan eri keinot)</p>	
--	---	--

hyvin kommunikointia ja sitä kautta sitä itsesäätelyä vahvistaa ja muuta tämmösiä (kyllä).

T: Nii ja se on ihana, kun se on tuolla niin, että lapset voi keskenäänkin, et siihen ei aina tarvii välttämättä sitä aikuista niinku joka kerta mukaan niinku sitte jos ne on jotkut aikuisen kuvat niin siinä tulee tavallaan aina se, että jotenki---

H: Plus että se on niinku niin, että lapsi voi vaan niinku mennä siihen eikä tarvii aina etsiä, että missä se aikuinen on ja muuta että sinne pääsee niinku nopeesti, että se on kyllä, että oon niinku ite kokenu tosi tärkeä ja pitäis saada niinku laajemmalti leviämään.

T: Joo. Jees. Tulisko sulla vielä jotakin, mitä haluat sanoa?

H: Ei. ei tuntuu, et mä sain.

T: hyvä, mä pistän sitte tästä nauhurin poikki ja kiitän sinua....

<p>Tiivistetyt merkityssällöt ja teemat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteiset tavoitteet ja päämäärät - Eri näkökulmat (ammattialat/vanhemmat) <ul style="list-style-type: none"> - Yhteiset tavoitteet ja päämäärät <ul style="list-style-type: none"> - Terapeutin läsnäolo varhaiskasvatuksen arjessa (toimintaympäristössä) yhtenä aikuisena <p>Miten yhteisöllisen terapeutin rooli eroaa kuntouttavasta? Mikä rooli varhaiskasvatuksessa?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimintaympäristön tunteminen (lapset, ryhmä, vahvuudet/tuen tarpeet) ohjauksen pohjana - Koko ryhmän huomioiminen - Kuntoutuksen tavoitteet ja ennaltaehkäisevä tuki arjen joka päiväisissä tilanteissa 	<p>Aineiston merkitykselliset ilmaisut:</p> <p><i>Mmm, no mitä minä ajattelen asialla eli niinkun me toimitaan yhdessä siis niinku meillä on sama tavote, sama päämäärä ja sitten eri ammatti---niinku ammatitkokemus tai vanhempien kanssa, jos ajatellaan niin vähän eri näkökulma tietysti siinä tota siinä niinku toimijuudessa tai toiminnassa on, mutta me toimitaan yhdessä sen saman päämäärän, saman tavoitteen niinku saavuttamiseksi. (H5,1).</i></p> <p><i>H. Joo-o. Jos mä nyt ajattelen niinku toiminta- ja puheterapeuttia niin mitä me niinkun yhdessä, eli siis meillä on niinku asetettu yhdessä samat tavoitteet, samat päämäärät, joita me sitte työskennellään. H5,1.</i></p> <p><i>---jos me ajatellaan tätä yhteisöllistä puolta verrattuna sitten taas tolon kuntouttavaan puoleen niin yhteisöllinen puhe-tai toimintaterapeutti on niinku saatavilla olevat aikuiset. Eli jos me ajatellaan, et vaikka kuntouttavan puolen---, mä haluaisin, mua miettyttää jotkut vaikka toimintaterapia tai puheterapia-asiat lapsella tai tuen tarpeet niin mähän en voi heihin olla yhteydessä, mä en voi heitä pyytää konsultoimaan tänne meille vaan heillä pitää olla aina mukana se lapsi ja mitä se lapsi taas hyötyy asiasta mut nyitten taas niinku nää yhteisöllisen puolen mä saan ne tänne meille. s.1-2</i></p> <p><i>Ne (terapeutti)oppii tunteen mejän lapset, ne oppii meidät, meidän vahvuudet, meidän tuen tarpeet ja me pystytään tekemään sitä niinkun yhteisöllistä toimintaa, mistä hyötyy koko ryhmä, sitä ryhmännäköstä toimintaa. Jos ajatellaan taas kuntouttavaa puolta, yhteistyötä, mitä me heidän kaa tehdään niin sieltähän niinku monesti tulee</i></p>	<p>Kuvauskategoriat:</p> <p>Yhteistoimijuus on eri näkökulmien yhdistelyä</p> <p>Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä</p> <p>Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä</p> <p>Yhteistoimijuus on arjen kontekstissa toimimista</p> <p>Yhteistoimijuus on arjen kontekstissa toimimista</p> <p>Yhteistoimijuus on kuntoutuksen menetelmien yleistämistä</p>
---	--	--

Mitä yhteistoimijuudella saavutetaan (vrt. tavalliseen malliin)?

meille vaan et siis saatetaan vaan, tietysti vanhemman luvalla, puhelin keskustelu käydä, jossakin palaverissa käydä yhdessä, mut tosi paljon se tulee meille semmost niinku ohjeistusta: tätä tätä tätä päiväkodissa tämän yhden lapsen kanssa, tulee joku lausunto sieltä, jossa yhteenvedot ja muut. No sitten, kun meille tulee niitä---on eri puheterapeuteilla, eri toimintaterapeuteilla, on lastensuojelua, perheyöitä, kaikkee mahollista, fysioterapeuttia, millä lapset täällä käy, niin sitten se on niinkun meidän oman ammattitaidon varassa rakentaa se toiminta varhaiskasvatuksessa, miten me sovelletaan se tieto, mitä me luultavasti on saatu vain ja ainoastaan paperilla. Niin sehän on meidän ammattitaidon ja kokemuksen valossa, että miten me sitten lähetetään rakentamaan sitä sen ryhmän parhaaks, miten me lähetetään niinku soveltamaan sitä yksittäisen lapsen asiaa niin, että se tavoittaa sen ryhmän. Niin nytten taas yhteisöllisen puolen terapeutit niin he pystyy olemaan meillä tämmössäkkin kuntouttavan puolen niinku tukena tai että me voidaan tehdä jo ennalta ehkäisevää tukea ennenku se lapsi---koska kyllähän me täällä huomataan, onko lapsella keskivartalon hallinnassa ongelmaa tai joku kirjain---tai niinku puheessa vaikka suun motorikassa jotakin kummallisuutta tai tuen tarvetta nii, nii me saadaan se nyt niinku heti ja ennenku mitään diagnooseja on tullu tai mitään niin me pystytään jo tekemään sitä niinku työtä täällä varhaiskasvatuksessa mikä on sen lapsen arki, missä se lapsi elää ei vaan millään kuntouttavilla kerroilla vaan me pystytään tekeen sitä koko ajan, joka päivä. (H5,2-3)

- **Terapeutin läsnäolo varhaiskasvatuksessa (arjessa)**
- **Terapeutti vanhempien saatavilla**
- **Terapeutti ohjaamassa arkea**

Yhteistoimijuus on arjen kontekstissa toimimista

Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä

H: Hmm. No avoimessa tuota tehtiin sillä lailla, että yhteisöllisen puolen terapeutit jalkautu sinne meille. Ne oli vanhempien tavoitettavissa siellä, ja niinku auto esimerkiksi, tehtiin niinku jotaki toimintaratoja tai sitten niinku toimintaterapeutti esitteli jotakin

- Toiminnan yhteinen rakentaminen ja toteuttaminen
- Yleisen tiedon (koulutuksen) saaminen toiminnan pohjaksi

Mitä eri keinoja ja menetelmiä yhteistoiminnassa?
Terapeutin rooli?

pelejä, mitkä niinku toimii lapsen niinku monella tavalla, mitä kotona voivat tehdä. No tääl päiväkodissa sitte meillä oli tämmöset leikkikerhot. Mä olin toisessa niistä toimintaterapeutin kanssa mukana, siis toimintaterapeutin kanssa toista vetämässä. Eli siellä niinku sen leikkikerhossa harjoiteltiin leikkitaitoja, kaverisuhteita, sosiaalisia taitoja. Et tämmönen ryhmä se oli. Ja se oli hyvin semmonen vauhdikas ryhmä niin meillä oli paljon kaikkee toiminnallista ja---niinku semmosta ohjattuaakin leikkiä siinä sit mukana. Mut et harjoiteltiin niitä asioita. No sitte ti on ollut apuna just noissa niinku esimerkiks meillä on paljon S2-lapsia siis lapsia, joilla on suomi toisena kielenä, et äidinkieli on joku muu, niin ollu mukana sit esimerkiks näissä soveluksissa, tabletin sovelluksissa ja peleissä et mitä niinku kannattaa tehdä, et saadaan vähä niinku monipuolistettua sit sitä esimerkiks suomen kielen oppimista. Ja kun se kuitenkin kun tabletti on semmonen, mikä imasee niin sitä kautta on niinku helppo sit harjoitella näitä. No sit toimintaterapeutilla on ollut---paljo saatu apua, esimerkiks, jos on levoton lapsi ruokailussa niin on tullu kaikkee niinku tyynyä, ja kuminauhaa tuoljalokoihin ja vinkkejä ihan et näitä arjen toistuvia perushoitilanteita sillä lailla rauhotettua. Hnmm. Et varmaan ne nyt on semmoset isoimmat. Meillähän on siis semmonen tilanne ollut tossa omassa ryhmässä, et mä olin avoimessa---avoimella puolella ite täs välissä muutaman vuoden ja mun työpari on ollu sitte tämmönen kiertävä varahenkilö (joo) ja me lähettiin toisia tuntematta, lapsia tuntematta perustaan tätä ryhmää elokuussa, ja sitte taas YHES-hankettakin mä lähin kattoon eri silmälasien läpi, että että tota me on niinku aika paljon tehty töitä ton ryhmän eteen tietysti. Eri lailla, kun semmoset ryhmät, jotka jatkaa suht samojen kanssa tai saman tiimin kanssa. (Joo.) Mutta tota, niin sillä me on myös ihan haluttu

Yhteistoimijuus on kuntoutuksen menetelmien yleistämistä

rauhottaa, että ei hirveesti käy niinku eri ihmisiä siinä, mutta et sillä mä ajattelen, että ei varmaan--- no sit leikkimaailmoja on rikastettu, et sitähän tän YHES-hankeen kautta on saatu koulutusta. Et siellä saatu hyviä vinkejä et meillä on niinku autoleikki, kotileikki ihan niinku muuttunu tosi---tosi paljon ja innostaa lapsia leikkimään, et---et ehkä ne on nyt ne isoimmat semmoset konkreettiset jutut, mitä on tehty yhdessä. (H5, .3-4).

- Yhteisen tiedon kerääminen toiminnan pohjaksi (leikin havainnointi)
- Ammattilaisten eri näkökulmat toiminnassa
- Yhteinen suunnittelu ja rakentaminen ja toteuttaminen

Yhteistoiminnan menetelmät ja toimijoiden roolit yhteistoimijuudessa

H: No mä mietin esimerkiks noita leikkikerhoja niin tota, siinähän siis oli minun ryhmästä kaksi lasta ja kaks lasta toi sit toisesta ryhmästä, mulle vähän vieraampia. Kaheksan kertaa me oltiin, mutta ne leikkikerhatkin vähän niinku lähti rakentuun niinku et me tehtiin semmosta leikin havainnointia Ralla- menetelmällä, jonka kautta sit lähettiin sitä muodostaan, mut se mejän ryhmä oli hyvin heterogeeninen vaikka alun perin oli tarkoitus, et se ois niinku tullu ne samat niinku tavoitteet esimerkiks leikissä, et mitä ois hyvä harjoitella. Niin se toi vähän haastetta siinä, ja sitte tietysti aikatauluongelmat, että ei aina ehtiny niin paljo suunnitella ja arvioida, et ei aina niinku koko videoo, tunnin video se ois ollukki, niin ei ehtiny todellakaan kattoo, et pätkää vaan sieltä täältä. Et sinällään se aikataulu oli vähän haasteena, mutta tota ehkä mä mietin toimintaterapeutin kanssa, niin hän ei oo tota ite vetäny ryhmämuutosta toimintaa, nii hän sitte enemmän keskity varmaan sit semmoseen niinku yksittäisen lapsen niinku haasteisiin, ja mä olin taas niinku se, joka näki sen niinku, että kaikki nää neljä lasta kerralla, et ehkä se, jos mä mietin jotaki eroja. Et muuten me hyvin sijuvasti vaihettiin tilanteesta toiseen toimintaa, yhdessä suunniteltiin, yhdessä vedettiin, niinku välillä minä vedin jonku osan ja toimintaterapeutti jonku osan ja muuta, että yhdessä rakennettiin----- s. 4

Yhteistoimijuus on eri näkökulmien yhdistelyä

Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä

Ryhmän ohjaamisessa omat roolit, mutta myös yhteiset.

- Eri ammattilaisten näkökulmien yhdistäminen kokonaisvaltaisemmaksi kuvaksi lapsesta
- Eri ammattilaisten näkökulmien yhdistäminen kokonaisvaltaisemmaksi tueksi

Mitä yhteistoimijuudella saavutetaan?

- Terapeutin ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan riittävä läsnäolo ja saatavuus arjessa
- Ryhmän ja päiväkodin toimintakulttuurin tunteminen
- Lasten tunteminen ja havainnointi

-----Mut ehkä jos mä mietin niit---et ehkä se, et mulla oli niinku se näkökulma siitä, et koko ryhmä ja toimintaterapeuteilla siitä, nii että nosti sieltä niitä yksittäisen lapsen tarpeita vahvemmin esille. H5, 4

H: No joo, no sit, no ylipäättänsä ehkä se, että, et mitä mä jos mietin ihan sitä yhteistoimijuutta niin, et kun me ollaan eri ammattilenoilta kaikki valmistuttu ja tehny töitä, hyvin erilaiset taustat meillä niin et niinku mietti et varhaiskasvatuksessa vaikka me ollaan erilaisia koulutuksia niin silti me tehdään sitä samaa työtä, nii sitte ku tulee puheterapeutit ja toimintaterapeutit, jotka on enemmän tuolta terveydenhuollon puolelta niin tota katsantokanta on tietysti pikkusen eri niin kyl mä niinku koen, et me saadaan tämmöses yhteistyössä niinku semmonen niinkun vielä kokonaisvaltasempi kuva lapsesta niinku kun tehdä yhdessä, me katotaan kaikki kuitenkin lasta pikkusen eri silmälasien läpi ja toiset---tai no vaikka puheterapia-ammattilainen, niin hänhän huomaa tiettyjä asioita, mitä taas me ei niinku huomata samalla lailla, ja pystyy niit vinkkejä antaa, että kyllä näin saadaan semmonen hyvin kokonaisvaltanen tuki sille lapselle yhteistoimijuudella. H5, 5.

H: No haasteena varmaan siis mä itse nään tässä on ollu se, että---että tota esimerkiksi ti tekee vaan osittaista työtä, et häntä ei tietenkään tavota ihan--- ihan niin helposti kun puheterapeuttia. Ja sitte se, että heidän toimisto on niinku eri talossa, et et jotenki niinku otisko ollu mahollista jalkautua enemmän tänne päiväkotiin, et kun mä mietin, vaikka et meillähän on toi kveon toimisto tässä talossa, eli jos tulee joku sellanen tilanne, et hei taas tää toistuu, ja tämmönen, mä---niin mun ei tarvii--- se ei jää se tieto siihen, et mitä minä niinku sanotan kveolle vaan hän voi tulla niinku hypätä siihen kattoon siitä tilannetta ja nähdä ihan eri asioita

Yhteistoimijuus on eri näkökulmien yhdistelyä

Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä

- Yhteistoimijuus on arjen kontekstissa toimimista

viikolla tätä leikkikerhoo nii et se, kun se tuli aika alkusyksystä eli---ja just tää tilanne, minka sanoin, et minä ja mun työpari lähetettiin vähä niinku ---hyvin vauhdilla vetämään tätä ryhmää, niin se tuntemus lapsista ei ollu heti alkusyksystä niin hyvä. (Joo). Et oisko se sii helpottanu, jos ois ollu niinku näin kevät kaudella esimerkiks toi leikkikerho. Sit meillä ois ollu enemmän aikaa havainnoida niit lasten leikkitaitoja ja ois oikeesti voitu rakentaa ne ryhmät siitä, että---että tota niistä niinku lasten tarpeista käsin. (Kyllä). Mutta siis siihen nähen, että näitä haasteita on niin tosi hyvinhän on menny, että---että tota, tosi hyvin onnistuttu kyllä tässä työssä, yhteistoimijuudessa. H5, 5-6.

- Ammatillisten yhteiseen toimintaan sitoutuminen
- Yhteinen sopiminen ja panostaminen toiminnan juurruttamiseksi arjen toimintakulttuuriin

H: No sitoutuminenhan on hyvin tärkeä, että niinku pysyy oikeesti sitoutumaan eikä niin, että se jää jonku tiimikaverin---yhen tiimikaverin vastuulle esimerkiks tai jonkun tiimin vastuulle talossa vaan, että ihan yhdessä kaikki sitoudutaan kuitenkin toimimaan ja niinku olemaan siinä mukana (Kyllä). Että se. Ehkä yks semmonen haaste mitä mä vielä mietin, että että---meillä on aika paljon eri hankkeita, mitä tulee ja eri juttuja, et jos vielä jotenki niinku tämänöhen joku muu kaupunki, joku muu päiväkotitämmöseen lähtee, niin ite jotenki nään, että se talo pitäis ehkä rauhoittaa monelta muulta, koska sitten taas sekii, että mietin vaikka nyt leikkikerhoja, et me saatas oikeesti niitä hyviä ideoita sieltä juurrutettua siihen arkeen ettei se jää vaan kertaluontoiseksi kokeiluks, niin se vaatii ihan hirveesti aikaa ja panostusta. Sitte ei voi olla hirveen montaa muuta asiaa. Ja se ois jotenki pitäny koko talon kesken niinku myös sit niinku oikeesti rakentaa ryhmävasut jo sen mukaan, et nyt meillä on tämä leikkijuttu ja nämä jutut, et nyt tänä vuonna me panostetaan näihin (mmm. joo.) Oisko se sitten kanssa myös helpottanu sit sitä niinku et oikeesti juurtuu ne toimintatavat. H5, 6-7.

Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä

viikolla tätä leikkikerhoo nii et se, kun se tuli aika alkusyksystä eli---ja just tää tilanne, minka sanoin, et minä ja mun työpari läheettiin vähä niinku ---hyvin vauhdilla vetämään tätä ryhmää, niin se tuntemus lapsista ei ollu heti alkusyksystä niin hyvä. (Joo). Et oisko se sit helpottanu, jos ois ollu niinku näin kevät kaudella esimerkiks toi leikkikerho. Sit meillä ois ollu enemmän aikaa havainnoida niit lasten leikkitaitoja ja ois oikeesti voitu rakentaa ne ryhmät siitiä, että---että tota niistä niinku lasten tarpeista käsin. (Kyllä). Mutta siis siihen nähän, että näitä haasteita on niin tosi hyvinhän on menny, että---että tota, tosi hyvin omistuttu kylä tässä työssä, yhteistoimijuudessa. H5, 5-6.

- **Ammattilaisten yhteiseen toimintaan sitoutuminen**
- **Yhteinen sopiminen ja panostaminen toiminnan juurruttamiseksi arjen toimintakulttuuriin**

H: No sitoutuminenhan on hyvin tärkeä, että niinku pysyy oikeesti sitoutumaan eikä niin, että se jää jonku tiimikaverin---yhen tiimikaverin vastuulle esimerkiks tai jonkun tiimin vastuulle talossa vaan, että ihan yhdessä kaikki sitoudutaan kuitenkin toimimaan ja niinku olemaan siinä mukana (Kyllä). Että se. Ehkä yks semmonen haaste mitä mä vielä mietin, että että---meillä on aika paljon eri hankkeita, mitä tulee ja eri juttuja, et jos vielä jotenki niinku tämmönen joku muu kaupunki, joku muu päiväkotitammöseen lähtee, niin ite jotenki nään, että se talo pitää ehkä rauhoittaa monelta muulta, koska sitten taas sekin, että mietin vaikka nyt leikkikerhoja, et me saatas oikeesti niitä hyviä ideoita sieltä juurrutettua siihen arkeen ettei se jää vaan kertaluontoiseksi kokeiluks, niin se vaatii ihan hirveesti aikaa ja panostusta. Sitte ei voi olla hirveen montaa muuta asiaa, ja se ois jotenki pitäny koko talon kesken niinku myös sit niinku oikeesti rakentaa ryhmävasut jo sen mukaan, et nyt meillä on tämä leikkijuttu ja nämä jutut, et nyt tänä vuonna me panostetaan näihin (mmm. joo.) Oisko se sitten kanssa myös helpottanu sit sitä niinku et oikeesti juurtuu ne toimintatavat. H5, 6-7.

Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä

- Vanhempien sitoutuminen paremmin yhteistoimintaan
- Toiminnasta kertominen vanhemmille

Yhteistoiminnan keinot vanhempien kanssa

- Lasten osallisuutta tukevat keinot arjessa

Yhteistoiminnan keinot lasten osallistamisessa

H: No varmaan sit, että jos niinku sais telä sen semmos---just niinkun, miten niinku itse haluais ja kaikki mahdollistais niin sit se, että niinku vanhemmat saatais kans hyvin, tosi hyvin siihen mukaan sitoutumaan ja mukaan, et enemmän myös aikaa siihen vanhempien tapaamiselle ja näin, että et nyt niinku musta tuntuu, että et se pitkälti oli sen varassa, että mitä minä kerroin vanhemmille niistä leikkikerhoista. H5, 6-7.

H: Mutta tota tosi niinku hyvä hanke, tosi tärkeä, et ihan älyttömän tärkeä ja tosi hyviä tuloksia saatu, et yks tää toimintataulu---kommunikointitaulu tuolla ulkona. Ne on ollu ihan niinku uskomattoman hyvä, et miten on saatu niinku et vaikka meil tääl on integroidussa erityisryhmässä, on lapsi joka niinku ei tule ymmärretyksi, kun ei oo yhteistä kieltä, ja turhautuu, ja kun hän turhautuu, hän käyttäytyy aggressiivisesti, niin hän oli esimerkiksi yhen kerran yrittäny selittää kaverille, kaveri ei ymmärrä, niin ottanu kädestä ja vieny toimintataulun luo ja näyttäny keinulautaa ja toinen oli, että joo, mennään keinumaan ja aggressiivisuutta ei tullu, ja mulle tuli sit yks lapsi mun omasta ryhmästä on sosiaalisesti hyvin ahdistunut, ihan niinku siis suomenkielinen, hyvä kielitaito, laaja sanavarasto, mutta niinku ahdistuu sosiaalisesti. Omassa ryhmässä toimii aika vapautuneesti, mutta heti kun on vieraita---vieraampia---siis oman talon aikuisia ja lapsia, niin hän niinku jännittyy. On hyvin niinku jännittytyt niissä tilanteissa, niin hän sitten otti mua yks päivä kädestä kiinni ja vei sanotti näin kuvien avulla: minä haluan halin, ja sit me halattiin, eli se niinku kynnyks meni matalammaksi pyytää se hali, koska se oli siinä kuvien kautta saavutettavissa vielä. Ja on lapsi, S2 lapsi, joka tulee ja ottaa kädestä kiinni ja näyttää, että yhdessä, kun kaveri oli haettu kotiin ja mä et okei, sun kaveri haettiin, että mitä sä haluaisit leikkiä ja sitte tulee muita

Yhteistoimijuus on yhteistä päämäärää kohti työskentelyä

Yhteistoimijuus on tiedon siirtämistä

Yhteistoimijuus on arjen kontekstissa toimimista

lapsia kattoon, et mitä te kattelette siitä, että tää oli siis uutuuden viehätyksen aikaa vielä ja sitte niinku, että hän on yksin ja katottiin kuvien avulla ja sit sai kaverin ja leikkikaverin eli niinku toimii tosi hyvin siis onhan meillä käyössä kuvia, on näitä kaulassa näit kuvatukia, on tukiviittomia käytössä, pikapiirtämistä, mut esimerkiks näin karahanska aikaan niin tukiviittomat on aika vaikee tulkita tai nää kuvat, jotka roikkuu aikuisen kaulassa, ei ne oo oikeen lapsen saatavilla tai jos lapsella on kommunikaatiokansio niin en mä oo vielä ikinä tavannu lasta, joka oikeesti haluaa käyttää sitä, et ennemmin turhautuu siihen eli tommonen niinku yksinkertasempi paketti, jossa on kuitenkin tosi monialaisesti. Sit on se liitu—liiutaulu, mihin voi sit piirtää, niinku pikapiirtää esimerkiks nii tukee kyllä tosi hyvin kommunikointia ja sitä kautta sitä itsesätelyä vahvistaa ja muuta tämmösiä (kyllä). H5, 7-8.

H: Plus että se on niinku niin, että lapsi voi vaan niinku mennä siihen eikä tarvii aina etsiä, että missä se aikuinen on ja muuta että sinne pääsee niinku nopeesti, että se on kyllä, että oon niinku ite kokenu tosi tärkeä ja pitää saada niinku laajemmalti leviämään. H5, 8.

HYVINKÄÄN KAUPUNKI
Sivistystoimi

Varhaiskasvatuksen johtaja § 123 30.09.2019

TUTKIMUSLUPA / HEINIJOKI HENNARIIKKA

Valmistelija: Rautiainen Riitta, toimistos sihteeri p. 040 155 4365

Perustelut Terveystieteiden maisteriopintoja suorittava Hennariikka Heinijoki hakee tutkimuslupaa Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatukseen liittyen hänen Pro Gradu tutkielmaan. Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Hyvinkään kaupungin Yhdessä Esteetön –hankkeen toimijoiden kanssa.

Tutkimuksen aineisto kerätään fokusryhmähaastattelulla, johon osallistuu hankkeessa mukana olevat toiminta- ja puheterapeutti, varhaiskasvatuksen henkilökuntaa ja toiminnassa mukana olleiden lasten vanhempia. Tutkimuksen aineistona käytetään äänitetyistä haastatteluissa tehtyjä muistiinpanoja.

Haastattelu on tarkoitus toteuttaa loppuvuodesta 2019 Hyvinkäällä. Gradun arvioidaan valmistuvan kesäkuussa 2020.

Hyvinkään kaupungin sivistystoimen toimintasäännön 4 § kohdan 4.17 mukaan varhaiskasvatuksen johtaja päättää palvelualueellaan luvan antamisesta tieteellisiin tutkimuksiin ja tietojen luovuttamisesta tähän tarkoitukseen.

Päätös Myönnän Hennariikka Heinijoelle hakemuksen mukaisesti tutkimusluvan Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatukseen. Ehtona on, että kaikki tutkimukseen osallistuvat ovat tietoisia tutkimuksen tavoitteista. Tutkimuksessa ei saa käyttää tutkimukseen osallistuvien henkilökohtaisia tietoja.

Hennariikka Heinijoki sitoutuu noudattamaan voimassaolevia tutkimusaineiston säilyttämiseen ja tietosuojalainsäädäntöön liittyviä ohjeita. Valmis, julkaistava materiaali tulee toimittaa Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatukseen kirjallisessa tai sähköisessä muodossa.

Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatuksesta yhteyshenkilönä toimii varhaiskasvatuksen koordinaattori Riitta Peltonen-Hietämäki.

Vs. varhaiskasvatuksen johtaja Mari Lundén-Pallanza

Liitteet tutkimuslupahakemus
tutkimussuunnitelma
tietosuojailmoitus ja suostumuslomake (mallipohjat)

Tiedoksi Hennariikka Heinijoki
Riitta Peltonen-Hietämäki, varhaiskasvatuksen koordinaattori
YHES- hankkeessa mukana olevat päiväkodin johtajat
ovela

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

07.01.2020

Tutkimuksen nimi ja rekisterinpitäjä

Ammattilaisten ja vanhempien käsityksiä yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteisöllisessä toiminnassa.

Rekisterinpitäjä opiskelija Hennariikka Heinijoki.

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Sinua pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan YHES-hankkeessa mukana olleiden ammattilaisten ja vanhempien käsityksiä yhteistoimijuudesta päiväkodissa toteutuneessa varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteisöllisessä toiminnassa. Sinua pyydetään tutkimukseen, koska sinä olet (tai lapsesi on) osallistunut toimintaterapian yhteisölliseen toimintaan. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja siihen osallistumista. Liitteessä on kerrottu henkilötietojen käsittelystä.

Mukaan pyydetään yhteensä noin 8-10 tutkittavaa.

Tietoja ei kerätä muista lähteistä.

Vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen tai keskeyttää osallistumisen, milloin tahansa.

Tutkimuksen kulku

Tutkimuksessa tutkitaan käsityksiä yhteistoimijuudesta päiväkodissa toteutuneessa yhteisöllisessä toimintaterapiassa. Käsityksiä kerätään mukana olleiden varhaiskasvatuksen ja terapiatyön ammattilaisten ja vanhempien haastatteluilla. Haastattelu toteutuu yhden kerran aikana ja vie aikaa noin 30-60 minuuttia. Aineisto analysoidaan ja tulokset julkaistaan kesäkuussa 2020 hankkeen päättyessä.

Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat haitat ja epämukavuudet

-

Tutkimuksen kustannukset

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

Tutkimustuloksista tiedottaminen ja tutkimustulokset

Tutkimuksesta valmistuu yksi Pro Gradu-tutkielma. Tuloksia esitellään myös hankkeen loppuseminaarissa ja webinaarissa.

28.3.2019

Lisätietojen antajan yhteystiedot

Hennariikka Heinijoki hennariikka.m.heinijoki@student.jyu.fi
Pirjo Vuoskoski pirjo.h.vuoskoski@jyu.fi

28.3.2019

Tietosuojailmoitus

1

Kuvaus henkilötietojen käsittelystä tieteellisessä tutkimuksessa (tietosuojailmoitus EU (679/2016) 13, 14, 30 artikla)

7.1.2020

1. Ammattilaisten ja vanhempien käsityksiä yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteisöllisessä toiminnassa - tutkimuksen käsiteltävät henkilötiedot

Tutkimuksessa Sinusta kerätään seuraavia henkilötietoja: nimi, ammatti, ikä, äänitallenne ja haastattelumuistiinpanot

Tämä tietosuojailmoitus käydään läpi tutkimukseen osallistuvien kanssa ennen haastattelua.

2. Henkilötietojen käsittelyn oikeudellinen peruste tutkimuksessa/arkistoinnissa

Käsittely on tarpeen tieteellistä tai historiallista tutkimusta taikka tilastointia varten ja se on oikeasuhtaista, sillä tavoiteltuun yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen nähden (tietosuojalaki 4.1 § 3-kohta)

Henkilötietojen siirto EU/ETA ulkopuolelle

Tutkimuksessa tietojasi ei siirretä EU/ETA -alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen suojaaminen

Henkilötietojen käsittely tässä tutkimuksessa perustuu asianmukaiseen tutkimussuunnitelmaan ja tutkimuksella on vastuuhenkilö. Henkilötietojasi käytetään ja luovutetaan vain historiallista/ tieteellistä tutkimusta taikka muuta yhteensopivaa tarkoitusta varten (tilastointi) sekä muutoinkin toimitaan niin, että Sinua koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille.

Tunnistettavuuden poistaminen

Suorat tunnistetiedot poistetaan suojatoimena aineiston perustamisvaiheessa (pseudonymisoitu aineisto, jolloin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja)

Tutkimuksessa käsiteltävät henkilötiedot suojataan

- käyttäjätunnuksella salasanalla käytön rekisteröinnillä kulunvalvonnalla (fyysinen tila)
 muulla tavoin, miten:

Tutkimuksessa käsitellyt tiedot säilytetään käyttäjätunnuksella ja salasanalla suojatulla koneella tietoturvallisesti tallennettuna. Tietoja ei siirretä tutkimuksen aikana.

Tutkijat ovat suorittaneet tietosuoja ja tietoturvakoulutukset

Kyllä

28.3.2019

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusrekisteri hävitetään tutkimuksen pro gradun valmistuttua.

Rekisterinpitäjä(t) ja tutkimuksen tekijät

Tämän tutkimuksen rekisterinpitäjä on:

Tutkija (tutkimus tehdään omaan lukuun omalla ajalla/rahalla).

Hennariikka Heinijoki, hennariikka.m.heinijoki@student.jyu.fi p. 050-5258199

Tutkimuksen vastuullinen johtaja: Pirjo Vuoskoski, Jyväskylän yliopisto, pirjo.h.vuoskoski@jyu.fi

Tutkimuksen suorittajat: opiskelija Hennariikka Heinijoki ja graduohjaajat Pirjo Vuoskoski ja Tiina Lautamo.

Rekisteröidyn oikeudet

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Sinulla on oikeus peruuttaa antamasi suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritettun käsittelyyn lainmukaisuuteen.

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi ja mitä henkilötietojasi käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista tietyissä tapauksissa. Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen tietyissä tilanteissa kuten, jos kiistät henkilötietojesi paikkansapitävyyden.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalaissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Profilointi ja automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa henkilötietojasi ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon. Tutkimuksessa henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena ei ole henkilökohtaisten ominaisuuksiesi arviointi, ts. profilointi vaan henkilötietojasi ja ominaisuuksia arvioidaan laajemman tieteellisen tutkimuksen näkökulmasta.

28.3.2019

Sinulla on oikeus tehdä valitus erityisesti vakinaisen asuin- tai työpaikkasi sijainnin mukaiselle valvontaviranomaiselle, mikäli katsot, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuojasetusta (EU) 2016/679. Suomessa valvontaviranomainen on tietosuojavaltuutettu.

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki, PL 800, 00521 Helsinki
Puhelinvaihte: 029 566 6700
Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja@om.fi

28.3.2019

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

SUOSTUMUS TIETEELLISEEN TUTKIMUKSEEN

Minua on pyydetty osallistumaan tutkimukseen ”**Ammattilaisten ja vanhempien käsityksiä yhteistoimijuudesta varhaiskasvatuksen toimintaterapian yhteisöllisessä toiminnassa**”

Olen perehtynyt tutkimusta koskevaan tiedotteeseen ja saanut riittävästi tietoa tutkimuksesta sekä henkilötietojeni käsittelystä. Tutkimuksen sisältö on kerrottu minulle myös suullisesti ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini. Selvitykset antoi Hennariikka Heinijoki. Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita tutkimukseen osallistumista.

Ymmärrän, että tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Minulla on oikeus, milloin tahansa tutkimuksen aikana ja syytä ilmoittamatta keskeyttää tutkimukseen osallistuminen. Tutkimuksen keskeyttämisestä ei aiheudu minulle kielteisiä seuraamuksia.

Voin myös, milloin tahansa peruuttaa suostumukseni tutkimukseen ja suostumuksen peruuttamisesta ei aiheudu minulle kielteisiä seuraamuksia.

Allekirjoittamalla suostumuslomakkeen hyväksyn tietojeni käytön tiedotteessa kuvattuun tutkimukseen.

Kyllä

Allekirjoituksellani vahvistan, että osallistun tutkimukseen ja suostun vapaaehtoisesti tutkittavaksi sekä annan luvan edellä kerrottuihin asioihin.

_____ *Allekirjoitus*

_____ *Päiväys*

_____ *Nimen selvennys*

Y-tunnus:
02458947
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@jyu.fi

Puhelin:
(014) 260 1211
Faksi:
(014) 260 1021

Jyväskylän yliopisto
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
www.jyu.fi

Suostumus vastaanotettu

Suostumuksen vastaanottajan allekirjoitus

Nimen selvennys

Alkuperäinen allekirjoitettu suostumus jää tutkimuksen vastuullisen johtajan arkistoon ja kopio annetaan tutkittavalle. Suostumusta säilytetään tietoturvallisesti niin kauan kuin aineisto on tunnistellisessa muodossa. Jos aineisto anonymisoidaan tai hävitetään suostumusta ei tarvitse enää säilyttää.